

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**ÇORUM KENT MERKEZİNDEKİ YEŞİL ALANLARIN NİCELİK VE
NİTELİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Alev ÖZDİNDAR

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Peyzaj Mimarlığı Programı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Y. Çağatay SEÇKİN

AĞUSTOS 2015

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**ÇORUM KENT MERKEZİNDEKİ YEŞİL ALANLARIN NİCELİK VE
NİTELİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Alev ÖZDİNDAR
(502111601)**

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Peyzaj Mimarlığı Programı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Y. Çağatay SEÇKİN

30 Nisan 2015

İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü'nün 502111601 numaralı Yüksek Lisans Öğrencisi **Alev ÖZDİNDAR**, ilgili yönetmeliklerin belirlediği gerekli tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı “**ÇORUM KENT MERKEZİNDEKİ YEŞİL ALANLARIN NİCELİK VE NİTELİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**” başlıklı tezini aşağıda imzaları olan jüri önünde başarı ile sunmuştur.

Tez Danışmanı : **Doç. Dr. Y. Çağatay SEÇKİN** .....
İstanbul Teknik Üniversitesi

Jüri Üyeleri : **Yrd. Doç. Dr. F. Ayçim Türer BAŞKAYA** .....
İstanbul Teknik Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Tolga SAYIN .....
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Teslim Tarihi : **30 Nisan 2015**
Savunma Tarihi : **11 Ağustos 2015**

Aileme,

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimim ve tez çalışmam boyunca yardım ve desteğini esirgemeyen değerli danışman hocam Doç. Dr. Çağatay Seçkin'e,

Çalışma sürecimde her türlü desteğini sağlayan başta manevi abim Çevre Yüksek Mühendisi Zübeyir Tuncel olmak üzere tüm Çorum Belediyesi çalışanlarına,

Varlığından güç aldığım kıymetli babacığma ve her adımında yanımda olan aileme,

Sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ağustos 2015

Alev ÖZDİNDAR
(Peyzaj Mimarı)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xiii
ÖZET.....	xix
“EVALUATION OF ÇORUM CITY IN TERMS OF QUALITY AND QUANTITY OF GREEN SPACE IN THE CITY CENTER.....	xxi
SUMMARY	xxi
1. GİRİŞ	1
1.1 Amaç	1
1.2 Kapsam.....	1
1.3 Yöntem	1
2. YEŞİL ALANLAR.....	3
2.1 Yeşil Alan Kavramı.....	3
2.2 Yeşil Alanların İşlevleri	4
2.3 Yeşil Alanların Sınıflandırılması	5
2.4 Yeşil Alan Standartları	11
2.4.1 Dünyada çeşitli ülkelere ait yeşil alan standartları.....	12
2.4.1.1 Amerika Birleşik Devletleri’nde yeşil alan standartları.....	12
2.4.2 Bazı Avrupa ülkelerinde yeşil alan standartları	14
2.5 Türkiye’de Yeşil Alan Standartları	15
2.6 Türkiye’de ki Yeşil Alanların Diğer Ülkelerin Standartları ile Karşılaştırılması	16
3. ARAŞTIRMA ALANI (ÇORUM KENT MERKEZİ)	17
3.1 Çorum Tarihi	17
3.1.1 Çorum isminin kaynağı	17
3.1.2 XIX. yüzyıl salnamelerine göre Çorum	17
3.1.3 Tarihi çevre ve eski kent dokusu.....	18
3.2 Fiziki Yapı.....	19
3.2.1 Coğrafi konum	19
3.2.2 Yerleşim ve idari bölünme	20
3.2.3 Ulaşım	20
3.3 Doğal Yapı	21
3.3.1 Topografya	21
3.3.2 Toprak	21
3.3.3 Hidroloji	22
3.3.4 İklim	22
3.3.5 Bitki Örtüsü.....	23
3.4 Kültürel Yapı.....	23
3.4.1 Nüfus	23
3.4.2 Sosyo Demografik Yapı.....	24

3.4.3 Kentsel Gelişim	24
4. ÇORUM KENTİ YEŞİL ALANLARININ TARİHSEL SÜRECİ İÇİNDEKİ DEĞİŞİMİ.....	27
4.1 1923-1950 Döneminde Yeşil Alanların Gelişimi	29
4.2 1950-1980 Döneminde Yeşil Alanların Gelişimi	31
4.3 1980-1990 Döneminde Yeşil Alanların Gelişimi	34
4.4 1990-2000 Döneminde Yeşil Alanların Gelişimi	36
4.5 2000-2015 Döneminde Yeşil Alanların Gelişimi	40
5. ÇORUM KENT MERKEZİ YEŞİL ALANLARI	51
5.1 Çorum Kent Merkezinde Bulunan Yeşil Alanların Mahallere Göre Dağılımı.....	52
5.1.1 Akkent Mahallesi	52
5.1.2 Bahçelievler Mahallesi	52
5.1.3 Buharaevler Mahallesi.....	52
5.1.4 Çepni Mahallesi.....	53
5.1.5 Çöplü Mahallesi	53
5.1.6 Gülabibey Mahallesi	54
5.1.7 Kale mahallesi	54
5.1.8 Karakeçili Mahallesi	55
5.1.9 Kunduzhan Mahallesi.....	55
5.1.10 Mimar Sinan Mahallesi	55
5.1.11 Ulukavak Mahallesi.....	56
5.1.12 Üçtutlar Mahallesi	56
5.1.13 Yavruturna Mahallesi.....	57
5.1.14 Yenyol Mahallesi	57
5.2 Çorum Kent Merkezinde Bulunan Yeşil Alanların Dünya Standartlarına Göre Değerlendirilmesi	59
5.3 Çorum Kent Merkezinde Bulunan Konut Öbeği Parklarının Nitelik Açısından İncelenmesi.....	64
5.3.1 Kültür Park	65
5.3.2 Bosna Parkı	66
5.3.3 Aşıklar Tepesi Parkı	67
5.3.4 Yunus Emre Parkı	68
5.3.5 Mehmetçik Parkı	69
5.3.6 Manas Parkı.....	70
5.3.7 Rüstem Eren Parkı.....	71
5.3.8 Kuru Köprü Batısı Park Alanı	72
5.3.9 Buhara Evler 22.Sokak Park Alanı	73
5.3.10 Buhara Evler 4.Sokak Park Alanı	74
5.3.11 Feyzullah Kıyıklık Parkı	75
5.3.12 Hıdırlık Parkı.....	76
5.3.13 İskilipli Atıf Hoca Parkı	77
5.3.14 Bağcılar 60.Sokak Park Alanı	78
5.3.15 Belediye Sosyal Tesisleri Parkı.....	79
5.3.16 Hünkar Hacı Bektaş'ı Veli Parkı.....	80
5.3.17 Adnan Menderes Parkı	81
5.3.18 Osman Gazi Parkı.....	82
5.3.19 Namazgah Parkı	83
5.3.20 Pir Baba Parkı.....	84
5.3.21 Murat Evler 6.Sokak Park Alanı	86
5.3.22 Özgür Evler Parkı.....	87

5.3.23 Adil Candemir Parkı	88
5.3.24 Akkent 4. Cadde Park Alanı	89
5.3.25 İbrahim Çayırı 20.Sokak Park Alanı	90
5.3.26 Garanti Evler 5.Sokak Park Alanı	91
5.3.27 Müftü Mustafa Özel Parkı.....	92
5.3.28 Lozan Evler Parkı.....	93
5.3.29 Aşık Mahsuni Şerif Parkı.....	94
5.3.30 Serap Sitesi Karşısı Park Alanı	95
5.3.31 Tekceviz Parkı.....	96
5.3.32 Recep Yazıcıoğlu Parkı.....	97
5.4 Kent Park Projesi.....	98
6. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	101
KAYNAKLAR	109
EKLER.....	113

KISALTMALAR

TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurulu
TOKİ	:Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
WHO	: World Health Organization

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 2.1 : Yeşil alanlar için öngörülen ölçütler, (Williams,1995).....	6
Çizelge 2.2 : Ülkelere göre park kullanımları için geliştirilen ölçütler, (Baud- Bovy ve Lawson ,1998)	7
Çizelge 2.3 : Aktif yeşil alanlar için öngörülen ölçütler,(Altunkasa, (2004).	8
Çizelge 2.4 : 02.09.1999 tarih ve 23804 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik” değişiklikleri EK-1’de yer alan “Kentsel, Sosyal ve Teknik Alt Yapı” ile İlgili Ölçütler.....	16
Çizelge 4.1 : 1923-1980 yılları arasında oluşturulan park alanları.....	33
Çizelge 4.2 : 1990-2000 yıllarında kentte konumlanan yeşil alanlar.	37
Çizelge 4.3 : 2000-2015 yıllarında kentte konumlanan parklar.	40
Çizelge 5.1 : Çorum kent merkezinde bulunan konut öbeği parkları.....	60
Çizelge 5.2 : Kültür Park niteliksel veri tablosu.....	65
Çizelge 5.3 : Bosna Parkı niteliksel veri tablosu.	66
Çizelge 5.4 : Aşıklar Tepesi Parkı niteliksel veri tablosu.....	67
Çizelge 5.5 : Yunus Emre Parkı niteliksel veri tablosu.	68
Çizelge 5.6 : Mehmetçik Parkı niteliksel veri tablosu.	69
Çizelge 5.7 : Manas Parkı niteliksel veri tablosu.	70
Çizelge 5.8 : Rüstem Eren Parkı niteliksel veri tablosu	71
Çizelge 5.9 : Kuru Köprü Batısı Park Alanı niteliksel veri tablosu.....	72
Çizelge 5.10 : Buhara 22. Sokak Park Alanı niteliksel veri tablosu.....	73
Çizelge 5.11 : Buhara Evler 4. Cadde Park Alanı niteliksel veri tablosu.	74
Çizelge 5.12 : Feyzullah Kıyıklık Parkı niteliksel veri tablosu.	75
Çizelge 5.13 : Hıdırlık Parkı niteliksel veri tablosu.	76
Çizelge 5.14 : İskilipli Atıf Hoca Parkı niteliksel veri tablosu.....	77
Çizelge 5.15 : Bağcılar 60.Sokak Park Alanı niteliksel veri tablosu.	78
Çizelge 5.16 : Belediye Sosyal Tesisleri Parkı niteliksel veri tablosu.	79
Çizelge 5.17 : Hünkar Hacı Bektaş’ı Veli Parkı niteliksel veri tablosu.	80
Çizelge 5.18 : Adnan Menderes Parkı niteliksel veri tablosu.....	81
Çizelge 5.19 : Osman Gazi Parkı niteliksel veri tablosu.	82
Çizelge 5.20 : Namazgah Parkı niteliksel veri tablosu.....	84
Çizelge 5.21 : Pir Baba Parkı niteliksel veri tablosu.....	85
Çizelge 5.22 : Murat Evler 6. Sokak Park Alanı niteliksel veri tablosu.	86
Çizelge 5.23 : Özgür Evler Parkı niteliksel veri tablosu.....	87
Çizelge 5.24 : Adil Candemir Parkı niteliksel veri tablosu.....	88
Çizelge 5.25 : Akkent 4.Sokak Park Alanı niteliksel veri tablosu.....	89
Çizelge 5.26 : İbrahim Çayırı 20.Sokak Park Alanı niteliksel veri tablosu.....	90
Çizelge 5.27 : Garanti Evler 5.Sokak Park Alanı niteliksel veri tablosu.....	91
Çizelge 5.28 : Müftü Mustafa Özel Parkı niteliksel veri tablosu.	92
Çizelge 5.29 : Lozan Evler Parkı niteliksel veri tablosu.	93
Çizelge 5.30 : Aşık Mahsuni Şerif Parkı niteliksel veri tablosu.....	94
Çizelge 5.31 : Serap Sitesi Karşısı Park Alanı niteliksel veri tablosu.	95

Çizelge 5.32 : Tekceviz Parkı niteliksel veri tablosu.....	96
Çizelge 5.33 : Recep Yazıcıoğlu Parkı niteliksel veri tablosu.....	97

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 2.1 : Bazı ABD ülkelerinde kişi başına düşen yeşil alan miktarları, (WHO, 2012).....	13
Şekil 2.2 : Curitiba Kenti'nden bir görünüş (Url-2).	14
Şekil 2.3 : Curitiba Kent Parkları (Url-3).	14
Şekil 2.4 : Avrupa ülkelerinde yeşil alan yüzdeleri ve kişi başına düşen yeşil alan miktarları (Fuller,Gaston 2009).	15
Şekil 4.1 : Harita Yüzbaşısı Osman tarafından oluşturulan kentin haritası (Çinici, 1996).....	28
Şekil 4.2 : 1923-1950 yılları arasında kentte konumlanan yeşil alanlar.	31
Şekil 4.3 : 1956,1966 ve 1976 yılları karşılaştırılmış yapılaşma sınırları.	32
Şekil 4.4 : 1956, 1966 ve 1976 yılları yapılaşma sınırları ve parklar.	33
Şekil 4.5 : 1975-1989 yılları arası dikilen ağaç sayısı.	36
Şekil 4.6 : 1990 yılı yapılaşma sınırları içinde konumlanan park alanları.	38
Şekil 4.7 : 1993-1996 yıllarında dikimi yapılan fidan miktarı.	39
Şekil 4.8 : 1993-1996 Serada yetiştirilen süs bitkisi miktarı.	39
Şekil 4.9 : 1993-1996 yılları arasında oluşturulan çim alanlar.	39
Şekil 4.10 : 2000-2015 yılları arası düzenlenen parkların yıllara göre alansal dağılımı.	44
Şekil 4.11 : 2002 yılı yapılaşma sınırları içinde konumlanan park alanları.	45
Şekil 4.12 : 2008 yılı yapılaşma sınırları içinde konumlanan park alanları.	46
Şekil 4.13 : 2002 yılı yapılaşma sınırları içinde konumlanan park alanları.	47
Şekil 4.14 : 2006-2014 yılları arasında oluşturulan çim alan miktarları.	48
Şekil 4.15 : 1890-2014 yılı fiziki yapılaşma sınırları.	49
Şekil 4.16 : Kentsel yeşil alanlar.	50
Şekil 5.1 : Çorum kent merkezinde bulunan mahallelerin konumu.	51
Şekil 5.2 : Mahalle yüzölçümleri.	58
Şekil 5.3 : Mahalle nüfusları.....	58
Şekil 5.4 : Kent merkezindeki yeşil alanların mahallelere göre dağılımı.	59
Şekil 5.5 : Kent merkezinde kişi başına düşen yeşil alan miktarı.	59
Şekil 5.6 : Konut öbeği parklarının mahallelere dağılımı.	62
Şekil 5.7 : Konut öbeği parklarının mahallelere göre alansal dağılımı.	63
Şekil 5.8 : 1950-2014 yılları arası konut öbeği parklarının alansal artışı.	64
Şekil 5.9 : Kültür Park uydu görüntüsü ve genel görünüş.	65
Şekil 5.10 : Bosna Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.	66
Şekil 5.11 : Aşıklar Tepesi Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.	67
Şekil 5.12 : Yunus Emre Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.	68
Şekil 5.13 : Mehmetçik Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.	69
Şekil 5.14 : Manas Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.	70
Şekil 5.15 : Rüstem Eren Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.	71
Şekil 5.16 : Kuru Köprü Batısı Park Alanı uydu görüntüsü ve genel görünüş.....	72
Şekil 5.17 : Buhara 22. Sokak Park Alanı uydu görüntüsü ve genel görünüş.	73
Şekil 5.18 : Buhara 4. Cadde Park Alanı uydu görüntüsü ve genel görünüş.	74

Şekil 5.19 : Feyzullah Kıyıklık Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.	75
Şekil 5.20 : Hıdırlık Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.....	76
Şekil 5.21 : İskilipli Atıf Hoca Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.	77
Şekil 5.22 : Bağcılar 60.Sokak Park Alanı uydu görüntüsü ve genel görünüş.	78
Şekil 5.23 : Belediye Sosyal Tesisleri Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.....	79
Şekil 5.24 : Hünkar Hacı Bektaş'ı Veli Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.....	80
Şekil 5.25 : Adnan Menderes Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.	81
Şekil 5.26 : Osman Gazi Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.	82
Şekil 5.27 : Namazgah Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüşü.	84
Şekil 5.28 : Pir Baba Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.	85
Şekil 5.29 : Murat Evler 6.Sokak Park Alanı uydu görüntüsü ve genel görünüş.	86
Şekil 5.30 : Özgür Evler Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.	87
Şekil 5.31 : Adil Candemir Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüşü.	88
Şekil 5.32 : Akkent 4.Cadde Park Alanı uydu görüntüsü ve genel görünüşü.....	89
Şekil 5.33 : İbrahim Çayırı 20.Sokak Park Alanı uydu görüntüsü ve genel görünüş.90	
Şekil 5.34 : Garanti Evler 5.Sokak Park Alanı uydu görüntüsü ve genel görünüş....	91
Şekil 5.35 : Müftü Mustafa Özel Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.....	92
Şekil 5.36 : Lozan Evler Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.	93
Şekil 5.37 : Aşık Mahsuni Şerif Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.	94
Şekil 5.38 : Serap Sitesi Karşısı Park Alanı uydu görüntüsü ve genel görünüş.	95
Şekil 5.39 : Tekceviz Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.	96
Şekil 5.40 : Recep Yazıcıoğlu Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.	97
Şekil 5.41 : Kent park ve yeni kent merkezinin konumu.....	99

ÇORUM KENT MERKEZİNDEKİ YEŞİL ALANLARIN NİCELİK VE NİTELİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖZET

Kentsel yeşil alanlar, kente çok yönlü değer katan, kentsel mekan kalitesi ve insan yaşamını doğrudan etkileyen kentin en önemli parçasıdır. Kentsel yeşil alanlar, tesis edildiği andan itibaren değişen ve gelişen, bu değişim ve gelişime paralel olarak da ekolojik, rekreasyonel ve estetik etkileri ile kentin yapısını olumlu yönde etkileyen dinamik sistemlerdir. Giderek artan kent nüfusu, hızlı yapılaşmayı da beraberinde getirmekte ve bu durumun bir sonucu olarakta kentsel yeşil alanların yapı bloklarına dönüştüğü görülmektedir. Sonuca ters orantılı olarak kentsel yaşamın insanlar üzerindeki baskısı insanların yeşil alanlara olan ihtiyacını artırmaktadır. Mevcut imar mevzuatında kentlerde bir yeşil alan sistemi oluşturulmasına ilişkin yaptırım bulunmaması, yeşil alan sistemlerinin bütüncül olmayan ve kısa vadede kentsel büyümeyi öngören planlama yaklaşımları ile oluşturulması kentte ki yeşil alan yetersizliğinin temel nedenleri arasındadır.

Kentlerde yeşil alan sistemleri kentlerin coğrafi konumu, arazai yapısı, iklimi, demografik ve sosyo kültürel yapısı gibi özelliklerine göre nitelik ve nicelik bakımından farklılık gösterir. Çorum gibi küçük ölçekli, hızla yapılaşmakta olan, ekonomisi ağırlıkla sanayiye dayalı, denize kıyısı bulunmayan ve sosyal yapısı içe dönük kentlerde insanların yeşil alan gereksinimleri oldukça fazladır. Bu nedenle insanlar evlerinden minimum yürüyüş mesafesinde ulaşabilecekleri yeşil alanlara ihtiyaç duymaktadır. Bu durum kent içinde ki hızlı yapılaşmayla birlikte planlama girdisi olarak değerlendirildiğinde bütüncül yeşil alan sistemlerinin oluşturulmasına engel teşkil etmekte, kent içindeki yeşil alanların niteliğini olumsuz yönde etkilemektedir.

Tezin çalışma alanı, Çorum kent merkezinde 14 mahallede konumlanan yeşil alanları kapsamaktadır. Çalışma sürecinde öncelikle; yerinde analiz bulguları, belediye envanterleri ve Coğrafi Bilgi Sistemi yazılımlarından biri olan CitySurf programından elde edilen çeşitli yıllara ait hava fotoğrafları karşılaştırılıp işlenerek grafiksel veriler elde edilmiştir. Edinilen veriler doğrultusunda belirli dönemlerde kentte konumlanan yeşil alanlar belirlenmiş ve bu alanların tarihsel süreç içindeki değişimi ortaya koyulmuştur. Çalışmanın devamında kent merkezinde bulunan yeşil alanların mahallelere göre dağılımı incelenmiş, mahalle ölçeğinde kişi başına düşen yeşil alan miktarları ortaya koyulmuştur. Son bölümde kentte konumlanan yeşil alanlar İsveç standartlarına göre değerlendirilmiş, standardı sağlayan 32 adet konut öbeği parkı nicelik ve nitelikleri bakımından incelenmiştir.

Mevcut durumun analiz edilmesi üzerine kentte konumlanan yeşil alanların nicelik ve nitelik bakımından yetersiz olduğu saptanmış, kent merkezinin genelinde mevcut durumun iyileştirilmesi adına öneriler sunulmuştur.

EVALUATION OF ÇORUM CITY IN TERMS OF QUALITY AND QUANTITY OF GREEN SPACE IN THE CITY CENTER

SUMMARY

Urban green spaces, urban versatile value -added , the most important part of the city affecting the quality of urban spaces and human life directly. Urban green spaces, changing from the moment it is established and developed , in parallel with the development of this change and the ecological , recreational and aesthetic effects on the structure of the city are dynamic systems that influence positively. A growing urban population , and to bring about rapid construction is seen that in this case the return to the building blocks of urban green areas as a result. The pressure on people in urban life is inversely proportional to the results to improve the people looking to upgrade green areas.

In this context, the formation of healthy green spaces and high-quality urban environment is of great importance . In particular, the life of today's urban green areas; citizen of the mental and physical requirements to meet than the protection of natural resources, residential areas for the development of trade and industry of tourism in the creation of buffers , the development of urban aesthetic , until it reaches the regulation of pedestrian and vehicle circulation has assumed many functions . These functions outlined in urban life physical, psychological , ecological, climatic, economic and aesthetic emerges as functions.

Green spaces contribute to the improvement of urban climate to create their own microclimate . Structures and hard floors more solar energy than the amount of green space in urban areas. Plants make the shade by leaves and prevents sunlight from reaching the ground directly . In addition, the green areas in the regulation of air humidity, dust and gas air pollutants in keeping the balance of the wind direction and intensity, and has active role in the prevention of erosion caused by runoff. Green areas at the same time eliminating the monotony of mass formed by the structure contribute to the urban aesthetic . From one hand, a result which contributes to the aesthetic sense of the physical structure; creating a network of green on the other

hand they form a base for construction in the future. A green space system in the absence of sanctions for the establishment in the city in the current zoning regulations, non-integrated green space system and the creation of the planning approach envisages the urban growth in the short term are the main causes of green space deficiency in the city.

The geographic location of city green space system in the city, land structure, climate, demographic and socio-cultural structures vary in quality and quantity as compared to the properties. The size and density of the area where the settled population, age distribution should be taken into account in determining the need for green space. Common problems occur in this matter; response to increasing population, decreasing the norm is the application of the system. The city's character, structure condition of the subject and the city is another important factor that determines the need for green spaces where citizens heard. Garden house with a density of metropolis cities that vary the intensity of green space needs of people living in high-rise buildings.

Çorum such as small-scale , rapidly being structured , predominantly industrial economy based on the sea coast and social structure without green space requirements are a lot of people in town introverted . Therefore, people are in need of green space accessible to a minimum walking distance from their homes. This case considered when planning went along with the rapid construction in the city to create a barrier of integrated green space system affect negatively the quality of green space in the city .

The working area of the thesis, Çorum covers green areas in the city center which is located in 14 neighborhoods. Akkent, Bahçelievler, Bukhara, Çepni, Çöplü, Gülabibey, Kale , Karakeçili, Kunduzhan, Mimar Sinan, Ulukavak, Üçtutlar, Yavruturna and Yeniyol Neighborhoods .

First, the Worker Process; site analysis findings, municipal inventory, GIS aerial photographs of various years with CitySurf obtained from one of the software programs has been obtained by processing graphical data. The data obtained in accordance with the city's construction

the rate of expansion of the border, which is located in the city green areas identified in historical perspective change of this area has been put forward. In the study,

development of green areas in the city have been examined in five separate periods, the examination has been put forward from 1923 to 2015 years of urban change. As of 1990, only green fields just as the people considered active Uses the city were also addressed, as are value-add to the aesthetic elements. The 2000s continued to increase to the point improvement compared to previous years, the year 2000 to 2015 was built 140 units, including 16-year period in the park. The size varies between 147 m² and 71.143 m².

The obtained data were analyzed in urban construction and population growth rate, the amount of green space per capita is higher than the rate of formation of new green areas remained in descending value, depending on the year.

Considering the scale located in neighborhood green spaces in the city is seen that most of the parking spaces in the neighborhood of Ulukavak is at least Yavruturna parking space in the neighborhood. Given the amount of green space per capita green space in the neighborhood distribution Karakeçili maximum , while the minimum value is Yavruturna neighborhood . In total up to this day in the city it was determined to be 802. 398 square meters of green space assets . The city's population is 275. 610 people . In this context , it drops 2.9 square meters of green space per person in the entire city .

Last chapter evaluated according to the Swedish standard green areas located in the city, the housing 32 provides the standard phrases were examined in terms of quantity and quality of the parks . Analyzing the current situation determined that the green space located on the city is inadequate in terms of quantity and quality, suggestions on the improvement of the current situation across the city center were presented.

There are detailed list of green areas and parking areas in the city, written sources and theses list is about Çorum and 2015 development plan in addition of the thesis.

1. GİRİŞ

1.1 Amaç

Şehirlerde bulunan yeşil alanlar, kentlerin sağlıklı gelişiminde etkin role sahiptir. Yeşil alanlar, insan ile doğa arasında bozulan ilişkiyi dengelemede ve kentsel yaşam kalitesinin iyileştirilmesinde büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle gelişmiş ülkelerde yeşil alanların nicelik ve nitelikleri, medeniyetin ve yaşam kalitesinin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir.

Bu çalışma, Çorum Kenti'nde geçmişten bugüne varolan yeşil alanların tanımlanmasını, değişimlerinin ortaya koyulmasını ve mevcut durumun iyileştirilmesi için öneri geliştirmeyi amaçlamaktadır.

1.2 Kapsam

Bu çalışma, Çorum merkez ilçesi sınırları içinde yer alan 14 mahalledeki yeşil alanları kapsamaktadır.

Çalışma da, geçmişten bugüne Çorum merkez ilçesi sınırları içinde bulunan parklar, çamlık, mezarlık, serbest ağaçlandırma sahası, mesire ve orman alanları ortaya tespit edilmiş, kent merkezindeki dağılımları ve standartlara uygunlukları incelenmiştir.

1.3 Yöntem

Çalışmada öncelikle yeşil alan kavramı, yeşil alanların işlevleri, sınıflandırılması ve standartları ile ilgili kaynaklar incelenerek kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır.

Literatür taramasından elde edilen bilgiler çerçevesinde çalışma alanının fiziki, doğal, kültürel yapısı değerlendirilmiştir. Araştırma kapsamında çeşitli yıllara ait hava fotoğrafları, kent yıllıkları, faaliyet raporları, imar planları ve yazılı kaynaklara ulaşılmıştır. Bu kaynaklardan edinilen bilgiler doğrultusunda kentte konumlanan yeşil alanların tarihsel gelişim süreçleri ortaya koyulmuştur.

İlgili kurum ve kuruluşlardan edinilen veriler ve yapılan arazi gezileri aracılığıyla tarihsel süreç ortaya koyulmasını takiben kentte zaman içerisinde farklı kullanımlardan yeşil alana dönüştürülen, değişim ve gelişim gösteren yeşil alan örnekleri detaylı olarak incelenmiştir. Çorum iline ilişkin kitaplar, resmi kurumların hazırlamış olduğu envanterler ve önceki yıllarda yapılan çalışmaların listesi **EK B'** de yer almaktadır.

Çalışmanın sonuç bölümünde 2015 yılı ve öncesine ait elde edilen veriler karşılaştırılarak, 1923 yılından 2015 yılına kadar geçen süreçte kentte bulun yeşil alanların niceliksel ve niteliksel değişimi ortaya koyularak mevcut duruma ilişkin öneriler geliştirilmiştir.

2. YEŞİL ALANLAR

2.1 Yeşil Alan Kavramı

Kenti oluşturan unsurlar sadece beton bloklar, ulaşım ağları ve insan faaliyetlerinden ibaret değildir. İnsan yaşamı için gerekli olan minimum şartları sağlayacak bir kent yerine nicelik ve nitelik bakımından yaşamı keyifli hale getirecek alanlar oluşturulmalıdır. Bu bağlamda, özellikle bugünün kentlerinde ki yeşil alanlar hem o kentin sakinleri hem de kent için doğal anti-depresanlardır .

Yeşil alanlar kent içine ve yakın çevresine fiziksel, sosyal, kültürel, ekonomik ve ekolojik katkılar sağlayarak önemli bir kaynak oluşturmaktadır. Bu kaynakların planlanmasında yalnız mevcut toplumun ihtiyaçları değil gelecek kuşaklar da göz önünde bulundurulmalıdır (Seçkin, 2011).

Yirmibirinci yüzyılda, özellikle göç kaynaklı giderek artan nüfus ve bu artışın sonucu oluşan yapılaşma yeşil alanlar üzerinde baskı oluşturmakta, kişi başına düşen yeşil alan miktarı gün geçtikçe azalmaktadır. Bu duruma ek olarak kentlerdeki hava ve gürültü kirliliği, yoğun çalışma temposunun oluşturduğu stres, teknolojinin gelişmesiyle, antisosyal yaşam koşullarına bağlı olarak artan ruhsal bozukluklar insanların yeşil alanlara olan ihtiyacını arttırmaktadır. Bu nedenle, kent planlamalarında yeşil merkezli bütüncül yaklaşımlar uygulanarak, kentlerde sağlıklı büyüme hedeflenmelidir (Gül, Kılıç, 2001).

Toplum sağlığı için göz ardı edilemez öneme sahip olan yeşil alanlar kavramsal olarak literatürde farklı tanımlar da yer almaktadır.

Kentsel yeşil alanlar, kentlerde insanların serbest vakit geçirme, yürüyüş gibi çeşitli rekreasyonel faaliyetleri gerçekleştirmelerine olanak veren ve insanların doğaya yakınlaşmalarını sağlayan, yerel kent idarelerince düzenlenen ortak kullanım alanları olarak tanımlanabilir (Keleş,1998).

Başka bir tanıma göre kent içinde konumlanan yeşil alanlar, kentin sosyal ve fiziksel açıdan niteliğini belirleyen, farklı kullanım türlerine cevap verebilen ve herhangi bir ayırım gözetmeksizin bütün bireylerin kullanımına açık olan kamusal alanlardır.

2.2 Yeşil Alanların İşlevleri

Sağlıklı ve kaliteli kentsel çevrelerin oluşumunda yeşil alanların büyük önemi vardır. Özellikle bugünün kentsel yaşamında yeşil alanlar; kentlinin ruhsal ve fiziksel gereksinimlerini karşılamaktan doğal zenginliklerin korunmasına, turizmin gelişmesinden konut alanları ile ticaret ve sanayi alanları arasında tampon bölgeler oluşturmaya, kent estetiğinin geliştirilmesine, yaya ve taşıt sirkülasyonunun düzenlenmesine varıncaya kadar pek çok işlev üstlenmiştir. Bu işlevler genel hatlarıyla kentsel yaşamda fiziksel, psikolojik, ekolojik, iklimatik, estetik ve ekonomik işlevler olarak ortaya çıkmaktadır (Öztürk, 2004).

Özellikle yapılaşmanın yoğun olduğu bölgelerde yeşil alanlar kentin nefes almasına olanak sağlamaktadır (Çetiner, 1991). Yeşil alanların insanların ruh ve beden sağlığına olumlu etkileri yapılan pek çok çalışmayla ortaya koyulmuştur (Lee, Maheswaran, 2011).

İnsan sağlığı çeşitli kirlilikler, ruhsal ve bedensel arınmaya olanak sağlayan ortamların azlığı, psikolojik baskılar yüzünden tehlikeye girmektedir. Yeşil alanlar kirliliği ve gürültüyü azaltıcı etkiye sahiptirler, yapıların içinde tuttuğu sıcaklığı dengeler, havanın nemini düzenler böylece daha yaşanılabilir ortamlar oluştururlar (Yıldızcı, 1982).

Yeşil alanlar kendilerine özgü bir mikroklima yaratıp kent ikliminin iyileşmesine katkıda bulunurlar. Kentsel alanlardaki yapılar ve sert zeminler yeşil alanlara nazaran daha fazla güneş enerjisi tutar. Bitkiler yaprakları vasıtasıyla gölge yapıp güneş ışığının doğrudan zemine ulaşmasına engel olurlar. Bunlara ek olarak yeşil alanlar havanın neminin düzenlenmesinde, havayı kirleten toz ve gazların tutulmasında, rüzgarın yönü ve şiddetinin dengelenmesinde ve yüzey akışı ile oluşan erozyonun önlenmesinde etkin role sahiptir (Onat, 1998).

Yapıların oluşturduğu kütsel monotonluğu gidererek kent estetiğine katkıda bulunurlar. Bunun sonucunda bir yandan şehrin fiziksel yapısına estetik anlamda

katkı sağlarken; öte yandan da yeşil bir ađ oluşturarak gelecekte oluşacak yapılaşmaya bir altlık oluştururlar (Dil, 2004).

Yeşil alanlar, toplumun fiziksel ve psikolojik sağlığını olumlu etkileyerek çalışma motivasyonu yükseltirler (Barbosa, Tratalos, Armsworth, Davies, Fuller, Johnson, Gaston,2007). eperinde yeşil alan miktarı yoğun bölgelerde arsa fiyatları yapılaşmanın daha yoğun olduğu bölgelere göre daha yüksektir. Bunun yanı sıra parklarda yer alan büfeler, rekreasyon alanlarında yer alan satış birimleri, fuar standları küçük çapta ticarete olanak sağlayarak ekonomiye katkıda bulunurlar (Albayrak, 2006).

2.3 Yeşil Alanların Sınıflandırılması

Yeşil alanlar, araştırmacılar tarafından farklı şekillerde ve farklı hiyerarşik düzende sınıflandırılmışlardır. Ölçek, alan, nüfus ve gereksinimler göz önünde bulundurulan kriterlerdir.

Pamay (1978)'e göre yeşil alanları genel alanlar ve özel alanlar olarak iki sınıfa ayırmak mümkündür

Genel Alanlar; kamuya ait alanlar olup, halkın yararlanmasına açık alanlar olarak hizmet verirler. Bu alanların bir kısmından halkın tümü, diğer kısmından da halkın bazı kesimleri yararlanabilir.

Özel Alanlar; çoğunlukla halkın tümüyle yararlanamadığı özel ve tüzel kişilere ve kuruluşlara ait alanlardır. Bu alanlardan özellikle, mülk sahipleri, kurum üyeleri veya kuruluş mensupları belirli şartlarda yararlanabilirler.

Yeşil alanlar fonksiyonel açıdan sınıflandığında; aktif yeşil alanlar ve pasif yeşil alanlar olmak üzere iki grupta ele alınmaktadır (Yıldızcı, 1982).

Pasif yeşil alanlar: ağaçlık alanlar, eğlence yerleri, refüjler, mesire yerleri, mezarlıklar.

Aktif yeşil alanlar: ocuk oyun bahçeleri, mahalle parkı, kent parkı, komşuluk parkı, semt parkı, bölge parkı.

Konum açısından ise yeşil alanlar yerleşme içi yeşil alanlar ve yerleşme dışı yeşil alanlar olarak iki grupta ele alınmaktadır (etiner, 1991).

Yerleşim içi yeşil alanlar: şehir parkları, mahalle parkları, çay bahçeleri, çocuk oyun alanları.

Yerleşim dışı yeşil alanlar: ormanlar, koruluklar, bölgesel parklar, hayvanat bahçeleri, mesire yerleri, piknik alanları milli parklar.

Akdoğan (1984) ise benzer bir tanımla yeşil alanları, en genel anlamda ele alarak kentsel ve kırsal yeşil alanlar olmak üzere iki ana başlık altında incelemektedir.

Yeşil alanların hiyerarşik sınıflandırmasında, yeşil alanların hizmet ettiği nüfus temel alınmaktadır. Kentlerdeki nüfus yoğunluğuna göre yeşil alanların içerdiği fonksiyonlar da değişmektedir (Yıldızcı, 1982).

Williams (1995), Baud-Bovy ve Lavson (1998), Altunkasa (2004) kentsel yeşil alanlarla ilgili olarak farklı ülkelerde temel alınan planlama ölçütlerini derlemiştir. Her üç araştırıcının kullandığı kavramlar ve gruplandırma farklılık göstermekte olup, derleme sonuçları **Çizelge 2.1**, **Çizelge 2.2** ve **Çizelge 2.3**' de verilmiştir.

Çizelge 2.1 : Yeşil alanlar için öngörülen ölçütler, (Williams,1995).

Yeşil Alan Türü ve Temel İşlevi	Alan	Konuta Uzaklık	Kapsamı
Bölgesel Park Hafta sonu otomobil ya da toplu taşıma araçları ile ziyaret	400 ha	3,2-8 km	-Çok amaçlı gününbirlik ya da uzun süreli kullanılabilir geniş doğal ve kültürel ağaçlık alanlar -Organize ve serbest rekreasyon ve spor etkinlik alanları -Belirli noktalarda araç park yerleri
Anakent Parkı Hafta sonu otomobil ya da toplu taşıma araçları ile ziyaret	60 ha	3,2 km	-Çok amaçlı kullanılabilir doğal ve kültürel ağaçlık alanlar -Organize ve serbest rekreasyon ve spor etkinlik alanları -Belirli noktalarda araç park yerleri
Semt Parkı Hafta sonu yaya, bisiklet ve ender olarak motorlu araçlarla ziyaret	20 ha	1,2 km	-Dış mekan sporları, çocuk oyunları ve serbest rekreasyon eylemlerine olanak sağlayan alanlar - Belirli noktalarda araç park yerleri

Çizelge 2.1 (devam)

Mahalle Parkı Yaya ziyaret	2 ha	0,4 km	-Çocuk oyunları ve kısıtlı rekreasyon eylemlerine olanak sağlayan alanlar
Küçük Mahalle Parkı Yaya ziyaret	2 ha	0,4 km	-Çocuk oyunları ve pasif rekreasyon eylemlerine olanak sağlayan alanlar
Konut Çevresi Parkı	Değişken	Yakın çevrede	-Pasif rekreasyon eylemlerine olanak sağlayan alanlar

Çizelge 2.2 : Ülkelere göre park kullanımları için geliştirilen ölçütler, (Baud- Bovy ve Lawson ,1998)

Park Türü	Konuta Uzaklık	Alansal Büyüklük
ABD Ulusal Rekreasyon ve Park Birliğinin Önerisi (Metres ve Hall, 1995 s. 93)		
Mini park ve oyun alanı	En fazla 400 m	2.500–4.000 m ²
Mahalle parkı	400–800 m	15.000–40.000 m ² (2.000–10.000 nüfus için)
Kent parkı	800-5.000 m	100.000–200.000 m ² (10.000–15.000 nüfus için)
Büyük kent parkı		200.000–400.000 m ² (50.000 nüfus için)
Spor tesisi		150.000–300.000 m ²
Bölgesel park		1.000.000 m ²
Fransız Standartları (Cahiers IAURIF 87/8 “Ocak 1989”, s.116)		
Parklar		25 m ² /kişi
Diğer yeşil alanlar		25–50 m ² /kişi
İngiltere Ulusal Oyun Alanları Birliği Standartları (Çevre Bölümü 1991)		
Yetişkin oyun alanı		16–18 m ² /kişi
Çocuk oyun alanı		2–3 m ² /kişi
Serbest kullanım alanı		4–5 m ² /kişi
Açık alan		20–22 m ² /kişi
Hollanda Standartları (Rietdorf ve Baeseler 1979, s. 88)		
Konut öbeği parkı		4 m ² /kişi
Mahalle parkı		8 m ² /kişi
Semt parkı		6 m ² /kişi
Kent parkı		32 m ² /kişi
Kent içinde toplam		50 m ² /kişi

Çizelge 2.2 (devam)

Kent yakın çevresi parkları		65 m ² /kişi
Kent bütünü + çevresi		115 m ² /kişi
İsveç Standartları (Flodin ve ark., 1983)		
Oyun alanı	En fazla 50 m	25-30 m ² /konut, en az 1.500 m ²
Konut öbeği parkı	En fazla 300 m	Yaklaşık 0,5 ha
Mahalle parkı	En fazla 1.000 m	Yaklaşık 10 ha
Kent parkı	3.000-5.000 m	100 ha dan büyük
Kanada Standartları		
Kentsel yeşil alan		40 m ² /kişi (her 1.000 kişiye 4 ha)

Çizelge 2.3 : Aktif yeşil alanlar için öngörülen ölçütler,(Altunkasa, (2004).

Yeşil Alan Türü	Hizmet Edeceği Nüfus	Alansal Büyüklük		Yürüme Uzaklığı (m)		Yürüme Süresi (dakika)	
		m ² /kişi	Dekar	Ortalama	En Yüksek	Ortalama	En Yüksek
Konut Bahçesi	Değişebilir	Değişebilir	Değişebilir	-	-	-	-
Çocuk Bahçesi	5.000	6	30	400	600	10	15
Oyun Alanı	10.000	8	80	400	600	10	20
Mahalle Parkı	5.000	8	40	800	1.200	20	30
Semt Parkı	20.000	8	160	800	1.200	20	30
Kent Parkı	100.000	10	1.000	1.200	1.600	30	40
Anakent Parkı	250.000	20	5.000	2.400	3.200	60	90
Bölge Parkı	1.000.000	40	40.000	-	-	-	-

Altunkasa (2004) **Çizelge 2.3**'de sınıflandırdığı yeşil alanları aşağıdaki şekilde açıklamıştır;

Konut bahçesi: 02.09.1999 tarih ve 23804 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan yönetmelik değişiklikleri ile yeniden düzenlenen 3030 Sayılı Kanun Kapsamı

Dışında Kalan Belediyeler Tip İmar Yönetmeliği, konut çevresi yeşil alanlara ilişkin bazı hükümler içermektedir.

Yönetmeliğin “Üçüncü Bölüm, Arsa ve Yapılarla İlgili Hükümler” başlığı altındaki “17. maddesinde”; “parsel genişlikleri; ikamet ve ticaret bölgelerinde, 4 kata kadar (4 kat dahil) inşaata müsait yerlerde, bitişik nizamda, blok başlarında: yan bahçe mesafesi 6.00 metreden, ayırık nizamda, yan bahçe mesafeleri toplamı 6.00 metreden, az olamaz. 9 kata kadar (9 kat dahil) inşaata müsait yerlerde, bitişik nizamda, blok başlarında: yan bahçe mesafesi 9.00 metreden, ayırık nizamda, yan bahçe mesafeleri toplamı 9.00 metreden az olamaz. 10 veya daha fazla katlı inşaata müsait yerlerde, bitişik nizamda, blok başlarında: yan bahçe mesafesi 12.00 metredenden, ayırık nizamda, yan bahçe mesafeleri toplamı 12.00 metreden az olamaz” hükümleri yer almaktadır. Aynı maddede “parsel derinlikleri” ile ilgili olarak da; “ikamet ve ticaret bölgelerinde, ön bahçeli nizamda, ön bahçe mesafesi 13.00 metreden, az olamaz” hükmüne yer verilmiştir. “Bahçe Mesafeleri” başlığı altındaki “18. maddede” ise;

Önbahçe mesafeleri: İskan alanlarında yapılacak binaların ön bahçe ve yol kenarına rastlayan bahçe mesafeleri en az 5.00 metredir.

Yanbahçe mesafeleri: Bodrum katlarda iskan edilen katlar da dahil, 4 kata kadar (4 kat dahil) olan binalarda yan bahçe mesafeleri en az 3.00 metredir. Fazla her kat için yan bahçe mesafeleri 0.50 metre artırılır.

Yan bahçe mesafelerinin hesabında dikkate alınacak kat adedi: Bodrumlarda iskan edilen katlar da dahil, binada yer alan iskan edilen katların toplam yüksekliğinin üçe bölünmesi ile bulunacak sayıdır” hükümleri yer almaktadır.

Çocuk bahçesi: Çocuk bahçesi kavramı, 6 yaşa kadar ve 6-12 yaş grupları olmak üzere 2 grupta incelenebilir.

İlk grup, çocuk oyun yerlerini (play lot) kapsamaktadır. Okul çağı öncesi 6 yaşa kadar çocuklarının etkinlikleri için düzenlenmektedir. Çocuk başına düşen alanın 2 m² den az, yürüme uzaklığının 200 m² den fazla olmaması önerilmektedir.

İkinci grubu çocuk oyun alanları (playground) oluşturmaktadır. 6-12 yaş grubu çocukları için düzenlenmektedirler. Çocuk başına düşen alanın 5-10 m², yürüme uzaklığının 200-800 m arasında alınması önerilmektedir.

Oyun alanı: Çocuk oyun alanları (playground) ile çakışıyor görünmekle birlikte bünyesinde spor etkinliklerini de barındırdığından kullanıcı yaşına göre iki grupta ele alınabilir. Birinci grup 6-15 yaşa kadar ilköğretim çağı çocukları yaş grubu için düzenlenir. Kapsamındaki spor alanları genelde gerçek ölçülerinden daha küçüktür. Okul bahçeleri ile birlikte ya da yakın çevrede planlanabilirler. İkinci grup oyun alanları 15-18 yaş arası lise çağı bireylerle, konum ve koşullara göre yetişkin nüfusa hizmet etmek amacıyla planlanırlar ve kapsamındaki spor alanları gerçek ölçülerde tutulurlar.

Mahalle parkı: Bünyesinde çocuklar için oyun yerleri, dinlenme ve eğlenme mekanları, gezinti yolları, bireysel ve grup spor etkinlikleri için ayrılmış alanlar, büfe benzeri alandaki gereksinimleri karşılayan birimler ve ıslak mekanlar içeren aktif yeşil alanlardır. Yaya ulaşım uzaklığında planlanması öngörülmektedir.

Semt Parkı: İçerdiği donatılar daha uzun süreli kullanıma olanak sağladığından genelde kullanıcı yoğunluğu tatil günlerinde artan, yaya ulaşım uzaklığında planlanması gereken, ancak, araçla gelenler için park yerleri sunan, çocuk oyun alanlarını, bireysel ve grup spor alanlarını, su yüzeylerini, aktif ve pasif rekreasyon olanaklarını, parktaki gereksinimleri karşılamaya yönelik alışveriş birimlerini, ıslak mekanları, gezinti ve bisiklet yollarını, daha geniş kitleli yeşillikleri kapsayan aktif yeşil alanlardır.

Kent parkı: Genel olarak her 100.000 kişi için bir kent parkı önerilmektedir. Semt parkına göre daha kapsamlı donatılar içerir ve kullanım yoğunluğu tatil günlerinde daha yüksektir. Yer seçiminde yaya ulaşım süresi ön planda tutulmakla birlikte, araçla ziyaret edenler için yeterli park olanaklarını sunarlar. Koşullar ölçüsünde akarsu, göl ya da deniz kıyısında planlanmaları önerilmektedir.

Anakent parkı: Yürüme uzaklığının 3.200 m, yürüme süresinin de 90 dakikadan fazla alınmaması öngörülmektedir. Bu parkların da olanaklar ölçüsünde akarsu, göl ve deniz kıyısında ve varsa orman alanları ile birlikte çözümlenmesi önerilmektedir. Çok değişken kullanıcı karakteristikleri ve kompozisyonuna hizmet sunabilecek donatı çeşitliliğine sahip olması, anakent parkının kullanıcıya yönelik öncelikli hedefidir.

Bölge parkı: Birden fazla kente hizmet sunabilecek etkinlik olanaklarına ve donatılara sahip olması gereken bu park türü, daha çok kırsal peyzaj kapsamında,

koşul ve olanaklar ölçüsünde akarsu, deniz, göl kıyısında ve/veya orman alanları ile birlikte çözümlenebilir. Günübirlik ve daha uzun süreli bireysel ve organize rekreasyon ve spor etkinliklerine yanıt verebilecek olanak ve donatılar (yarışma alanı, kamping gibi) içermelidir. Botanik bahçesi, hayvanat bahçesi, doğa gözlem ve inceleme alanları, suya bağlı rekreasyon ve spor olanakları gibi özel alanlar bölge parkının ögeleri kapsamında planlanabilirler.

2.4 Yeşil Alan Standartları

Yeşil alan standartları, kentlerde kişi başına düşen yeşil alan miktarının alansal ifadesidir. Bu standartları belirleyen kriterler; toplumun gereksinimleri, kentlilerin kullanım yoğunluğu, kent nüfusu, kentin yüz ölçümü, konumu ve iklimidir. Toplumun gereksinimleri; sosyo demografik yapı, yaş, gelir dağılımı ve eğitim düzeyi ile doğrudan ilişkilidir (Yıldızcı, 1982).

Yeşil alanlar kentte yaşam kalitesinin üst düzeylere taşınmasında etkin role sahiptir. Yaşamı fiziksel ve psikolojik olarak daha konforlu hale getirmek ve ihtiyaçlara daha uygun ortamlar oluşturmak için, kullanıcıların fiziksel, fizyolojik, psikolojik ve sosyal yapısından kaynaklanan ihtiyaçlarını önceden kestirmek ve açık mekanlardan oluşan çevreyi bu ihtiyaçlara göre şekillendirmek gerekmektedir (Aksoy, 2008).

Bir kentte arazi yapısı, iklim, sosyal yapı, nüfus ve yapı durumunun incelenmesi kentin yeşil alan gereksinimlerin belirlenmesinde etkilidir(Altunkasa, Uslu, Doygun, 1995). Arazi yapısı ve arazi yapısına bağlı olarak şekillenen kent oluşumu, coğrafi konumu (su kenarında ya da iç kesimlerde konumlanması), kentin yoğun kullanım özelliği (turizm, sanayi, eğitim) yeşil alan ihtiyacının belirlenmesinde önemlidir. İklim özellikleri, insanların yeşil alan ihtiyacını etkileyen bir diğer unsurdur. Karasal iklime sahip bir kent ile ılıman iklime sahip bir kentin yeşil alan gereksinimlerinde farklılıklar görülmektedir. Kentlerde genç ve eğitilmiş nüfus varlığı ve artan gelir düzeyi de yeşil alan ihtiyacını artırmaktadır. Nüfusun yerleştiği alanın büyüklüğü ve yoğunluğu, yaş dağılımı yeşil alan ihtiyacının belirlenmesinde dikkate alınmalıdır. Bu konu da ortaya çıkan genel sorun; artan nüfusa karşılık, azalan norm sistemlerinin uygulanmasıdır. Kent karakteri, kenti oluşturan konutların yapı durumu kentlilerin yeşil alana duyduğu ihtiyacı belirleyen bir diğer önemli unsurdur. Bahçeli evlerin yoğunlukta olduğu bir kent ile metropolde yüksek katlı binaların yoğunluğunda yaşayan insanların yeşil alan gereksinimleri farklılık göstermektedir. (Dil, 2004).

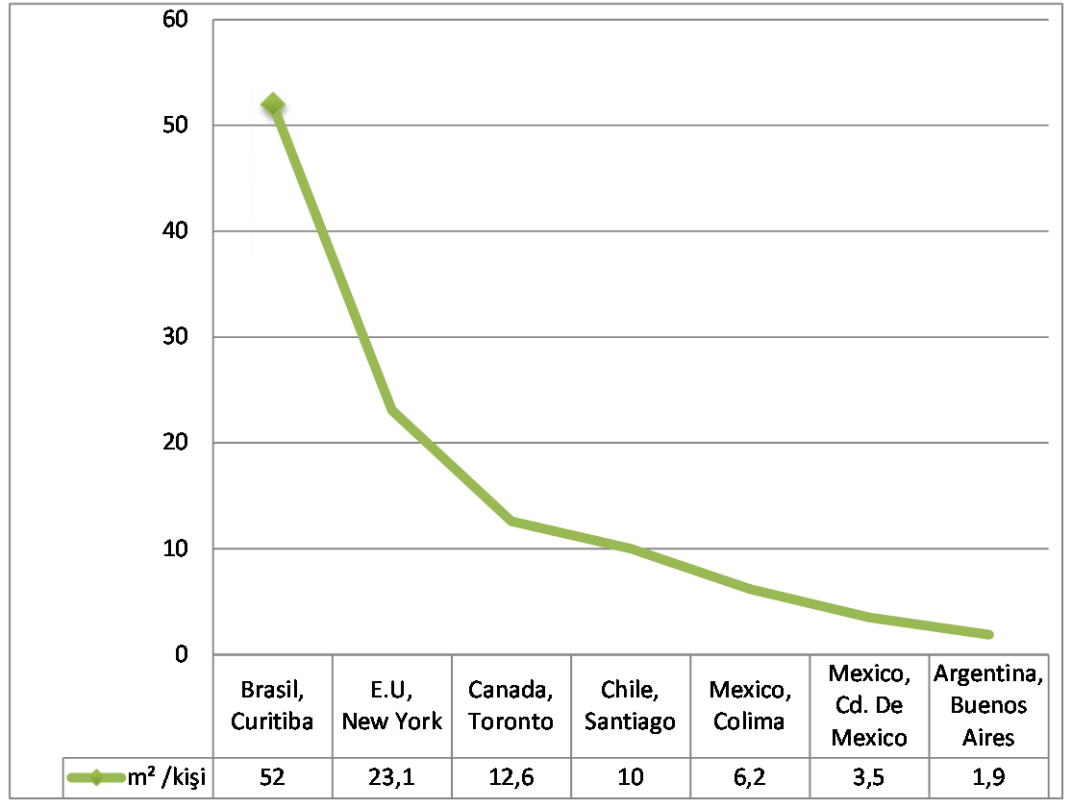
Kent merkezi ve yakın çevresindeki yeşil alan standartları kentlere, bölgelere ve ülkelere göre değişiklik göstermektedir. Her ülke kendi normlarını gereksinimleri doğrultusunda belirleyerek yaptıkları plan ve uygulamalarla bu standartları sağlamaktadırlar.

2.4.1 Dünyada çeşitli ülkelere ait yeşil alan standartları

2.4.1.1 Amerika Birleşik Devletleri'nde yeşil alan standartları

ABD de yeşil alan standartları zaman içinde değişime uğrayan normların en iyi örneğini oluşturmaktadır. ABD kentlerinde, ilköğretim ünitesi düzeyinden bölge düzeyine kadar ulaşan, nüfus büyüklüğüne göre düzenlenen bir sistem bulunmaktadır. Nüfusu 500.000'den büyük kentlerde kişi başına 20 m², nüfusu 1.000.000'dan büyük kentlerde ise kişi başına 13 m² yeşil alan önerilmektedir (Aksoy, 2001).

Dünya Sağlık Örgütünün 2012 raporuna göre; ülkelerde kişi başı düşen yeşil alan miktarı 9 m² den az olmamalıdır. Rapordan uyarlanan grafikte (**Şekil 2.1**) Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunan bazı ülkelere ait kişi başına düşen yeşil alan miktarları belirtilmektedir.

Şekil 2.1 : Bazı ABD ülkelerinde kışı başına düşen yeşil alan miktarları, (WHO, 2012).

Çizelgeye göre ABD ülkeleri arasında Brezilya’da kışı başına düşen yeşil alan miktarı 52 m²/ kışı olarak en yüksek değere, Arjantin ise 1,9 m²/ kışı ile en düşük değere sahiptir. Meksika ve Arjantin Dünya Sağlık Örgütü’nün önerdiği 9 m²/kışı değerinin altında kalmaktadır.

Curitiba, 16 park, 14 orman ve 1000’in üzerinde kamusal yeşil alana sahiptir. Bütünleşmiş şehir planlaması, etkili toplu taşıma sistemi, yayaların şehir içinde öncelikli olması, sosyal adalet ve bölgesel atık yönetimi sistemleri sayesinde sürdürülebilirlik başarıları ile tanınan bir kettir. Kentte, yaşam kalitesinin iyileştirilmesi ve kentin taşkınlara karşı korunması amacıyla yeşil altyapı sistemleri kurulmuştur. Yeşil alanlar, dereler ve nehirler boyunca doğrusal hatlarda yer almakta ve su seviyesi yükseldiğinde yeşil alanlar dev göllere dönüşmektedir (Url-1).

Şekil 2.2 : Curitiba Kenti’nden bir görünüş (Url-2).

Şekil 2.3 : Curitiba Kent Parkları (Url-3).

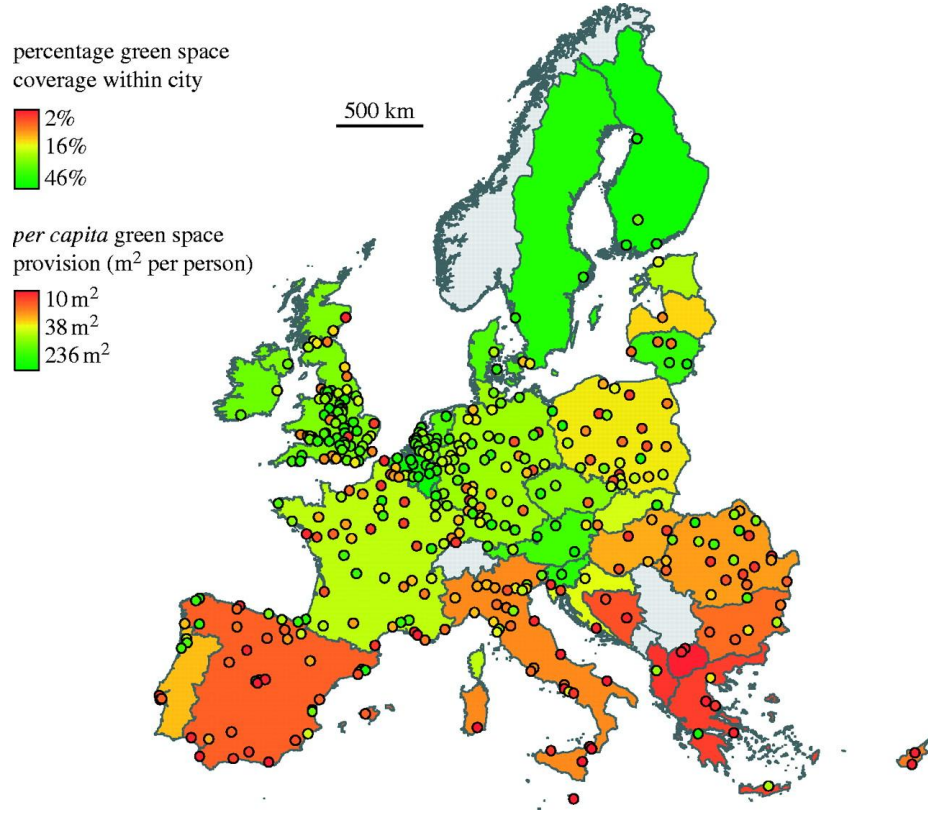
2.4.2 Bazı Avrupa ülkelerinde yeşil alan standartları

Avrupa ülkelerinde yeşil alan standartları oluşturulurken kentsel doku içerisine, oyun ve spor alanları, park işlevini gören yeşil alanlar ve kentin dışında kalan yeşil kuşaklara yer verilmiştir (Yıldızcı, 1982).

Avrupa kentlerinde, kentlerdeki yeşil alan dağılımlarında çok ciddi farklılıklar görülmektedir (Beatley, 2012).

Yeşil alanların oransal olarak en yoğun bulunduğu ve nüfusa oranla kişi başına düşen yeşil alan miktarının en fazla olduğu kısımlar ülkenin kuzey ve doğu bölgeleridir. Ülkenin güney ve batı kısımlarında yeşil alan oranlarında ciddi bir farklılık göze

çarpmakta, en kuzeyde kişi başı 236 m² yeşil alan düşerken en doğuya gelindikçe bu oran 10 m²'ye düşmektedir (Url-4). Avrupa ülkelerindeki yeşil alan dağılım oranları Şekil 2.4'de gösterilmektedir.

Şekil 2.4 : Avrupa ülkelerinde yeşil alan yüzdeleri ve kişi başına düşen yeşil alan miktarları (Fuller,Gaston 2009).

Avrupa ülkelerinde, 2050 yılına kadar nüfusunun %83'ünün kentlerde yaşayacağı öngörülmektedir. Kentlerde yoğunlaşan nüfus, doğal kaynaklara olan talebi arttıracak ve arazi kullanım modelleri üzerinde değişiklikler gerektireceği düşünülmektedir (European Commission, 2010).

2.5 Türkiye'de Yeşil Alan Standartları

Türkiye'de 1933-1956 yılları arasında yapılan imar çalışmalarında 2290 sayılı Yapı ve Yollar Kanunu'nun 4. maddesine uyularak kişi başına 65 m² şehir alanı ayrılmıştır (Çetiner, 1972). Bu kanun ile yeşil alanlar; koru, çayır, göl ve oyuna alanları olarak belirlenmiş ve kişi başına 4 m² olmak üzere bir standart belirlenmiştir.

6785/1605 İmar Kanununun 28. Maddesi; İmar ve İskan Bakanlığının, şehir planlama esaslarını tespiti, donatımlarının yer ve miktarını saptamaya, yöresel

özelliklerine göre farklı miktarlar belirlenmesi gereken hallerde ise, öngörülen rakam ve oranları imar tüzüklerinde göstermeye yetkili olduklarını belirtmektedir. Kanun, bu tespitler sırasında yeşil alanların tamamının planlamaya alındığında kişi başına 7 m² den az düşemez ibaresi ile standardı açıklamıştır. 1957 yılından 1999 yılına kadar kişi başına düşen yeşil alan miktarı 7 m²/kişi olarak kabul edilmiş, 2 Eylül 1999 tarihli ve 23804 sayılı Kanunda yapılan değişiklikle yeni yeşil alan standardı kişi başına 10 m²/kişi olarak belirlenmiştir.

Çizelge 2.4'te ise, 02.11.1985 tarih ve 18916 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeliğin, 02.09.1999 Tarih ve 23804 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan değişiklik ekinde (Ek-1) yer alan “Kentsel Sosyal ve Teknik Alt Yapı ile İlgili Ölçütler” yer almaktadır.

Çizelge 2.4 : 02.09.1999 tarih ve 23804 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik” değişiklikleri EK-1’de yer alan “Kentsel, Sosyal ve Teknik Alt Yapı” ile İlgili Ölçütler.

Nüfus	0-15.000	15.000-45.000	45.000-100.000	100.000+
Aktif Yeşil Alan	10 m ² / kişi	10 m ² / kişi	10 m ² / kişi	10 m ² / kişi
Kültürel Tesis Alanları	0,5 m ² / kişi	1 m ² / kişi	2 m ² / kişi	2,5 m ² / kişi
Sosyal Tesis Alanları	0,5 m ² / kişi	0,5 m ² / kişi	1 m ² / kişi	1,5 m ² / kişi

2.6 Türkiye’de ki Yeşil Alanların Diğer Ülkelerin Standartları ile Karşılaştırılması

Amerika ve Avrupa’da yeşil alan standartları belirlenirken kent bir bütün olarak ele alınmış ve bütüncül bir planlama yaklaşımı izlenmiştir. Çeşitli düzeylerden oluşan kompleks bir sistem izlenmiş, bu sistemler kent dokusuna entegre edilmiştir. Kentsel doku içerisinde çeşitli işlevler barındıran yeşil alanlar ve kentsel dokunun dışında ‘yeşil kuşak zonları’ ele alınmıştır. Türkiye’de yeşil alan standartları daha dar kapsamda ele alınmakta olup hem büyüklük hem işlev yönünden oldukça yetersiz kalmaktadır. Nüfus büyüklüğü ve kent dışı alanlar göz önüne alınmadan, kentsel alanlarda kişi başı 10 m² aktif yeşil alan, belediye ve mücavir alan sınırları dışında yapılacak planlamalarda ise aktif yeşil alan miktarı 14 m²/kişi olarak belirlenmiştir.

3. ARAŞTIRMA ALANI (ÇORUM KENT MERKEZİ)

3.1 Çorum Tarihi

3.1.1 Çorum isminin kaynağı

Çorum Orta Anadolu şehirlerinin karakteristik tarihini yaşamış ve istilalara şahit olmuştur (Sabuncuoğlu, 1973). Çorum isminin kaynağı üzerinde yapılan araştırmalar kesin bir sonuç vermemekle birlikte aşağıda sıralanan üç ihtimal üzerinde durulmaktadır.

- M.Ö.3.yüzyılda Avrupa'dan Anadolu'ya geçerek şimdiki Çorum, Sivas, Yozgat arasında yerleşen Galat topluluğunun adı olan Trokmu sözcüğünden gelmiştir. Trokmu oymağı Hitit İmparatorluğu'ndan kalma başkent olan Hattuşaş (Boğazköy) yöresine yerleşmiştir. Bu dönemde Trokmu sözcüğü zamanla Torokmu ya daha sonra Çorumluya dönüşmüştür.
- M.Ö.90-80 yıllarında Pontus Krallığına bağlı olarak Kapadokya valiliği yapan Gordios'a dayanmaktadır. Gordios'un yönetimi sırasında Gordiana denilen bölge Gordios'un yönetiminden sonra da uzun süre aynı adı taşımış, Gordiana, Gordum'a zamanla da Çorum 'a dönüşmüştür.
- Malazgirt Savaşı'ndan önce Bizans'a bağlı olan Çorum, Eski Yunan kaynaklarında Niconia, Bizans Döneminde ise Evkaite olarak geçmektedir. Malazgirt Savaşı ile Çorumlu olan vilayetin isimi 16.yüzyılın sonlarına doğru (lu) ekinin kaldırılması ile Çorum olarak değişmiştir (Şahinci, 1989).

3.1.2 XIX. yüzyıl salnamelerine göre Çorum

Çorum salnamelerinin hemen hepsi Çorum'un bir ovanın içerisinde kurulduğunu, etrafının gayet güzel bağ ve bahçelerle dolu olduğunu, temiz, düzenli, geniş ve güzel caddelerinin bulunduğunu söylenmektedir. Kent merkezinin saat kulesi ve çevresinden oluştuğu, Osmanlı şehirlerinin tamamında olduğu gibi, Çorum Sancağının merkezinde de mescit yani Ulu Cami, pazar, hamam ve devlet dairelerinin yer aldığı belirtilmektedir.

Şehrin en önemli yapısı olan Ulu Cami bir başka ifade ile Cami el Kebir şehrin merkezinde ilk göze çarpan yapı olmuştur. Caminin Selçuklular döneminden kaldığı, aslına uygun şekilde tamirat geçirdiği salnamelerde yer almaktadır (İlca,2006).

Müşir Hasan Paşa tarafından inşa ettirilmiş olan saat kulesi merkezi bir konumdadır. Bu saat kulesi günümüzde halen ayakta ve şehrin simgesi haline gelmiş durumdadır.

Hükümet Konağı, şehrin merkez bölgesindeki diğer bir önemli yapıdır.1894 yılına ait salnamelerde, hükümet konağının 18 odasının olduğu, hastane ve telgrafhanenin de aynı binanın içerisinde bulunduğu hatta binanın hemen yanında 20 baş hayvanın barınabileceği büyüklükte bir ahırın olduğu da belirtilmiştir.

Salnamelerde üzerinde en çok durulan mekanların başında Çorum Kalesi gelmektedir. Kalenin oldukça eski bir dönemde müslüman Türkler tarafından inşa edilmiş olduğu söylenmektedir. Çorum Kalesi'nin Anadolu'daki diğer kalelerinde hiç rastlanmayan bir yanı vardır. Geçmiş dönemlerde kale içerisinde mülkiye ve idareye çalışanları değil, sivil halktan insanlar ikamet etmişlerdir. 21. Yüzyılda ova üzerine kurulan Kale'nin çevresindeki eski mahallelerde, dar ve dönemeçli sokaklar boyunca gelişen eski evler bulunmaktadır. Bu kesimin kuzey ve kuzeydoğusunda ise geniş caddeler ve yeni yapılarla oluşmuş kent yer almaktadır (Tarihi Kentler Birliği Tarihi ve Kültürel Mirası Koruma Proje ve Uygulamalarını Özendirme Yarışması, 2004).

Salnamelerde, Çorum'un fiziki yapısı anlatılırken üzerinde durulan bir başka mekan ise hapishanelerdir. 1900 tarihli Ankara Vilayet Salnamesine göre, hapishanenin hükümet konağının bahçesinde bulunan bir yapı olduğu belirtilmiştir (İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2014).

3.1.3 Tarihi çevre ve eski kent dokusu

1970'li yıllara gelinceye kadar sivil mimarlık tarihi örneklerinin en son ve özgün modellerine sahip olan Çorum ili, bu gün bu özelliğini tamamen kaybetmiş bulunmaktadır.

Eskiden dar sokakları, kerpiçten tek katlı evleri, mescidi, çeşmesi, kabristanı, damalı döşemeli yaşlı teyzeleri ve taş döşeli sokaklarıyla tipik bir Anadolu kent dokusuna sahip iken, ilk tarihi çevre katliamına 40'lı yıllarda uğramıştır. Bir çok tarihi mabet cemaatsizlikten dolayı satılmış, aradan geçen zaman içinde eski evler yani sivil

mimari örnekleri zamanın tahribi ve atmosfer şartları ile yıkılmaya yüz tutmuş bazıları yakılmış bazıları da sahipleri tarafından tahrip edilerek tescilden çıkarılmıştır. Dini ve askeri mimarlık örnekleri olan mescid, kale ve köprüler hala kullanıldıkları için tahribe karşı korunmuş ve zaman içerisinde onarılmışlardır (Dündar, 2004).

2015 yılında ise korunmuş birkaç yapı, kale ve saat kulesi haricinde tarihi bir çevreden söz etmek mümkün olmamaktadır (Alpay, 2008).

3.2 Fiziki Yapı

3.2.1 Coğrafi konum

Çorum ili; Orta Karadeniz Bölümünün iç kısmında yer almaktadır (Özüdoğru, 2008). Yüzölçümü 12.820 km² olan ili doğudan Amasya ve Tokat, batıdan Çankırı, güneyden Yozgat, Kuzeyden Sinop, kuzeydoğudan Samsun, kuzeybatıdan Kastamonu ve güneybatıdan Ankara çevrelemektedir (Ünsal, 1990).

İl, Orta Karadeniz Bölgesindeki yüksek olmayan parçalanmış ve aşınmış dağ sıraları ile İç Anadolu platolarından olan Yozgat platosu arasında bir geçit bölgesinde kurulmuştur (Ünsal 1990).

Çorum İli topraklarının %40'ı dağlardan ve yüksek platolardan, %50'si meyilli ve hafif meyilli arazilerden, %10'u da düz ovalardan oluşmaktadır. İlin denizden yüksekliği 350 ila 2.070 metre arasında değişmekte olup, Merkez İlçenin denizden yüksekliği 801 metredir (Hacettepe Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici A.Ş., 2011).

Şekil 3.1 : Çorum ili coğrafi konumu.

3.2.2 Yerleşim ve idari bölünme

Çorum'da merkez ilçe dahil 14 ilçe, 16 belediye ve 748 köy bulunmaktadır. İl, Ankara'ya 244, İstanbul'a 608, Amasya'ya 92, Sinop'a 294, Samsun'a 172, Tokat'a ise 188 km. mesafede konumlanmaktadır.

Çorum'daki idari yapılanma Merkez ilçe, Osmancık, Ortaköy, Alaca, Oğuzlar, Bayat, Sungurlu, Laçın, Dodurga, Kargı, Boğazkale, Uğurludağ, İskilip, Mecitözü ilçelerinden oluşmaktadır (Url-5).

3.2.3 Ulaşım

Çorum'un ulaşım ağının gelişmiş ve hinterlandının geniş olması, üretilen sanayi ürünleri ile yetiştirilen tarım ürünlerinin günü birlik pazarlara ulaştırılabilmesi açısından fırsatlar sunmaktadır.

Çorum, yıllarca Karadeniz bölgesini Türkiye'nin diğer kesimlerine bağlayan önemli bir geçit ili olarak işlev görmüştür. Bu sebeple, yol üzerinde bir il olmanın avantajını iyi kullanmış, çevresindeki illere göre daha çabuk gelişmiştir. Ulaşım problemi olmadığından ürettiklerini, arazisi çok sınırlı ve meyilli olup, yeterli hububat üretemeyen Karadeniz bölgesine pazarlamış, diğer taraftan Ankara gibi bir büyük pazarın yakınında olmasının imkanlarını kullanmıştır.

İlçelerin İl merkezine karayolu üzerinden uzaklıkları; Laçın 29, Mecitözü 37, Dodurga 42, Alaca 52, İskilip 56, Ortaköy 57, Osmancık 59, Uğurludağ 66, Oğuzlar 68, Sungurlu 72, Bayat 83, Boğazkale 87 ve Kargı 106 km'dir (Url-5).

3.3 Doğal Yapı

3.3.1 Topografya

Çorum il topraklarının %61'i dağlıktır, dağlar derin vadilerle yarılarak birbirinden ayrılmış olup kuzey-batı yönünde uzanmaktadır. Çorum il topraklarının batı kısmı, kuzey batı Anadolu'nun en önemli dağ sırası olan ve batıda Sakarya Nehri ile doğuda Kızılırmak Nehri arasında uzanan Köroğlu Dağ sırasının en doğu ucunda yer alır. Köroğlu dağ sırasının Kızılırmak havzasına ulaştığı yerde oluşan önemli yerleşmeler; İskilip, Bayat, Kargı, Oğuzlar, Dodurga, Alpagut'tur.

İlde Kızılırmak ve Çekerek Irmağına dökülen dere ve suların boylarında çok sayıda dar ver uzun vadi bulunmaktadır. Bunların en önemlileri; Sıklık Vadisi, Hatap Vadisi, Harami Vadisi, Kırkdilim Vadisi, Sacayak Vadisi ve Hışır Vadisi'dir. (Çorum Köylere Yönelik Hizmetler Müdürlüğü, 2006).

Çorum, Alp-Himalaya Orojenezi olarak bilinen sistem içerisinde yer alan Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerinde yer almakta olup, hat il merkezinin 20 km. kuzeyinden geçmektedir (Url-5).

3.3.2 Toprak

İklim, topoğrafya ve ana madde farklılıklar nedeniyle Çorum'da çeşitli büyük toprak gruplarının yanı sıra toprak örtüsünden yoksun bazı arazi tipleri de görülmektedir.

Alüvyal topraklar, hidromorfik alüvyal topraklar, kolüvyal topraklar, kahverengi orman toprakları, kireçsiz kahverengi orman toprakları, kırmızımsı sarı podzolik topraklar, kahverengi topraklar, kireçsiz kahverengi topraklar, kırmızı kahverengi topraklar ve tuzlu alkali topraklar bölgede bulunmaktadır.

Çorum'un toplam yüzölçümü 1.278.381 ha. olup, bunun % 49'u tarım arazisi, % 29'u orman ve fundalık arazi, %11'i çayır mera arazisi ve % 11'i diğer araziler olarak dağılım göstermektedir (Deniz ve Nakkaş, 2002).

Çorum'un iktisadi yapısında tarımın öncelikli yeri düşünüldüğünde, toprakların tarımsal amaçlı kullanımın esas olduğu açıktır. 1990 yılı itibariyle, kentte yaşayan faal nüfusun %75'i tarım sektöründe çalışmaktadır ve kültüre elverişli alanların oranı %97.2'dir. Göller dışındaki alanın %48.7'si bitkisel üretime uygun arazi, % 11.4'ü de tarım dışı araziden oluşmaktadır. Buna göre ilde, 1.282.000 hektar arazinin 622.948 hektarlık bölümü tarım arazisidir (Çorum Çevre Dergisi, 2000).

3.3.3 Hidroloji

Çorum ili ve çevresinde bulunan akarsular, Türkiye'nin iki önemli akarsu havzalarından olan Kızılırmak ve Yeşilirmak havzaları üzerinde yer almaktadır. Sahanın, akarsu ağını Derinçay, Ahilyas Deresi ve Sıklık Deresi oluşturur (Url-5).

Yöre doğal göller bakımından çok zengin değildir. İl sınırları içerisindeki doğal göllerin başlıcaları merkez de bulunan Eymir (Gölünyazı) Gölü, Kırkgöz Gölü, Elekçi Gölü ve Kırkarmut Gölleridir. Yazın suları oldukça azalan bu göllerin bir kısmı tamamen kurumaktadır. Eymir (Gölünyazı) Gölü, Çorum-Osmancık karayolu Kırkdilim mevkiinde 233.132 m² alan kaplayan zengin ekosisteme sahip bir göldür. Göl, avlanma, saz ve kamışların kesimi, suyun sulama suyu olarak kullanılması gibi insan baskıları karşısında yok olma tehdidiyle karşı karşıyadır. 20 Mayıs 2003 tarihinde "Gölünyazı Sulak Alanı Koruma Eylem Kararı" ile koruma altına alınmıştır (Aylar, 2008).

3.3.4 İklim

Orta Karadeniz Bölgesinde bulunan Çorum, Karadeniz iklimlerinden İç Anadolu iklimine geçiş alanında bulunmaktadır. Güneyindeki İlçeler İç Anadolu iklimi özelliğini, Kuzeyindeki ilçeler ise Karadeniz iklimi özelliği taşır.

Yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlıdır. İlin kuzey bölgesinde yer alan Kargı, Osmancık, İskilip, Laçın, Dodurga, Oğuzlar ve Bayat İlçeleri İç Karadeniz geçiş ikliminin etkisinde kalan ilçelerdir. Çorum Merkez İlçe, Sungurlu, Alaca, Boğazkale, Ortaköy, Mecitözü ve Uğurludağ İlçeleri İç Anadolu step iklimi özelliklerini gösterir (Ünsal 1990).

1929 yılından bu yana yapılan meteorolojik ölçümler sonucunda yıllık ortalama yağış miktarı; İl Merkezinde 423,0 mm., Alaca' da 376,0 mm., Bayat' ta 445,2 mm., Boğazkale' de 490,3 mm., Dodurga' da 373,2 mm., İskilip' te 484,8 mm., Kargı' da 360,3 mm., Laçın' de 530,2 mm., Mecitözü'nde 422,7 mm., Ortaköy' de 409,5 mm., Osmancık' ta 368,1 mm.,Sungurlu' da 438,1 mm., Uğurludağ' da 450 mm. olarak tespit edilmiştir (Hacettepe Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici A.Ş, 2011).

İl Merkezi' nin yıllık ortalama sıcaklığı 10,7° dir. En yüksek sıcaklık 2000 yılının Temmuz ayında 42,7 C°, en düşük sıcaklık 1985 yılının Şubat ayında -27,2 C° olarak ölçülmüştür. Temmuz ve Ağustos ayları en sıcak aylardır.

İl genelinde yaz mevsiminde öğleden sonra başlayarak gece saat 22' ye kadar esen poyraz etkilidir. Kışın kuzeyden yıldız rüzgârı, İlkbaharda güneybatıdan lodos rüzgarı eser. Bu rüzgarlar bol yağış ve kimi zaman da dolu yağmasına neden olur. Sonbaharda genellikle sakın bir hava gözlenir (Url-5).

3.3.5 Bitki Örtüsü

Çorum İlinin güney bölgesinin doğal bitki örtüsü bozkırdır (step). İl'in kuzey kesimlerinde, Karadeniz iklimi ve yükseltinin etkisi ile ağaç toplulukları çeşitlenmektedir. 800-1000 metreden itibaren karma ormanların bulunduğu bölgede 1200 metreden sonra karma ormanlar yerini iğne yapraklı ormanlara bırakmaktadır.

İlkbahar yağışlarıyla step alanlarını kısa ömürlü bitkiler kaplar. Bu bitkilerin yetişme süresi birkaç haftayı geçmez. Yaz boyu sararıp, sonbaharda tohum olarak toprağa düşerler (Ünsal 1990).

Alaca, Sungurlu, Ortaköy ve Mecitözü'nün yüksek kesimlerinde meşe, ardıç ve karaçam ormanlarına rastlanır. İlkbahar ile birlikte çiğdem, yabani sümbül, yabani lale çiçekleri de görülür. İlin kuzeyindeki ilçelerde ise meşe ormanları ve iğne yapraklı ormanlara rastlanır.

Deniz seviyesinden 1000-1200 m yüksek olan bölgelerde meşe, kızılıçık, yabani erik, elma, alıç, yabani gül yaygın olarak görülür. Hacıhamza çevresinde seyrek olarak ıhlamur ağaçlarına rastlanır.

Kargı, İskilip, Osmancık, Bayat ilçelerinde sarıçam, karaçam, köknar, kızılçam ağaçları görülmektedir. Toplam ormanlık ve fundalık alan 365.208 ha. Olup, İl yüzölçümünün % 28 ' i kadardır (Url-5).

3.4 Kültürel Yapı

3.4.1 Nüfus

Çorum nüfusu 2013 yılına göre 4.860 azalmış olup , 2014 adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarına göre 572 220'dir. Bu nüfus, 261.187 erkek ve 266.033 kadından oluşmaktadır, yüzde olarak ise: %49,54 erkek, %50,46 kadındır.

Yüzölçümü 12.797 km² olan Çorum ilinde kilometrekareye 41 insan düşmektedir. Çorum nüfusunun %71,12 kısmı il ve ilçe merkezlerinde, %28,88 kısmı ise köy ve beldelerde yaşamaktadır. İlin merkez nüfusu 275.610 olup, nüfus bakımından en

büyük ilçeleri sırasıyla Merkez, Sungurlu, Osmancık, İskilip ve Alaca'dır. Yüzölçümü bakımından en büyük ilçesi, Merkez, nüfus bakımından en küçük ilçesi ise Boğazkale'dir (Url-6).

3.4.2 Sosyo Demografik Yapı

Çorum ilinin işsizlik oranı 2013 yılı için %5,9, işgücüne katılma oranı %52,0 ve istihdam oranı %48,9 olarak tahmin edilmiştir.

Göçler, 1950'lerden başlayarak il dışına göç olgusunun artmasıyla, nüfusun gelişme desenine etkisi büyük olmuştur. 1955-1960 ile 1965-1970 yılları arası il dışına göçlerin en yoğun olarak gerçekleştiği dönemdir. 1970'lerde ise yurtdışına göçen nüfusta artış gözlenmektedir. Çorum'dan il dışına yapılan göçler genellikle Ankara'ya olmaktadır. Ankara'yı, İstanbul ve İzmir'e yapılan göçler izlemektedir. Kentin nüfus yapısına bakıldığında, nüfusun büyük bir çoğunluğunu kırdan kente göçenlerin oluşturduğu görülmektedir. Kırdan kente yönelmiş olan göçün sebepleri arasında %45'i iş ve %9'u ise eğitim amaçlı yer değiştirmeler yer almaktadır (Seçilmiş göstergelerle Çorum, 2013).

3.4.3 Kentsel Gelişim

1948'lerden sonra hızla gelişen karayolu yolcu ve mal taşımından motorlu araçlara geçiş, Çorum'un ulusal ve uluslararası pazarlara ulaşmasını kolaylaştırmış ve mal sevkiyatını ucuzlatmıştır. Bu gelişme Çorum ekonomisine ivme kazandırmıştır. İkinci gelişme ise 1958 yılında üretime geçen çimento fabrikasıdır ve Çorum'un sanayileşme sürecine gerçek anlamda ilk adımdır.

1960-1970 yılları ve sonrasında Çorum'da toprak sanayinin geliştiği görülmektedir. Bu dönemde Çorum ekonomisinin ana maddesi olan buğday artık değirmenlerde değil, modern ve yüksek kapasiteli un fabrikalarında işlenmeye başlanmış ve bu fabrikalar Çorum'unun tüm ülkede aranan bir ürün olmasında etken olmuştur.

Çorum esas gelişimini 1985 yılından sonra göstermektedir. Sanayi tesislerinin büyük bölümünün 1985 yılından sonra kurulduğu şehirde, sanayileşme hareketlerinin geçmişi günümüze oldukça yakındır.

1988 yılından sonraki yıllarda cazip teşvik tedbirlerinin katkısıyla sanayi sektörü dışında yeni ve değişik konularda yatırımlar yapılmıştır. Bunlar; pik ve çelik döküm, fermuar, kağıt, tıbbi enjektör, tekstil, konfeksiyon, oto radyatör ve kaloriferi,

kalorifer kazanı, plastik ambalaj malzemeleri, çivi torbalanmış kireç, ahşap parke, mobilya, bilgisayar disketi, şeker ve bisküvi sektörleridir.

1988 yılından itibaren hızla gelişen yumurta tavukçuluğu Çorum'un adını duyuran diğer bir sektördür. Tavukçuluğun gelişip, çoğaltılması tavuk kafesi imalatı ve yem fabrikalarının kurulup, kapasitelerinin artmasını teşvik etmiştir.

Çorum İli yeraltı kaynakları bakımından zengin sayılmaz. Ancak, kayda değer olarak linyit kömürü, alçı taşı, kalker, kalsit, taras taşı, krom, bakır, demir ve mermer gibi maden yatakları mevcuttur. Özellikle kömür işletmeleri Osmancık, Bayat, Dodurga ve İskilip ilçelerinde toplanmıştır.

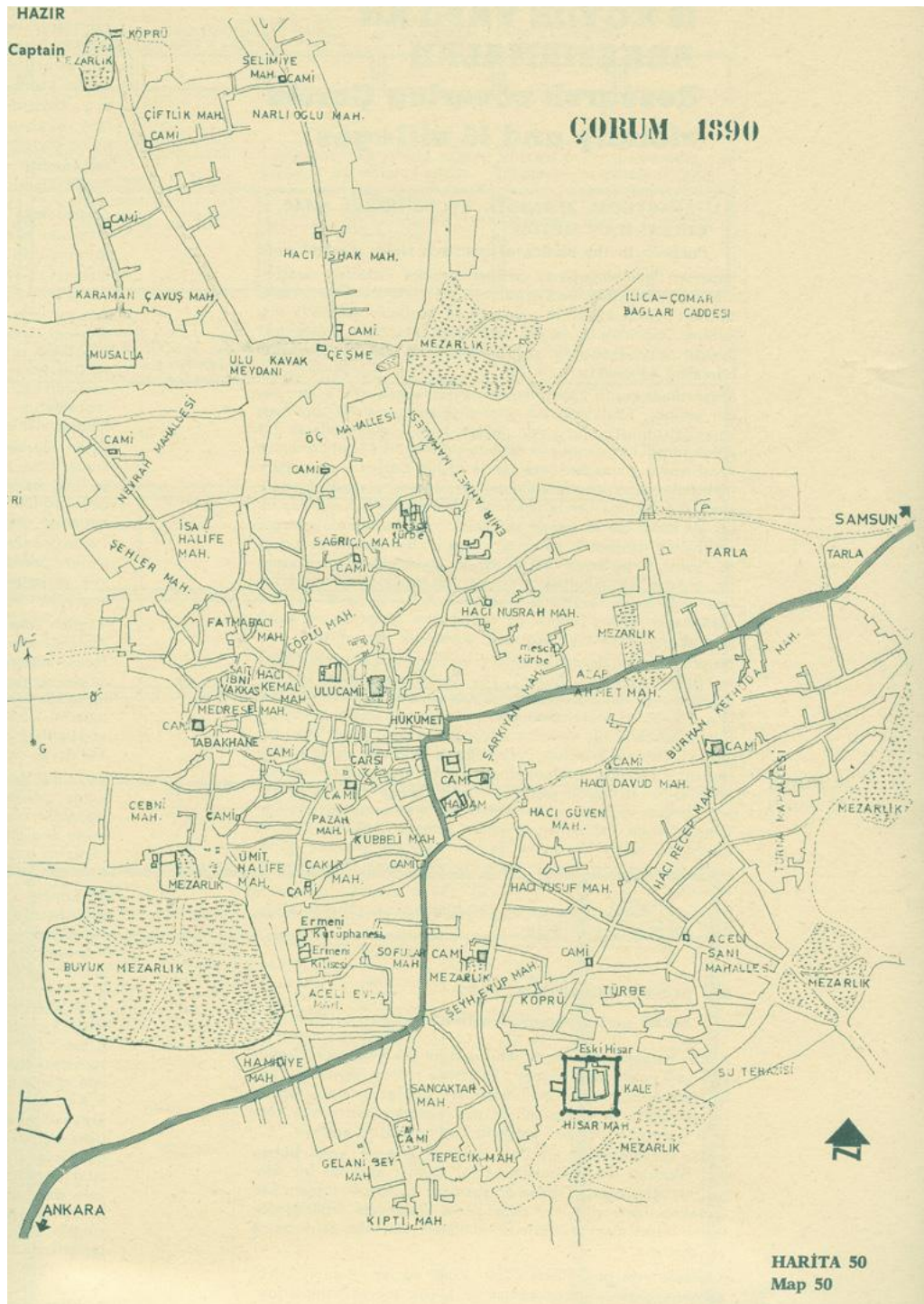
Bu gün ise Çorum sanayisi büyük ölçüde kendi kendine yetebilen bir kapasiteye ulaşmıştır. Bölge ölçeğinde Samsun'dan sonra 2. sırada yer alan şehrin sanayisi metal eşya ve makine sanayi, gıda sanayi, taş ve toprağa dayalı sanayi, tekstil sanayi gibi ana kollarda kümelenmiş durumdadır.

4. ÇORUM KENTİ YEŞİL ALANLARININ TARİHSEL SÜREÇ İÇİNDEKİ DEĞİŞİMİ

Çorum kentinin tarihsel süreç içindeki değişimi incelendiğinde; Anadolu da 17. Yüzyıl başlarından 19. Yüzyıl sonlarına kadar devam eden durağan yapı diğer Anadolu kentlerinde olduğu gibi Çorum kentinde de gözlenmektedir. Kent 17. Yüzyılda ulaştığı sınırları 19. Yüzyılda da korumuş ancak 19. Yüzyıl sonlarında kent sınırlarında büyüme gözlenmiştir. 19. Yüzyıl sonrası kentte oluşan yönetici merkez, göçmen mahalleleri, eğitim yapıları, askeri kışla ve ticari sermaye birikimi sonucu oluşan iş yerleri gibi öğeler ve kent nüfusundaki artışla birlikte kent hareket kazanmıştır. Çorum'un Samsun limanında son bulan ticaret ağı üzerinde konumlanması ve kendi bölgesinde pazar yeri bulunması bölgeyi diğer Anadolu kentlerine göre nitelikli hale getirmiştir (Çorum tarihi, 1986).

1890 yılında Harita Yüzbaşısı Ömer oğlu Osman tarafından kentin haritası oluşturulmuştur. **Şekil 4.1**'de haritaya bakıldığında merkezde hükümet, camiiler, çarşı ve pazar alanı yer almakta, merkezin hemen çevresinde konut alanları ve mahallelerin dışında konumlanan mezarlıklar kent çeperini oluşturmaktadır. Kentin çevre sınırlarında ise yer yer sebze bahçeleri ve bağlar bulunmaktadır. Bağlar kente uzaklığı 3-15 km arasında değişen, halkın yaz aylarında kelik denilen evlerde konakladığı üzüm ve meyvelik bağlar diye de tabir edilen mesire alanlarıdır. Çeşmeleri, havuz ve kuyuları bulunan bu bağların yaz aylarında kullanım yoğunluğu artmaktadır (1973 il yillığı).

Şekil 4.1 : Harita Yüzbaşısı Osman tarafından oluşturulan kentin haritası (Çinici, 1996).

Dönemde kentteki en büyük yeşil dokuyu oluşturan bağ, bahçe ve mezarlıkların dışında, dönemin ilk kentsel aktif yeşil alan oluşumunun başlangıcı bu döneme rastlamaktadır. İlin girişinde Ankara- Samsun yolu üzerinde ve 4000 m² genişliğindeki bir alan üzerine konumlanan park ilk kez 1884 yılında o zamanki kaymakam Mahmut bey tarafından mesire alanı olarak kurulmuş, daha sonra ki

yıllarda Vali ve Belediye başkanlarının katkılarıyla geliştirilmiştir (Çorum tarihi, 1986).

4.1 1923-1950 Döneminde Yeşil Alanların Gelişimi

Kentte 1923-1950 yılları arasında kayda değer bir nüfus artışı görülmemekte ve bu nedenle çok önemli yapısal değişikliklere rastlanmamaktadır. Ayrıca kentin demir yolu güzergâhına uzak kalması ve karayolu taşımacılığında motorlu taşıtların gelişmemesi yüzünden ulaşım büyük ölçüde atlı arabalarla sağlanmış ve bu durumdan dolayı tarımsal üretimin dış pazara açılması zorlaşmıştır. Tarımsal gelişmenin sınırlı kalması Çorum gibi gelişimi büyük ölçüde tarıma bağlı olan bir kentin büyümesini sınırlamıştır. Bu durum imar konusunda ki gelişmelere de olanak vermemiştir (Çorum tarihi, 1986).

Çorum için karar getirilmesi en güç alanlar bağlık bahçelik alanlardır. Kentsel kullanımın yakın çevresinde bulunan tarımsal alanlar ile bağ bahçe alanlarını kullananlar hem kentsel işlerde görev yapmakta hem de bu alanları kullanmaktadır. Bu durumun planlama girdisi olarak değerlendirildiğinde bağlık alanlarda planlama kararı getirilerek spekülatif baskıların önlenmesi için bağ bahçe nizamı yapılaşmaya olanak tanıyan alanlar olarak planlanmıştır (Çorum İl Çevre Durum Raporu, 2011). İmar işleri daha çok yolların genişletilmesi, kaldırımların döşenmesi ve parkların kurulması düzeyinde sınırlı kalmıştır.

1890-1923 yılları arası ve 1923-1950 yılları arası değişim kıyaslandığında; 1923-1950 yılları arası büyümenin 1890-1923 yılları arasındaki büyümeyle oranla daha az olduğu ve kentin yapısının büyük ölçüde aynı kaldığı görülmektedir. Ancak kentin görünümüne, Cumhuriyet'in yaratmak istediği çağdaş kent görünümünü kazandırmak ve kent yaşantısını toplum sağlığı açısından iyileştirmek yönünde sınırlı belediye bütçeleri ile bazı adımlar atılmıştır. Mevcut parkın geliştirilmesi ve fidanlıkların kurulmasıyla ağaçlandırma faaliyetlerinin hız kazanması bu adımlardan en önemlilerini oluşturmaktadır (Çorum'da Cumhuriyetin 15. Yılı, 1938).

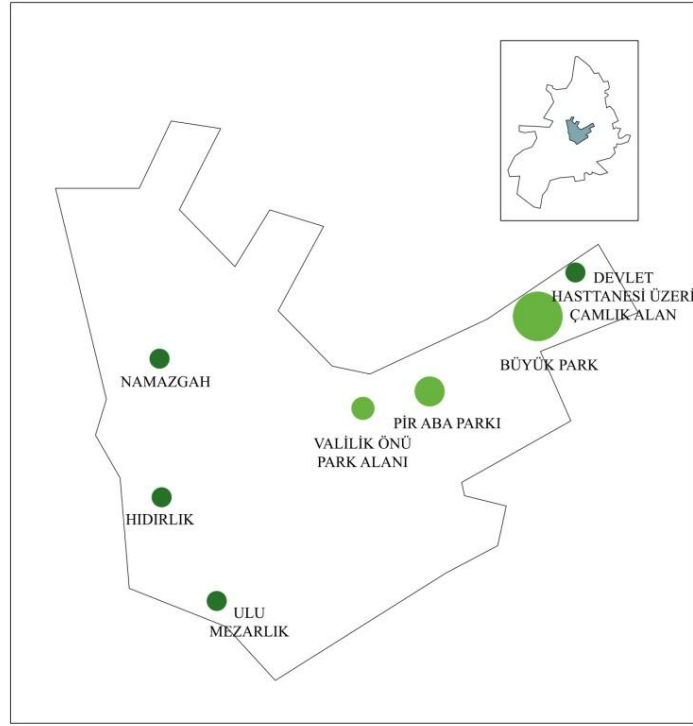
19. yüzyılın sonlarında kurulumuna başlanmış olan büyük parkın gelişimi bu dönemde devam etmektedir. İki adet gazino, çocuk bahçesi, havuz ve çeşmesi de eklenen belediye parkı dönemin bahar ve yaz aylarında halkın en önemli dinlenme ve eğlence yeri olmuştur. Ayrıca Karadeniz Ankara hattı taşıtlarının uğrak noktası

haline gelmiş, yolculuk arasındaki gereksinimlerine cevap vermiştir. 1931'de İl Özel İdare tarafından Atatürk heykeli yaptırılmış, önceleri parkın gerisinde bulunan heykel şimdiki yerine 1958 yılında taşınmıştır (1973 il yillığı,1974).

1934 yılında İstanbul ve Ankara da çeşitli fidanlıklardan fidan temin edilmiş, edinilen fidanların bir kısmıyla parkın boş kesimleri ağaçlandırılmıştır. 1937 yılında parkın çiçek tarhları Fransız uzman Mer tarafından yapılmış ve ilerleyen dönemlerde parkın gelişimi devam etmiştir (Çorum tarihi,1986).

Bu büyük parkın geliştirilmesinin yanı sıra Baha Bey'in ikinci belediye başkanlığı döneminde kent içine iki tane çamlık yapılmıştır. Bunlardan birisi Hükümet konağı civarındaki eski Pir Aba Mezarlığı, diğeri ise devlet hastanesi yukarısındaki büyük çamlıktır. II. Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemlerinde mezarlıkların parka dönüştürülmesi yaygın bir uygulamadır. Çorum'da Baha Çorbacıoğlu Ulu Mezarlığı kaldırma girişiminde bulunmuş, mezarlık ile Gazi Caddesi arasına bir havuz yaptırmış fakat mezarlığı kaldırma kararını uygulamaya koyamamıştır. Böylelikle mezarlıkların parka dönüştürülmesi projesinin tek örneği Pir Aba mezarlığının dönüşümü olmuştur. Belediye, bu faaliyetler dışında fidan yetiştiriciliği üzerine eğilmiş, önce park içinde kent ağaçlandırması için bir fidanlık kurmuş sonrasında 1938 yılında Evkaf idaresinin mülkiyetinde bulunan Namazgâh istimlak edilerek fidanlık haline getirilmiştir. Ayrıca ziraat meyveciliğinin gelişmesi için 1937 yılında Hıdırlık'ta İl Özel İdare'ye ait 50 dekarlık bir alanda meyve fidanlığı oluşturulmuştur (Çorum tarihi,1986).

Şekil 4.2'de sağ üst köşede 1956 yılı hava fotoğrafından uyarlanarak elde edilen sınırların, kentin yüz ölçümü sınırlarına göre konumu görülmektedir. Ayrıca dönemde kentte konumlanan park alanları, dönüşümü düşünülen Ulu Mezarlık, Devlet Hastahanesi üzerinde konumlanan çamlık ve fidanlıkların bulunduğu Namazgah ve Hıdırlık mevkilerinin kent sınırlarındaki konumu işaretlenmiştir.

Şekil 4.2 : 1923-1950 yılları arasında kentte konumlanan yeşil alanlar.

4.2 1950-1980 Döneminde Yeşil Alanların Gelişimi

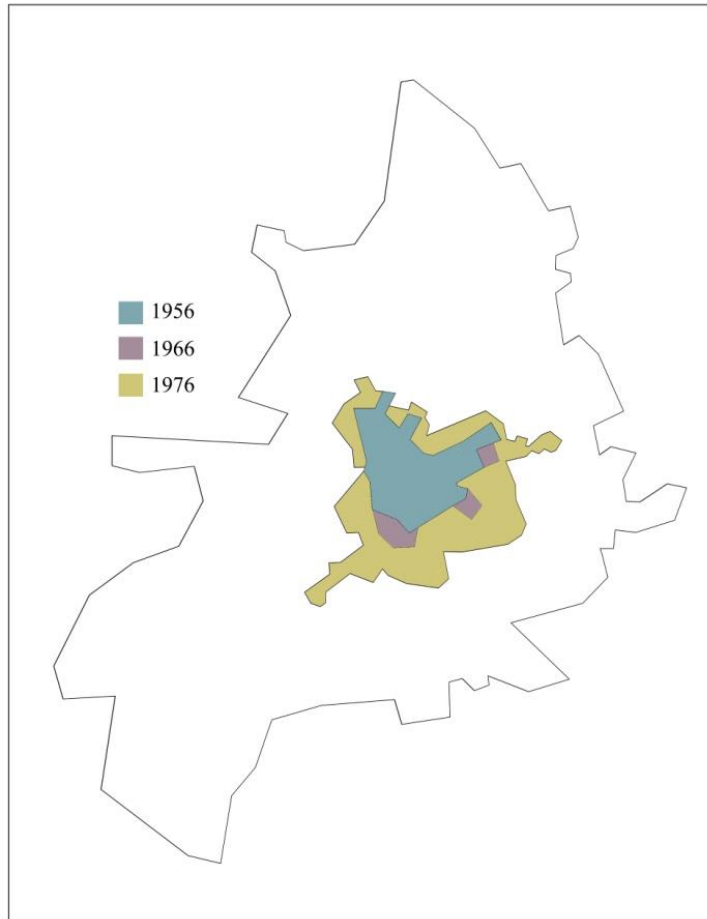
Kentin 1950-1980 dönemi, 1930-1950 döneminin aksine kentin yapısının çok dinamik olduğu bir dönemdir. Hem nüfus hem de üretim yapısında önemli değişiklikler meydana gelmiş, sanayileşme konusunda ciddi adımlar atılmıştır. Bu gelişimler fiziki yapıda hızlı büyümeyi beraberinde getirmiştir.

Şekil 4.3'de, 1956, 1966, 1976 yıllarına ait hava fotoğraflarından elde edilen veriler doğrultusunda kentin fiziki yapılaşma sınırları belirlenmiştir. Bulgular incelendiğinde 1956–1966 yılları arasında kentin fiziki sınırlarının güney ve güneybatı çeperlerinde kısıtlı kaldığı, asıl büyümenin 1976 yılında gerçekleştiği görülmektedir. 1976 yılında kentin fiziki sınırları neredeyse 2 katına çıkmış, özellikle kentin güney çeperinde ciddi oranda yapılaşma artışı saptanmıştır.

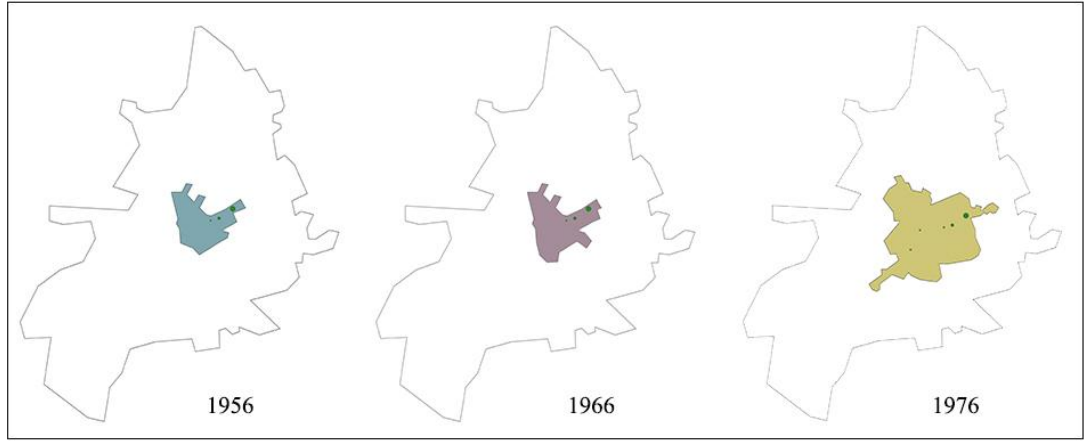
1950-1955 yılları arasında senede 100 bahçeli konut, 1955-1960 yılları arasında senede 150 bahçeli konut, 1960-1970'lerde ise senede 600 konut düzeyine yükselmiştir. 1970'li yıllarda bahçeli konutlar yerini yavaş yavaş apartman dairelerine bırakmıştır (Çorum tarihi,1986).

1950’li yılların başında başlayıp ilerleyen yıllarda hızla artan yapılaşma hareketleri kentte planlama gerekliliğini de beraberinde getirmiştir. 1945 yılında İller Bankası’nın kurulmasından sonra, 1950 yılında 312 hektar alanı kapsayan bir imar planı hazırlanmıştır, bu planın kentin büyümesiyle yetersiz kalması sonucunda, dönemde birçok kurum ve kişi tarafından çeşitli planlar hazırlanmış ancak onaylanmamıştır. Hızlı kentleşme sonucu yetersiz kalan planlara alternatif olarak büyümenin kontrol altına alınması amacıyla, gecekondü önleme planları hazırlanmıştır. İlk çalışma 1966 yılında başlamış 1973,1975 ve 1977 yıllarında toplamda 4 adet gecekondü önleme planları hazırlanmış ve büyük ölçüde uygulanmıştır (Çorum tarihi,1986).

Şekil 4.3 ve **Şekil 4.4** de 1956, 1966, 1976 yıllarında kentin yapılaşma sınırları ve kentte konumlanan yeşil alanlar görülmektedir.

Şekil 4.3 : 1956,1966 ve 1976 yılları karşılaştırılmış yapılaşma sınırları.

Şekil 4.4 : 1956, 1966 ve 1976 yılları yapılaşma sınırları ve parklar.

Dönemde kentte arttan yapılaşmanın aksine yeşil alan oluşumunda ciddi bir artış görülmemektedir. Yapılan çalışmalar genellikle fidan dikimi boyutunda kalmış olup, yeni oluşumlara fazla rastlanmamaktadır. 1950- 1980 yılları arasında oluşturulan parklar **Çizelge 4.1'** de görülmektedir.

Çizelge 4.1 : 1923-1980 yılları arasında oluşturulan park alanları.

Mahalle	Park	Toplam Alan (m ²)	Yapım Yılı
BAHÇELİEVLER	Yunus Emre Parkı (Büyük Park)	39.590	1923
BAHÇELİEVLER	Pir Baba Parkı	7.248	1938
KARAKEÇİLİ	Valilik Önü Park Alanı	4.230	1950
ÇEPNİ	Hitit Park	3.607	1970
YENİYOL	Hürriyet Parkı	2.556	1974
KALE	Kale Parkı	2.828	1979

1975 yılından itibaren belediye faaliyet raporları hazırlanmaya başlanmıştır. Raporlar çalışan personel sayısı, araç, alet ve ekipman adet ve özellikleri, belediye fidanlık ve seralarında yetiştirilen çalı ve fidan adetleri, dikilen ağaç miktarları ve yeşil alan düzenlemeleri faaliyetlerini içeren envanter niteliğinde olup, yapılan çalışmaya kaynak oluşturmuştur.

1975 yılı kent raporuna bakıldığında, Park ve Bahçeler Şefliği organizasyonun 1 şef, 6 bahçıvan, 4 bekçi ve 7 işçiyle toplam 18 personelin çalıştığı görülmektedir. Ancak kentteki yeşil alanların istenilen düzeye getirilebilmesi için yeni bir organizasyona gidilmesinin gerektiği ve bunun için de bir ziraat mühendisi ve yeteri kadar zirai teknik elemanın belediye bünyesine alınması talebi dile getirilmektedir.

1975 yılında 5.360 adet fidanın şehrin değişik noktalarında konumlanan park, çamlık ve yol kenarlarına dikildiği ifade edilmiştir (İl Yıllığı, 1975).

1977 yılında yeşil alanların önem derecesinin arttığını görülmekte olup daha verimli çalışmalar için teknik kadro oluşumunun başlangıcı ve ilk bakım alet ve ekipmanlarının temini bu yıla rastlamaktadır. Yıl boyunca kentin muhtelif noktalarına 5.110 adet ağaç dikilmiş, kavşak ve refüjlerde bitkilendirme ve bakım çalışmaları yapılmıştır. Yıl içerisinde ağaç bayramı kutlanmış ve bayram etkinliği kapsamında 3.000 adet çam fidanının dikimi yapılmıştır (İl yillığı, 1977).

1979 yılında personel sayısında, kent içindeki yeşil alan parsellerinde, bakım çalışmalarının niteliğinde ve dikilen ağaç miktarında önceki yıllara nazaran ciddi bir artış görülmektedir. Önceleri kentte sadece ağaçlandırma sahaları bulunurken, 1979 yılında çim sahaların oluşturulmaya başlanması dikkat çeken bir diğer gelişmedir. Sene içinde 47.500 adet ağaç ve çalı, çamlık, park ve yol kenarlarına dikilmiştir (İl yillığı, 1979).

1962 yılında Çorum-Samsun karayolu üzerinde kente 8 km mesafede bulunan Sıklık Boğazında 38 hektar alanda İl Park Ormanı kurularak, kentin yakın çevresine yeni bir yeşil alan kazandırılmıştır. 38 hektar olan saha 08.07.2009 tarihinde tabiat parkı olarak tescillenmiş ve alanı 64 hektara çıkarılmıştır. 2015 yılında, Tabiat parkı içerisinde fauna tanıtım alanı, botanik bahçesi, kamp alanı, piknik alanları, seyir tearsarı ve seyir kulesi, çocuk ve yetişkin oyun ve aktivite alanları, yürüyüş parkurları ve spor tesisleri bulunmaktadır (Url-7)

4.3 1980-1990 Döneminde Yeşil Alanların Gelişimi

1980 yılı kent içi yeşil alanların artışında ciddi bir gelişme görülmemektedir. Bakım çalışmaları, ağaç- çalı dikimleri ve çim alan tesis çalışmaları yıl içinde devam etmiş 17.805 adet ağaç ve çalı yıl içinde kentin çeşitli noktalarına dikilmiştir (İl yillığı, 1980). Özetle 1980 yılında kent 76.800 kişilik nüfusu ile 2722 hektar alana yayılmış ve yeşil alanlar bu yayılımın 845 hektarlık kısmını oluşturmuştur. Bu dönemde kişi başına yaklaşık 11 m² yeşil alan düşmektedir (Çorum tarihi,1986).

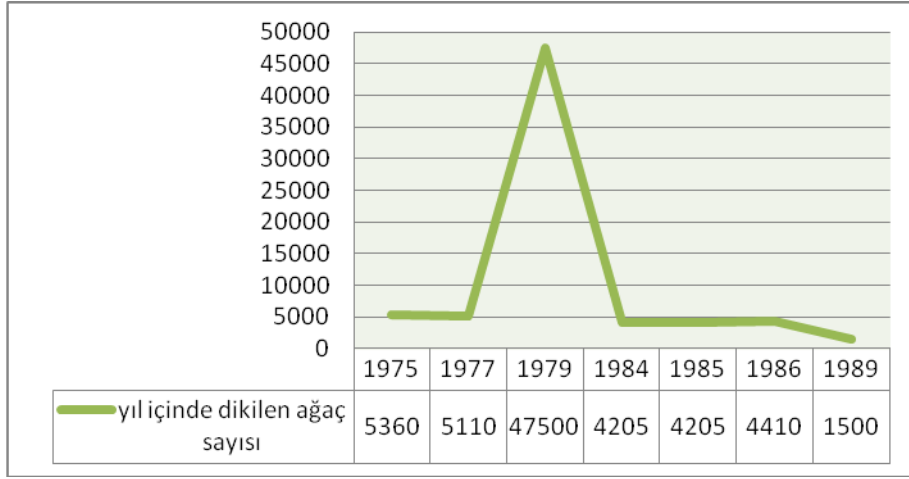
1980 yılına kadar kentte konumlanan yeşil alanlar; Büyük Park, Pir'i Baba Parkı, Hürriyet Parkı, Hitit Park , Hıdırlık Camii bahçesi, Bahabey çamlığı, Sıklık Boğazı İl Ormanı, kent içinde yer alan küçük çamlıklar ve çim alanlar iken 1986 yılında Bahçelievler Mahallesi sınırlarında, Yeşilyurt 4. Sokak üzerinde 1.1170 m²

alan üzerine kurulan yeni bir park kente kazandırılmış ve kent içinde farklı bölgelerde yeni yeşil alanlar oluşturulmuştur.

Çatak mesire alanı 08.06.1984 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı Gereğince Tabiat Parkı olarak tescil edilmiştir. 387.5 ha. sahada kurulmuş olan alanın 367,5 ha'sı orman arazisi, kalan 20 ha'sı ise hazine arazisi ve özel mülkiyet arazisidir. Tabiat Parkı içerisinde bulunan ormanlık alan doğal yapısıyla korunmakta olup, ormanların işletilmesi yapılmamaktadır. Özel mülkiyet arazilerinde ise genellikle buğday tarımı yapılmaktadır. Çorum il merkezine 23 km uzaklıktadır. Çevredeki en güzel bitki örtüsüne sahip olup, ormanlarla kaplıdır. Değişik yaylaların ve Kızılırmak Nehri'nin görülebileceği manzara seyir noktalarına sahiptir. Sahip olduğu manzara değeri ve zengin orman varlığı sayesinde halkın rekreasyon ihtiyaçlarını karşılamada tercih ettikleri alanların başında gelmektedir, yılda ortalama 3000 civarında araç ve 20.000 civarında da insan girişi olmaktadır. Karaçam, Sarıçam, Gökmar, Orman Kavağı gibi ağaç türleri mevcut olup, denizden yüksekliği 1100-1500 m dir (Çorum İl Çevre Durum Raporu,2011).

1984, 1985 ve 1986 yıllarına ait kent yıllıklarından edinilen bilgiler de yeşil alanların bakım faaliyetlerin devam ettiği ve kentin çeşitli noktalarına 1984 yılında 4.205 adet, 1985 yılında 4.205 adet ve 1986 yılında 4.410 adet ağaç ve çalı dikimi yapıldığı belirtilmiştir (İl yıllıkları, 1984,1985 ve 1986).

1987 yılında, 40 ayrı çocuk parkı kente kazandırılmış, 1987 yılının sonlarına doğru bir kent fidanlığı oluşturularak tohumdan köklü fidan üretimine başlanmıştır (İl yıllık, 1987). Aynı yılda şehir içi yeşil alan yüzölçümü 739.042 m², kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 7,63 m² olarak tespit edilmiştir, 1988 yılında rutin bakım çalışmalarının yanı sıra kentin çeşitli noktalarına 6.760 adet fidan dikimi yapılmış, 16 adet yeni çocuk oyun alanı inşa edilmiş ve yeşil alan miktarı 1.047.042 m² ye çıkarılmıştır. 1989 yılın da 1500 adet fidan kentin farklı noktalarına dikilmiş ve çim ekimi yapılan alanların miktarı artırılmıştır. Aynı yıl içinde 5 adet çocuk oyun parkı inşa edilmiştir (İl yıllık, 1987).

Şekil 4.5 : 1975-1989 yılları arası dikilen ağaç sayısı.

Kent yıllıklarından edinilen sayısal veriler doğrultusunda hazırlanan **Şekil 4.5** 'de 1975-1989 yılları arasında ki 7 yıla ait ağaç dikim miktarları görülmektedir. Grafiğe göre 1979 yılı dikim miktarı 47.500 adet olarak en yüksek, 1989 yılı dikim miktarı ise 1.500 adet olarak en düşük değerleri oluşturmaktadır. Diğer yıllarda yapılan dikim sayıları yakınlık göstermekte ve 4.205- 5.360 adet arasında değişmektedir.

4.4 1990-2000 Döneminde Yeşil Alanların Gelişimi

90'lı yıllara gelindiğinde, yeşil alanlar sadece insanların aktif kullanım alanları olarak düşünülmemiş, kent estetiğine değer katan unsurlar olarak da ele alınmıştır. Konut yoğunluğunun olduğu hemen her bölgede oyun alanlarına rastlanmaktadır. Aynı yıllarda çeşitli illerin orman işletmelerinden 300.000 adet fidan temin edilmiş ve büyük bir kısmının dikimi yıl içinde yapılmıştır (İl yıllığı, 1990).

1990-2000 yılları arasında kente 35 adet park inşa edilmiş, eski parkların iyileştirme çalışmaları yapılmış ve serada bitkisel üretim çalışmalarına başlanmıştır (İl yıllığı, 1992). Üretimi yapılan çalı türleri halka ücretsiz dağıtılmış, kurum ve kuruluş bahçelerinin ağaçlandırma çalışmalarına katkı sağlanmıştır (İl yıllıkları, 1993, 1994, 1995, 1996).

Kentte yapılaşmanın artması ile birlikte inşaat yapılacak yerlerdeki ağaçların yol kenarlarına, mevcut parklara, hastane, camii ve çeşitli tesis bahçelerine nakli yapılmış böylece hem mevcut yeşil korunmuş hem de kent içi yeşil alanların miktar ve niteliğine katkı sağlanmıştır.

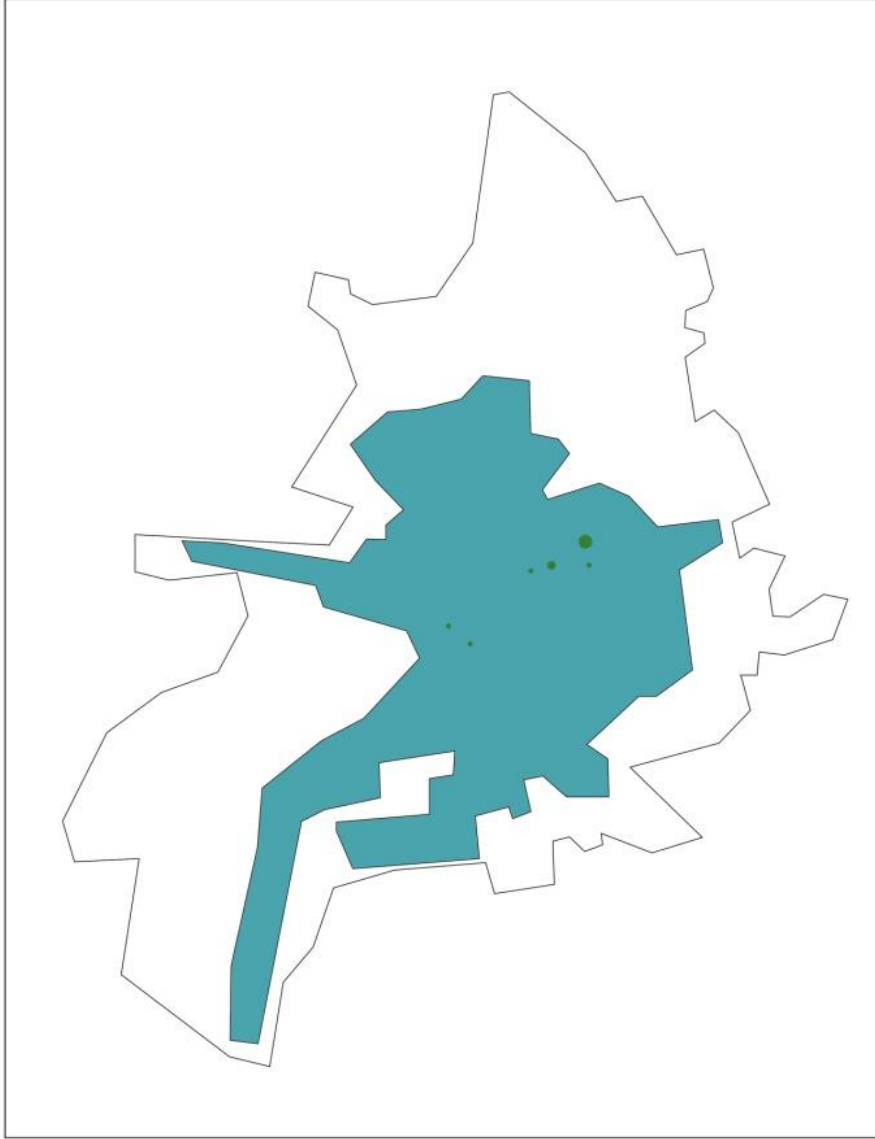
1990-2000 yılları arasında kente 34 adet ve toplamda 187.839 m² park eklenmiştir. Eklenen parkların, konumları, alansal büyüklükleri ve yapım yılları **Çizelge 4.2**'de gösterilmektedir.

Çizelge 4.2 : 1990-2000 yıllarında kentte konumlanan yeşil alanlar.

Mahalle	Park	Toplam Alan (m ²)	Yapım Yılı
ÜÇTUTLAR	Binevler 151.Sokak Park Alanı	1.436	1991
ÜÇTUTLAR	Şehime Kayış Parkı	3.380	1991
ÇEPNİ	Hıdırlık Parkı	11.475	1992
KALE	Mutlu Evler Parkı	1.379	1992
YENİYOL	Belediye Yanı	1.098	1993
KALE	Hüyük Parkı	2.151	1993
BAHÇELİEVLER	Karşıyaka Parkı	1.900	1993
MİMARŞİNAN	Bosna Parkı	66.271	1994
GÜLABİBEY	Kafkasevleri Parkı	2.461	1994
YAVRUTURNA	Muhtarlık Yanı Park Alanı	658	1994
GÜLABİBEY	Müftü Mustafa Özel Parkı	5.827	1995
ULUKAVAK	Adnan Menderes Parkı	9.119	1996
KUNDUZHAN	Altın Park	2.530	1996
ULUKAVAK	Bekir Baba Parkı	1.479	1996
GÜLABİBEY	Eski Muhtarlık Önü Park Alanı	497	1996
MİMARŞİNAN	Muhtarlık Yanı Park Alanı	1.510	1996
KARAKEÇİLİ	Vilayet Önü Park Alanı	1.287	1996
YAVRUTURNA	Ehlibeyt Cami Doğusu Park Alanı	1.046	1997
GÜLABİBEY	Rüstem Eren Parkı	13.725	1997
KARAKEÇİLİ	Adil Candemir Parkı	6.612	1998
BAHÇELİEVLER	Barış Manço Parkı	1.561	1998
BUHARAEVLER	Buhara 4.Cadde Park Alanı	13.009	1998
BAHÇELİEVLER	Dumlupınar Çocuk Parkı	1.208	1998
GÜLABİBEY	Gülabibey Muhtarlığı Yanı Park Alanı	1.328	1998
GÜLABİBEY	Hicret Parkı	2.159	1998
KALE	Lozan Evler Parkı	5.812	1998
MİMARŞİNAN	M.Sinan Cami Yanı Park Alanı	1.258	1998
BUHARAEVLER	Mahmut Evler 2.Sokak Park Alanı	2.883	1998
BUHARAEVLER	Osman Gazi Parkı	8.324	1998
ULUKAVAK	Varinli Caddesi Park Alanı	1.313	1998
MİMARŞİNAN	Fevzi Çakmak 6. Sokak Park Alanı	500	1999

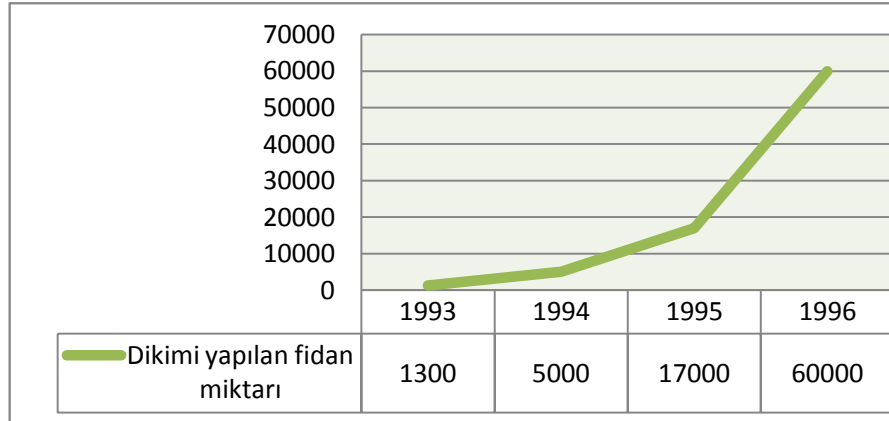
Çizelge 4.2 (devam)

BAHÇELİEVLER	İpeklievler 29.Sokak Park Alanı	2.221	1999
ULUKAVAK	Köprübaşı Caddesi Park Alanı	791	1999
KALE	Meram 4.Sokak Park Alanı	1.075	1999

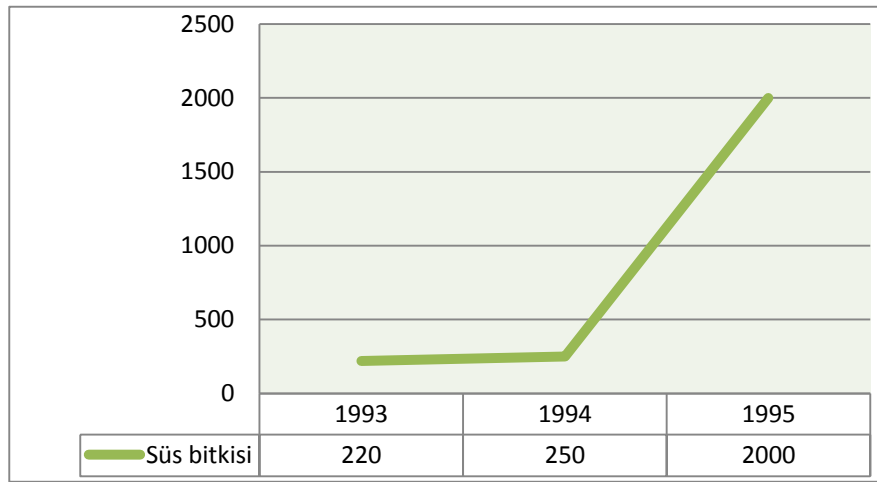

Şekil 4.6 : 1990 yılı yapılaşma sınırları içinde konumlanan park alanları.

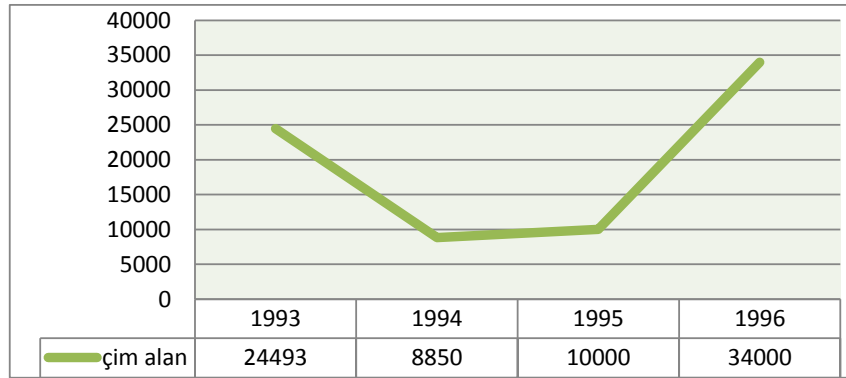
1993 ve 1996 yılları arasında gerçekleştirilen çeşitli belediye faaliyetlerine ait grafikler **Şekil 4.7**, **Şekil 4.8**, **Şekil 4.9**'de görülmektedir.

Şekil 4.7 : 1993-1996 yıllarında dikimi yapılan fidan miktarı.

Şekil 4.8 : 1993-1996 Serada yetiştirilen süs bitkisi miktarı.

Şekil 4.9 : 1993-1996 yılları arasında oluşturulan çim alanlar.

Grafikler incelendiğinde, 1993 ve 1996 yılları arasında dikilen fidan sayıları ile oluşturulan çim alanların miktarında yıllara bağlı olarak ciddi bir artış görülmektedir. 1993 ve 1995 yılları arasında serada yapılan üretimde ise 8 kat artış görülmektedir.

1997 yılında Çomar Barajı çevresinde ki boş alanlarda ağaçlandırma faaliyetlerine başlanmıştır (İl yillığı, 1997). 1998 verileri dikkate alındığında onaylı imar planına

göre kiři baři 7.1 m² yeşil alan dűşmektedir. Bu rakama bağlar, bahęeler, mezarlıklar ve refűjler dahil edilmemiştir. (İl yıllığı, 1998). 1998 yılının şubat ayında orman sahası olarak işaretlenen ve geniş alana sahip Celil Kırcı Ormanı ve Tűrkiye Cumhuriyeti Ormanı oluşturulmaya başlanmış, palamut, ęam ve ęeřitli ağağların dikimi geręekleřtirilmiřtir. 1999 senesinde fidan dikim faaliyetlerine hız verilmiş, fidanlık sahası 5000 m²'den 15000 m²'ye ęıkarılmıř ve ęeřitli kurum ve kuruluşlara kendi ormanlarını oluşturmaları ięin yer gűsterilmiřtir (İl yıllığı, 1999).

4.5 2000-2015 Dűneminde Yeřil Alanların Geliřimi

2000'li yıllara gelindięinde inřa edilen parkların miktar ve nitelięinde ciddi deęiřimler gűrűlmektedir. Parkların yanı sıra, kent merkezi ve kent ęeperinde oluřturulan ęim sahalar, orman ve aęaęlandırma alanları űnem kazanmıřtır. 2000'li yılların bařından itibaren kűçük sanayi sitesi gűney kesimi orman aęaęlandırma alanına, Celil Kırı orman aęaęlandırma alanına, Silim Kent'e ve Bahabey ęamlıęı gűney kesimine fidan dikimi yapılmıřtır (İl yıllıęı, 2002).

2000-2015 yılları da dahil olmak űzere 16 yıllık sűreęte bűyűklűkleri 147 m² ile 71.143 m² arasında deęiřen irili ufaklı 140 adet park inřa edilmiřtir. İnřa edilen parklar, toplam alanları ve yapım yılları **Çizelge4.3**'de gűrűlmektedir.

Çizelge 4.3 : 2000-2015 yıllarında kentte konumlanan parklar.

Mahalle	Park	Toplam Alan (m ²)	Yapım Yılı
űÇTUTLAR	Sella Kenarı Park Alanı	2.081	2000
ULUKAVAK	Ejder Camii Yanı Park Alanı	3.287	2001
KARAKEçİLİ	Bayındır Parkı	1.327	2002
KARAKEçİLİ	Bedir Camii Yanı Park Alanı	808	2002
MİMARSİNAN	Sefa Blokları Parkı	1.232	2002
GűLABİBEY	Ekin 4.Sokak Park Alanı	1.612	2002
ULUKAVAK	İkbal Sitesi Parkı	3.892	2002
KALE	Veysel Karani Parkı	3.370	2002
KALE	Veysel Karani Parkı Gűneyi Park Alanı	724	2002
BAHęELİEVLER	Aşık Mahsuni şerif Parkı	5.561	2003

Çizelge 4.3 (devam)

GÜLABİBEY	Bilali Habeşi Camii Yanı Park Alanı	1.795	2003
BUHARAEVLER	Feyzullah Kıyıklık Parkı	12.331	2003
ÇEPNİ	Meydan Cami Arkası Park Alanı	150	2003
ÇÖPLÜ	Namazgah Parkı	8.222	2003
BUHARAEVLER	Recep Yazıcıoğlu Parkı	5.398	2003
GÜLABİBEY	Bağcılar Parkı	2.597	2004
BAHÇELİEVLER	Bahçeli Evler Öğrenci Yurdu Üstü Park Alanı	1.111	2004
ULUKAVAK	Kerebi Gazi Camii Yanı Park Alanı	994	2004
ÜÇTUTLAR	Binevler 1.Cadde Park Alanı	2.211	2004
ÜÇTUTLAR	Binevler 3.Cadde Park Alanı	583	2004
ULUKAVAK	Danişmend Gazi Okulu Arkası Park Alanı	2.637	2004
MİMARŞİNAN	Mimar Sinan 4.Cadde Park Alanı	2.134	2004
ULUKAVAK	Sakarya 15.Sokak Park Alanı	284	2004
ULUKAVAK	Tekceviz 29.Sokak Park Alanı	4.185	2004
ÜÇTUTLAR	Valide Sultan Camii Batısı Park Alanı	459	2004
GÜLABİBEY	Yeşil Camii Yanı Park Alanı	150	2004
ÜÇTUTLAR	Ahçılar 4.Sokak Park Alanı	962	2005
ÜÇTUTLAR	Belediye Sosyal Tesisleri Parkı	9.704	2005
BUHARAEVLER	Buhara Camii Yanı Park Alanı	2.989	2005
ULUKAVAK	Buhara Caddesi Park Alanı	1.473	2005
MİMARŞİNAN	Fevzi Çakmak 15.Sokak Park Alanı	2.364	2005
ULUKAVAK	Gülşehir Parkı	1.547	2005
ULUKAVAK	Ahmet Gazi Parkı	1.776	2006
BAHÇELİEVLER	Beyaz Park	2.780	2006
ÜÇTUTLAR	Emre Parkı	1.802	2006
GÜLABİBEY	Kuru Köprü Doğusu Park Alanı	4.697	2006
BUHARAEVLER	Özel Hastane Önü Park Alanı	4.900	2006
ULUKAVAK	Serap Sitesi Karşısı Park Alanı	5.552	2006
ÜÇTUTLAR	Ahçılar 9.Sokak Park Alanı	1.239	2007
KALE	Aksaray 3.Cadde Park Alanı	737	2007
BAHÇELİEVLER	Ali Kocabıyık Camii Yanı Park Alanı	1.975	2007
ÜÇTUTLAR	Anadolu 12.Sokak Park Alanı	884	2007
ULUKAVAK	Atalay 2.Sokak Park Alanı	1.351	2007
GÜLABİBEY	Bağcılar 60.Sokak Park Alanı	9.894	2007
ÜÇTUTLAR	Binevler 18.Sokak Park Alanı	735	2007
BUHARAEVLER	Buhara 5.Cadde Park Alanı	1.025	2007
ULUKAVAK	Çamdeğirmeni 13.Sokak Park Alanı	1.345	2007
KUNDUZHAN	Devane Meydanı Parkı	147	2007
GÜLABİBEY	Hasan Paşa Devlet Hastanesi Doğusu Park Alanı	1.453	2007
ÜÇTUTLAR	Hız. Ömer Parkı	4.065	2007
BAHÇELİEVLER	İpekli Evler 7.Sokak Park Alanı	1.190	2007

Çizelge 4.3 (devam)

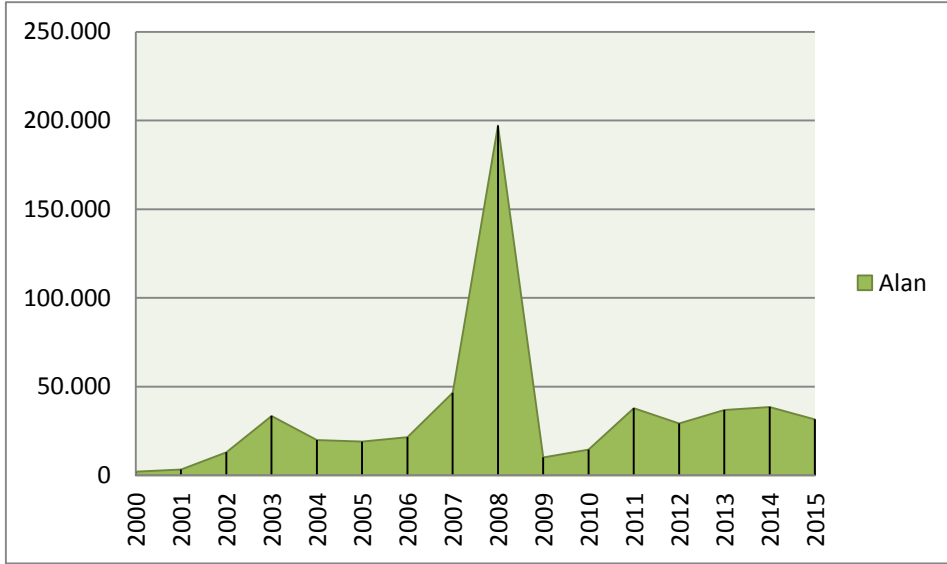
MİMARSİNAN	Mimar Sinan 11.Cadde Park Alanı	1.318	2007
BUHARAEVLER	Mahmut Evler 19.Sokak Park Alanı	2.407	2007
GÜLABİBEY	Mevlana Park	1.739	2007
ULUKAVAK	Söğütlü 1.Cadde Park Alanı	2.796	2007
ULUKAVAK	Tekceviz Parkı	5.400	2007
GÜLABİBEY	Vatan Caddesi Park Alanı	853	2007
ULUKAVAK	Sakarya 1.Cadde Park Alanı	1.042	2008
BAHÇELİEVLER	Belediye İşçi Blokları Yanı Park Alanı	782	2008
ÇEPNİ	Çepni Mah. Muhtarlık Yanı Park Alanı	472	2008
BAHÇELİEVLER	Hacı Bektaş Veli Parkı	1.455	2008
ULUKAVAK	İbrahim Çayırı 20. Sokak Park Alanı	6.139	2008
MİMARSİNAN	Kuru Köprü Batısı Park Alanı	13.429	2008
KARAKEÇİLİ	Kültür Park	71.143	2008
BUHARAEVLER	Manas Parkı	17.497	2008
ÜÇTUTLAR	Mehmetçik Parkı	28.493	2008
ÜÇTUTLAR	Slim Kent-Haskent 4.Sokak Park Alanı	234	2008
BAHÇELİEVLER	Sultan Ana Cemevi Derneği Yanı Park Alanı	2.572	2008
KALE	Şehitler Tepesi Parkı	46.293	2008
ULUKAVAK	Üçevler Üçgen Park	4.879	2008
ÜÇTUTLAR	Valide Sultan Camii Doğusu Park Alanı	3.287	2008
ULUKAVAK	İbrahim Çayırı 16.Sokak Park Alanı	4.690	2009
ULUKAVAK	Özgürevler 41.Sokak Park Alanı	1.989	2009
ULUKAVAK	Selçuk 2.Cadde Park Alanı	3.400	2009
ÜÇTUTLAR	Ahçılar 22.Sokak Park Alanı	1.542	2010
KALE	Ata 16.Sokak Park Alanı	982	2010
GÜLABİBEY	Bağcılar 96.Sokak Park Alanı	2.254	2010
BAHÇELİEVLER	M.Akif Ersoy 20.Sokak Park Alanı	1.091	2010
MİMARSİNAN	Mimar Sinan 4.Cadde Park Alanı	1.991	2010
ULUKAVAK	Özgürevler Parkı	6.650	2010
ÜÇTUTLAR	Ahçılar 1.Sokak Park Alanı	915	2011
ÜÇTUTLAR	Ahçılar 20.Sokak Park Alanı	945	2011
ÜÇTUTLAR	Ahçılar 24.Sokak Park Alanı	2.318	2011
ÜÇTUTLAR	Ahçılar 7.Sokak Park Alanı	1.225	2011
AKKENT	Akkent 14.Sokak Park Alanı	4.465	2011
ÜÇTUTLAR	Binevler 52.Sokak Park Alanı	1.444	2011
GÜLABİBEY	Ertuğrul Gazi İ.O.O Yanı Park Alanı	3.768	2011
ULUKAVAK	İskilipli Atıf Hoca Parkı	10.010	2011
MİMARSİNAN	Mimar Sinan 12.Sokak Park Alanı	3.603	2011
KALE	Polis Lojmanları Yanı Park Alanı	600	2011
BUHARAEVLER	Selçuk 33.Sokak Park Alanı	1.476	2011
BUHARAEVLER	Selçuk 39.Sokak Park Alanı	4.533	2011
ULUKAVAK	Söğütlü Evler 23.Sokak Park Alanı	1.944	2011
KALE	Zafer 2. Sokak Park Alanı	613	2011
AKKENT	Akkent 2.Cadde Park Alanı	4.772	2012
GÜLABİBEY	Bağcılar 33.Sokak Park Alanı	2.028	2012

Çizelge 4.3 (devam)

BAHÇELİEVLER	Hünkar Hacı Bektaş Veli Parkı	9.170	2012
KALE	Gelincik 3.Sokak Park Alanı	653	2012
ULUKAVAK	İbrahim Çayırı 6.Sokak Park Alanı	1.965	2012
ULUKAVAK	Köprübaşı 15.Sokak Park Alanı	2.057	2012
ULUKAVAK	Köprübaşı 38.Sokak Park Alanı	4.221	2012
BAHÇELİEVLER	Mehmet Akif Ersoy 18.Sokak Park Alanı	1.690	2012
BAHÇELİEVLER	Mehmet Akif Ersoy 6.Sokak Park Alanı	2.690	2012
GÜLABİBEY	Bağcılar 31.Sokak Park Alanı	1.390	2013
ÜÇTUTLAR	Binevler 49.Sokak Park Alanı	1.865	2013
BUHARAEVLER	Buharaevler 22.Sokak Park Alanı	13.180	2013
ULUKAVAK	Buharaevler 22.Sokak Park Alanı	990	2013
ULUKAVAK	Çiftlik Çayırı 5.Sokak Park Alanı	1.952	2013
BAHÇELİEVLER	Çoraklık 49.Sokak Park Alanı	1.935	2013
BAHÇELİEVLER	İpekli evler 56.Sokak Park Alanı	1.390	2013
ULUKAVAK	Köprübaşı 35.Sokak Park Alanı	2.500	2013
BAHÇELİEVLER	Mehmet Akif Ersoy 14.Sokak Park Alanı	858	2013
ÜÇTUTLAR	Muratevler 6.Sokak Park Alanı	7.170	2013
ULUKAVAK	Selçuk 8.Sokak Park Alanı	2.160	2013
ULUKAVAK	Söğütlüevler 19.Sokak Park Alanı	1.450	2013
AKKENT	Akkent 5.Sokak Park Alanı	6.567	2014
ÜÇTUTLAR	Binevler 116.Sokak Park Alanı	450	2014
KARAKEÇİLİ	Kültür Park	4.916	2014
KALE	Erdem Sokak Park Alanı	1.050	2014
ULUKAVAK	Garantievler 5.Sokak Park Alanı	6.030	2014
BUHARAEVLER	İbrahimçayırı 30.Sokak Park Alanı	1.799	2014
GÜLABİBEY	Kapaklı 15.Sokak Park Alanı	2.524	2014
GÜLABİBEY	Kapaklı 37.Sokak Park Alanı	1.744	2014
BUHARAEVLER	Mahmutedevler 23. Sokak Park Alanı	3.586	2014
AKKENT	Muhtarlık Karşısı Park Alanı	3.404	2014
ULUKAVAK	Özgürevler 1-5. Sokak Kesişimi Park Alanı	2.132	2014
ULUKAVAK	Söğütlüevler 2.Cadde Park Alanı	1.877	2014
ULUKAVAK	Söğütlüevler 56.Sokak Park Alanı Park	2.431	2014
BAHÇELİEVLER	Bahar 20.Sokak Park Alanı	1.202	2015
BAHÇELİEVLER	M.Akif Ersoy 20.Sokak Park Alanı	2.388	2015
BUHARAEVLER	Bayat Gediği 3.Sokak Park Alanı	2.696	2015
BUHARAEVLER	Bayat Gediği 10.Sokak Park Alanı	2.743	2015
GÜLABİBEY	Bağcılar 30.Sokak Park Alanı	3.398	2015
KALE	Ata 5.Sokak Park Alanı	2.168	2015
MİMAR SİNAN	Fevzi Çakmak 19.Sokak Park Alanı	2.836	2015
ULUKAVAK	Özgür Evler 2.Sokak Park Alanı	3.071	2015
ULUKAVAK	İkbal Konutlar Yanı Park Alanı	1.567	2015
ULUKAVAK	Selimiye 1.Sokak Park Alanı	1.623	2015
ULUKAVAK	Köprübaşı 30.Sokak Park Alanı	2.349	2015
ÜÇTUTLAR	Muratevler 18.Sokak Park Alanı	5.465	2015

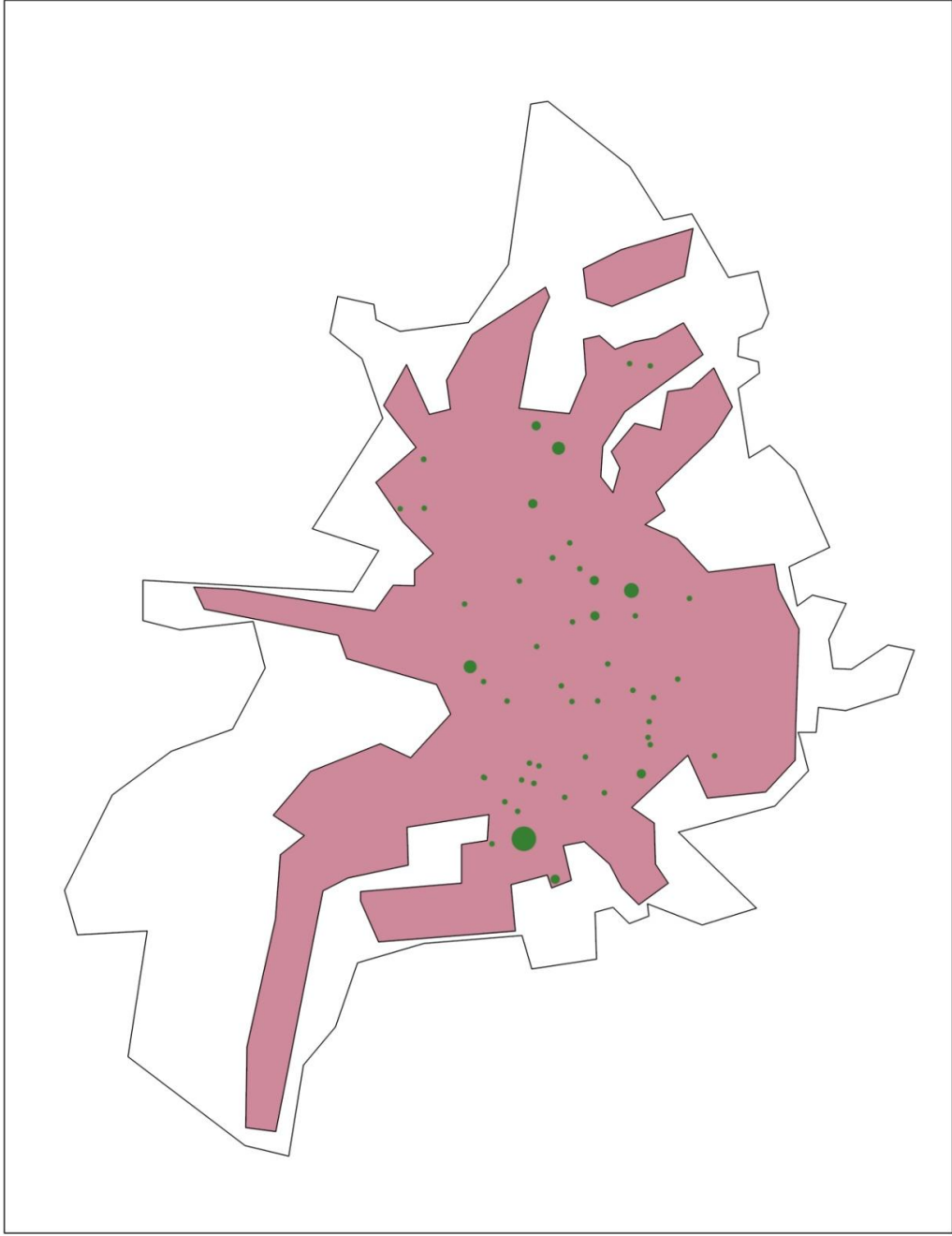
Yapılan parklar yapım yıllarına göre incelendiğinde; 2007 yılında en fazla, 2000 ve 2001 yıllarında ise en az sayıda olduğu görülmektedir. Alansal bir değerlendirme

yapıldığında; 2000 yılında 2.081 m² yeni park alanı düzenlemesi ile en az, 2008 yılında 197.718 m² yeni park alanı düzenlemesi ile en yüksek alansal değere ulaşılmıştır. Mahalle bazında değerlendirildiğinde en az park sayısının Çöplü ve Yeniyol Mahallelerinde, en fazla park sayısının ise Ulukavak Mahallesi'nde olduğu görülmektedir. Ara yıllarda yapılan düzenlemelerin alansal büyüklükleri **Şekil 4.10**'da görülmektedir.

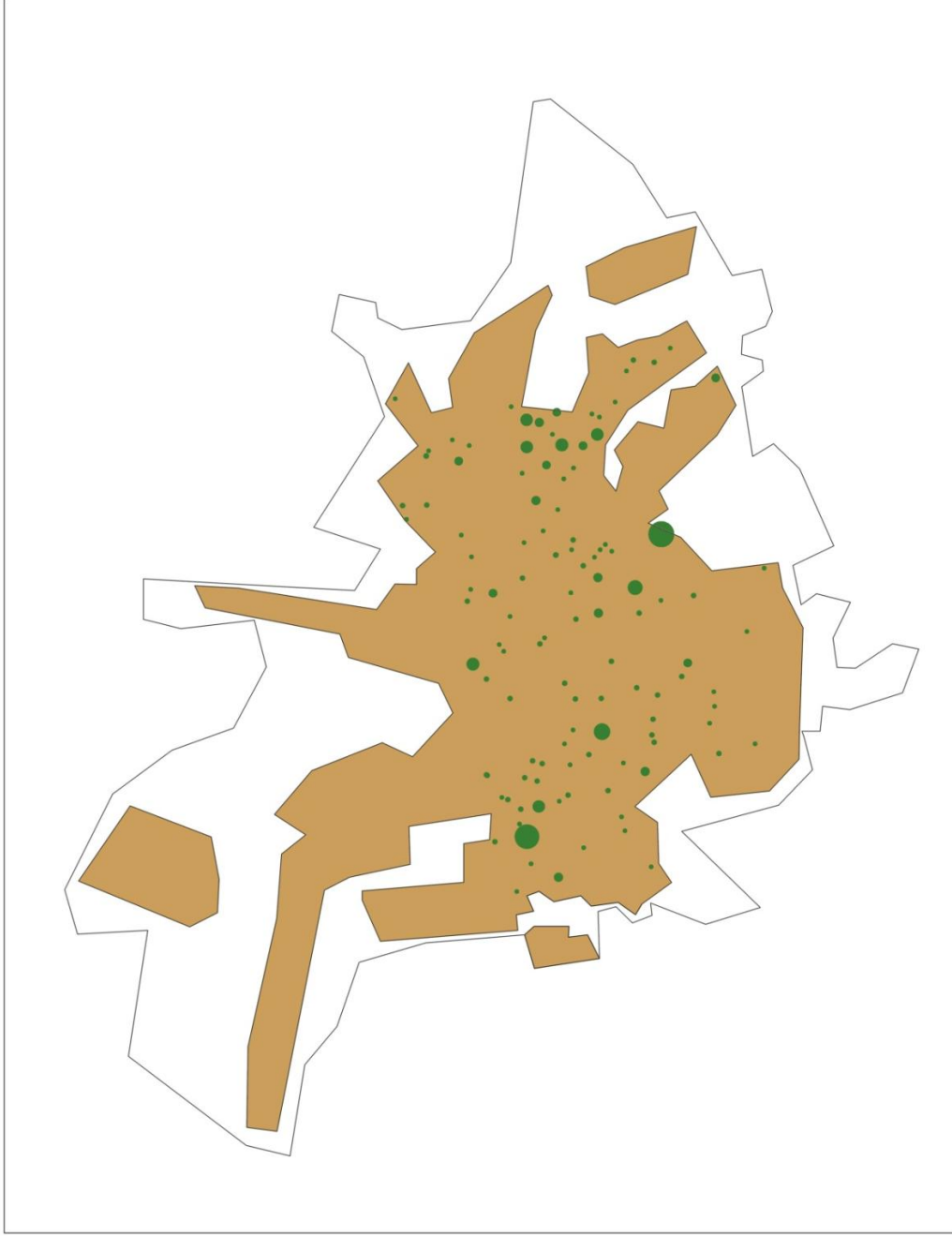

Şekil 4.10 : 2000-2015 yılları arası düzenlenen parkların yıllara göre alansal dağılımı.

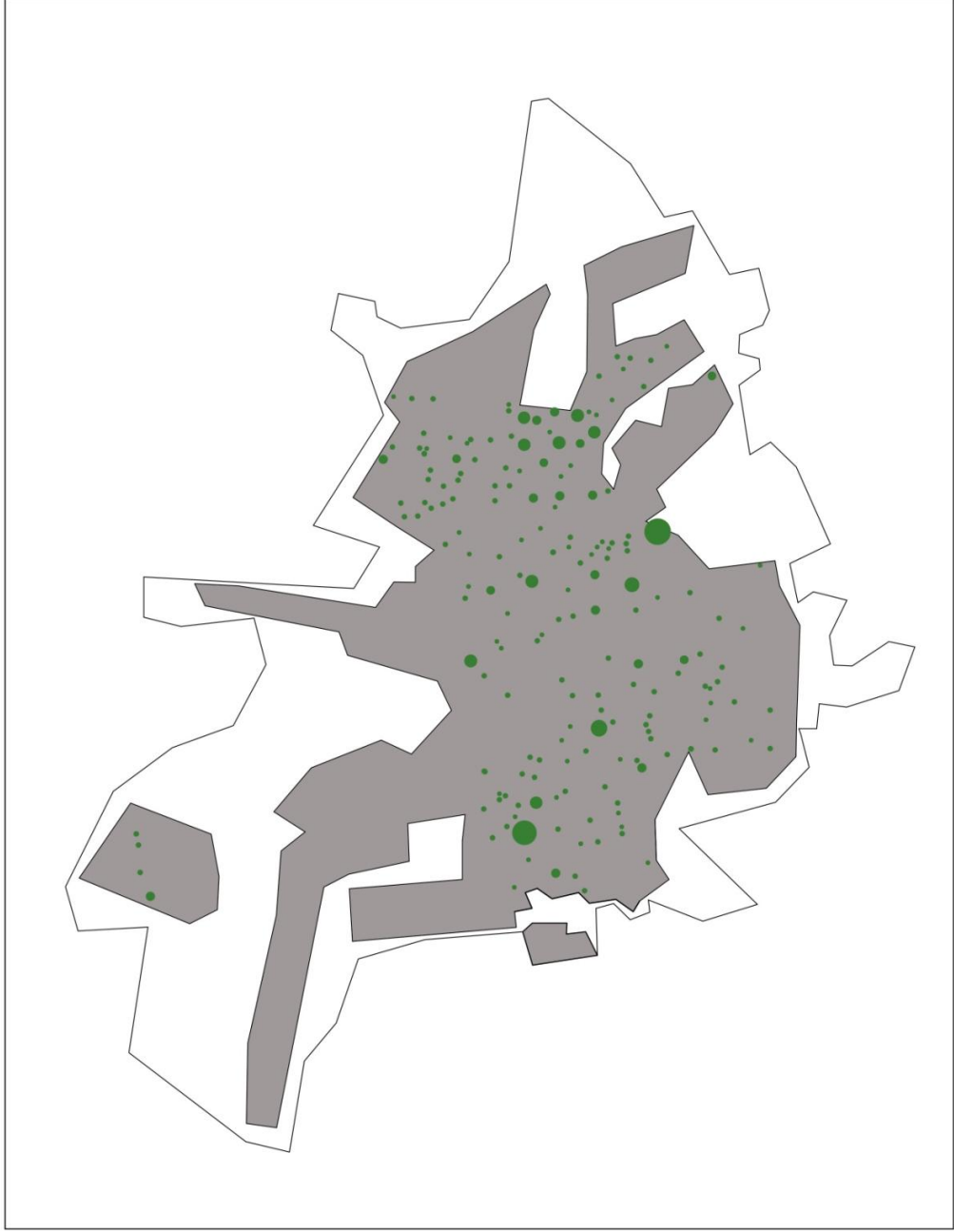
2002, 2008 ve 2015 yılına ait hava fotoğrafları ve Park ve Bahçeler Müdürlüğü envanterlerinden uyarlanarak elde edilen grafiklerde 3 döneme ait park alanları **Şekil 4.11, 4.12 ve 4.13**'de görülmektedir.

Şekil 4.11 : 2002 yılı yapılaşma sınırları içinde konumlanan park alanları.

Şekil 4.12 : 2008 yılı yapılaşma sınırları içinde konumlanan park alanları.

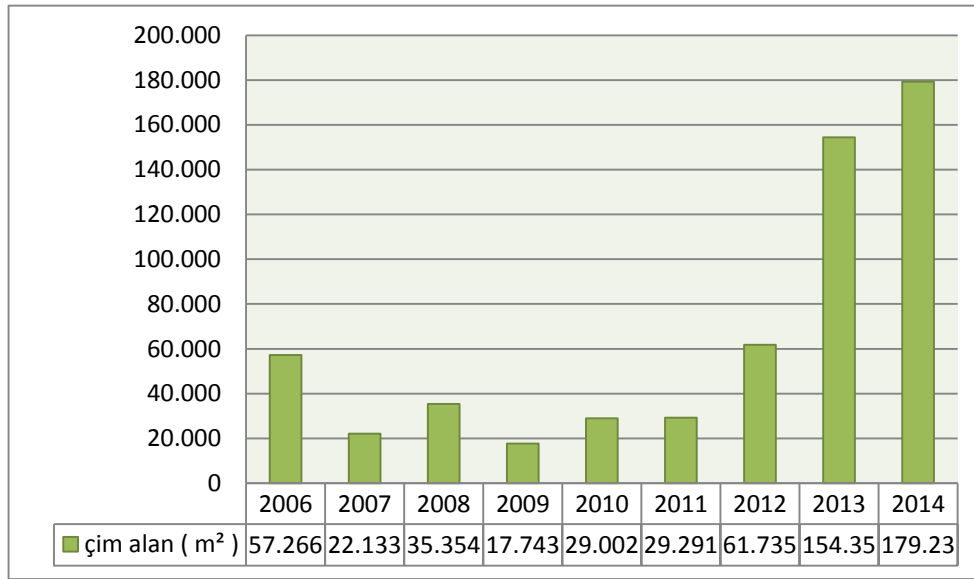

Şekil 4.13 : 2002 yılı yapılaşma sınırları içinde konumlanan park alanları.

Hava fotoğrafları ve envanterlerin birleştirilmesi ile oluşturulan grafiklerde fiziki yapılaşma sınırlarında büyüme görülmektedir. 2002 yılı sonrası kentin kuzey kesiminde konumlanan bahçeli konutların sayısında ve kentin doğusunda kısıtlı bir artış görülmektedir. 2006 yılı sonrası kentin güney batısında TOKİ konutları oluşturulmuş, 2008 yılında yapılaşma hareketi kentin güney kısmında görülmüştür. 2012 yılı ve sonrasında kentin kuzey çeperinde yapılaşma devam etmiştir.

2000’li yılların ortalarına gelindiğinde yalnızca park sayı ve niteliklerinde artış görülmemiş, kent içinde oluşturulan çim alanların miktarında da bir artış

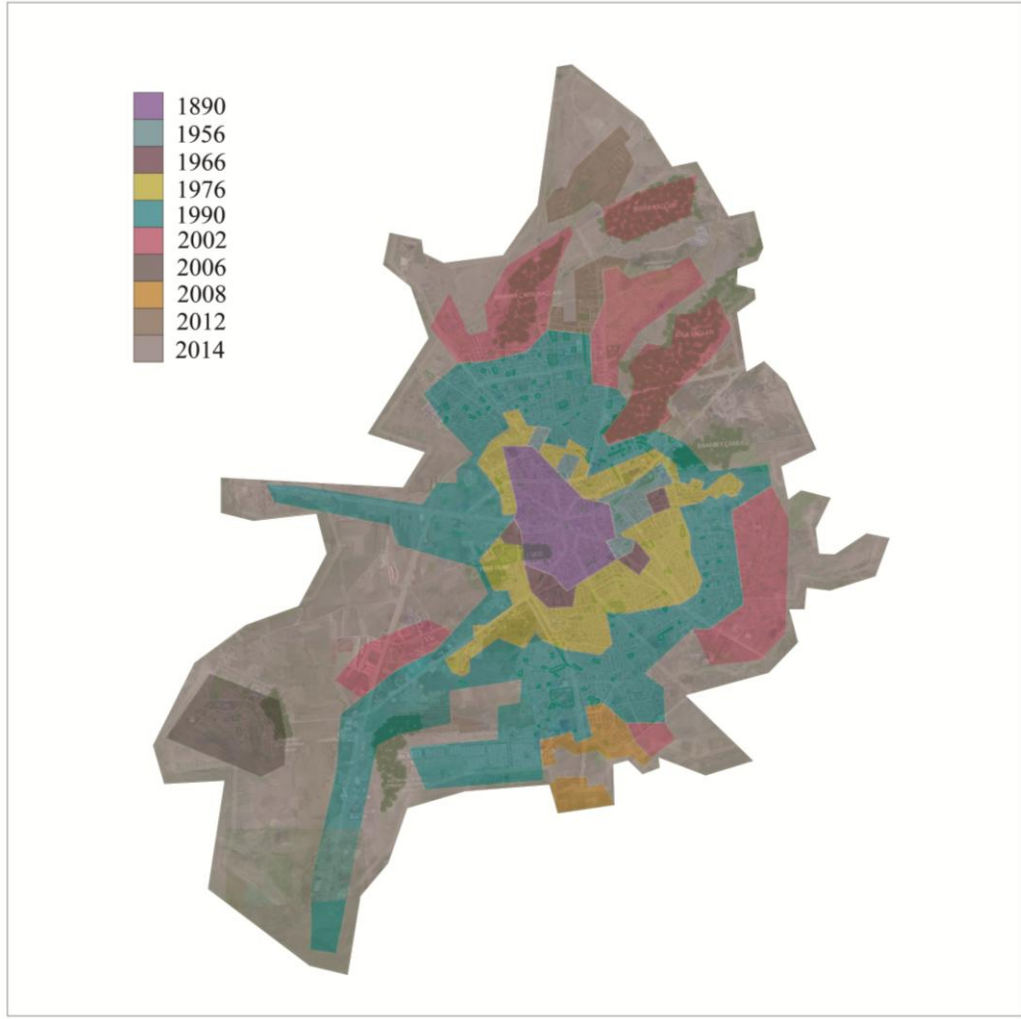
görülmüştür. **Şekil 4.14**'de 2006-2014 yılları arasında oluşturulan çim alan miktarları görülmektedir. 2004 yılı sonrasında sera da yapılan üretim faaliyetleri sona ermiş, mevsiklik çiçek, çalı ve ağaçlar üretici firmalardan temin edilmeye başlanmıştır. Üretimde görevli ekip çim alan tesisi, bitki dikim ve bakım çalışmalarında görevlendirilmiştir. 2010 yılından bu güne belediye bünyesinde oluşturulan parkların neredeyse tamamının yapısal uygulamaları ihale yöntemi ile yüklenici firmalar tarafından gerçekleştirilmekte, bitkisel uygulamalar ve bakım çalışmaları belediye ekiplerince yürütülmektedir.

Şekil 4.14 : 2006-2014 yılları arasında oluşturulan çim alan miktarları.

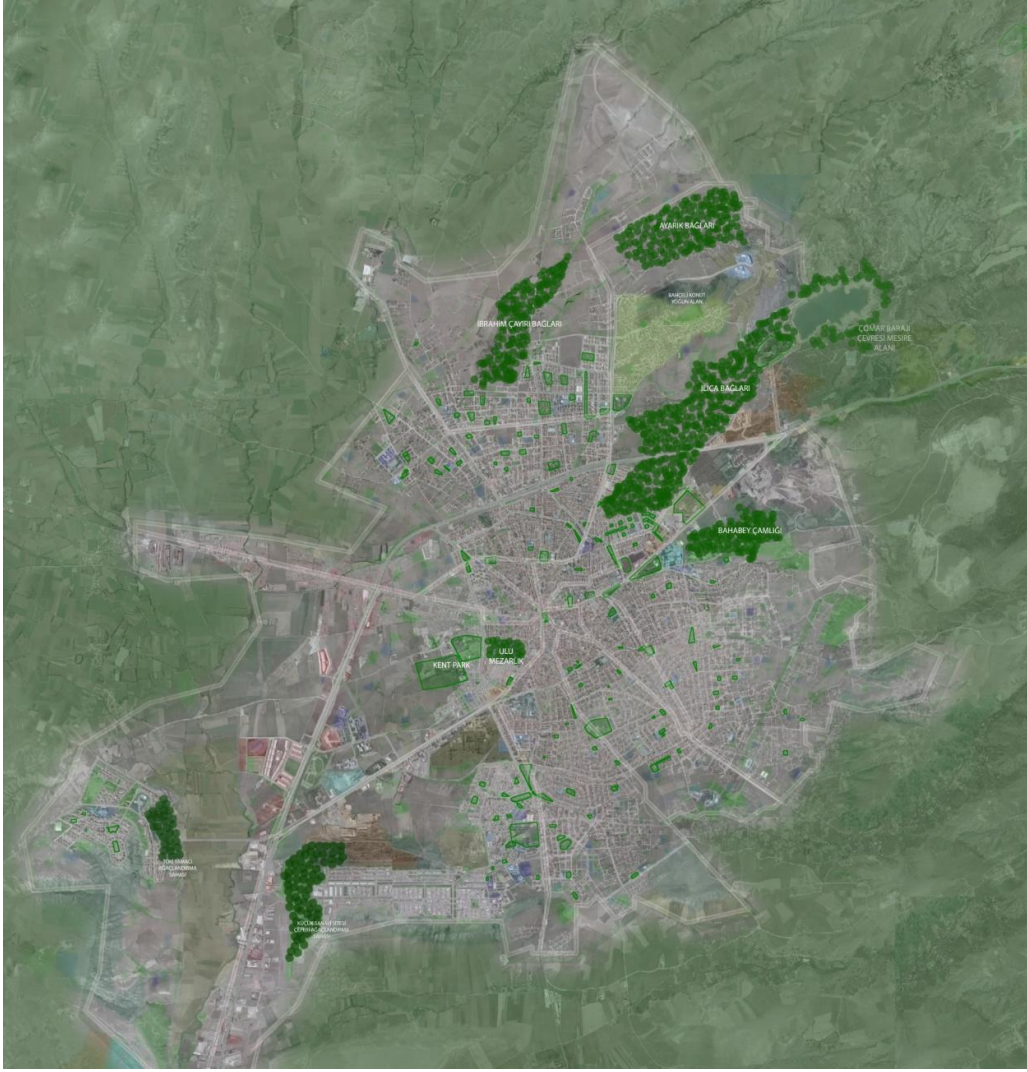
Edinilen veriler doğrultusunda en belirgin artışın 2013 ve 2014 yıllarında olduğu görülmektedir.

Şekil 4.15'de 1980 yılından bu güne yapılaşma sınırlarında ki değişim görülmektedir.

Şekil 4.15 : 1890-2014 yılı fiziki yapılaşma sınırları.

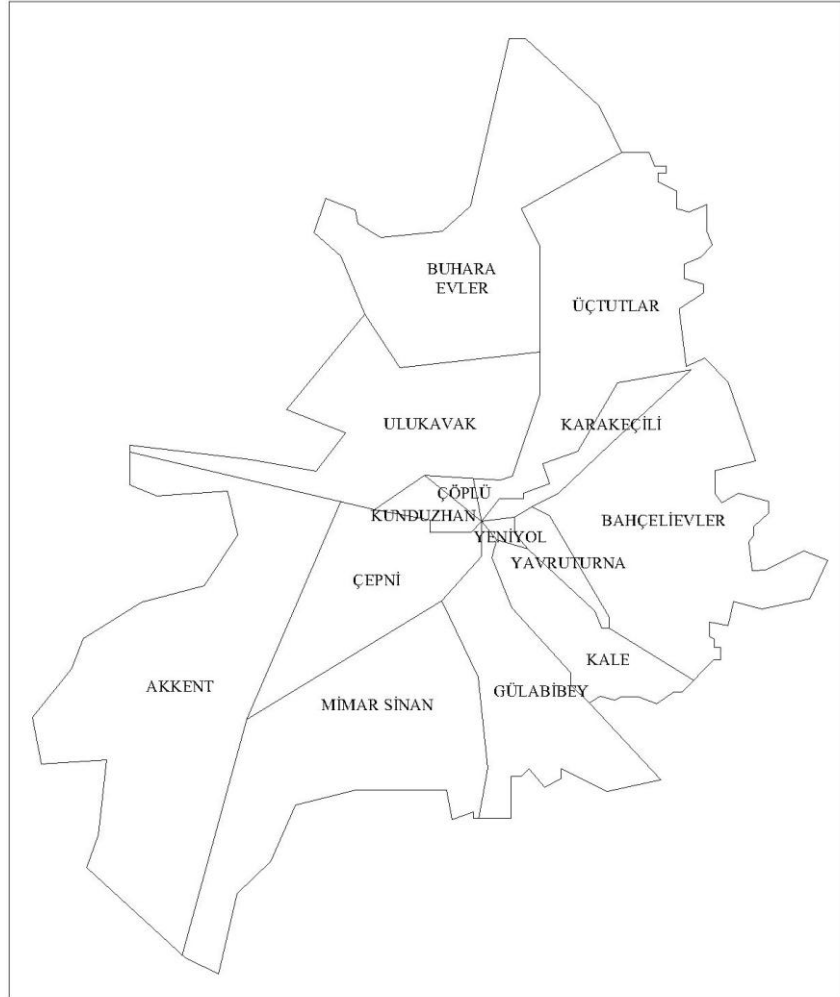
Şekil 4.16'da Çorum kent merkezi sınırları içerisinde konumlanan yeşil alanlar ortaya koyulmuştur. Grafik incelendiğinde yeşil alanların kent içinde dağınık yapıda olduğu görülmektedir. Park alanları yapı adalarına konut ölçeğinde dağılım göstermiş, bağlık ve fidanlık alanlar kentin kuzeydoğu ve güney batıçeperinde yoğunlaşmıştır. Kent içinde sıkışık yapılaşma kentsel bir açıklığın oluşmasına izin vermemiş bu nedenle yeşil alanlar kent çeperlerine ötelenmiştir.

Şekil 4.16 : Kentsel yeşil alanlar.

5. ÇORUM KENT MERKEZİ YEŞİL ALANLARI

Çalışmanın 5. bölümünde 2015 yılında Çorum kent merkezinde bulunan yeşil alanlar ortaya koyulmuştur. Kent merkezi Akkent, Bahçelievler, Buhara, Çepni, Çöplü, Gülabibey, Kale, Karakeçili, Kunduzhan, Mimar Sinan, Ulukavak, Üçtutlar, Yavruturna ve Yeniyol Mahalleleri'nden oluşmaktadır. Yeşil alanlar mahalle düzeyinde incelenerek sınıflandırılmış, nicel ve nitel açıdan incelenmiştir.

Şekil 5.1 : Çorum kent merkezinde bulunan mahallelerin konumu.

5.1 Çorum Kent Merkezinde Bulunan Yeşil Alanların Mahallere Göre Dağılımı

5.1.1 Akkent Mahallesi

Akkent Mahallesi, kentin güney batı sınırında konumlanmakta olup, kentin gelişmekte olan mahalleleri arasında yer almaktadır. TOKİ konutları, Ticaret Borsası ve Toptancılar Sitesi mahallede konumlanmaktadır.

2014 Yılında yapılan nüfus sayımına göre mahallenin nüfusu 7.811 kişi olarak tespit edilmiştir.

Akkent Mahallesi'nin Çorum kent merkezindeki konumu **Şekil 5.1**'de, mahallede bulunan yeşil alanların alansal büyüklük ve türleri **EK A**'da gösterilmektedir.

Akkent Mahallesi'nde toplamda 19.207 m² park alanı ve 230.202 m² yeşil alan ve fidanlık bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 2.4 m² yeşil alan düşmektedir.

5.1.2 Bahçelievler Mahallesi

Kentin doğusunda 209 ha. alan üzerinde konumlanmakta olup, 2014 yılında yapılan nüfus sayımına göre mahalle nüfusu 45.336 kişi olarak tespit edilmiştir.

Kentin en eski ve en büyük yeşil alanları mahallede konumlanmaktadır. Bahabey Çamlığı mesire alanı ve Bahabey Çamlığı güney ormanları mahalle sınırları içinde 771.000 m² alan kaplamaktadır. Büyük Park yeni adıyla Yunus Emre Parkı ve Pir Baba Parkı da Bahçelievler Mahallesi'nde konumlanmakta olup kentin en eski yeşil alanlarıdır. Bahçelievler Mahallesi'nin Çorum kent merkezindeki konumu **Şekil 5.1**'de, mahallede bulunan yeşil alanların alansal büyüklük ve türleri **EK A**'da gösterilmektedir.

Bahçelievler Mahallesi'nde toplamda 91.147 m² park alanı ve 822.139 m² yeşil alan, çamlık ve fidanlık bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 2 m² yeşil alan düşmektedir.

5.1.3 Buharaevler Mahallesi

Mahalle alanı 222 ha. olup kentin kuzeyinde konumlanmaktadır. 2014 yılında yapılan nüfus sayımına göre mahalle nüfusu 21.989 kişi olarak tespit edilmiştir. Mahalle sonradan planlamaya alınmış olup, mahalle içi ulaşımı sağlayan cadde ve

sokakları oldukça geniştir. Kentte bahçeli yapıların en yoğun olarak konumlandığı mahallelerden biridir.

Buharaevler Mahallesi'nin Çorum kent merkezindeki konumu **Şekil 5.1'**de, mahallede bulunan yeşil alanların alansal büyüklük ve türleri **EK A'**da gösterilmektedir.

Buharaevler Mahallesi'nde toplamda 95.835 m² park alanı ve 17.301 m² yeşil alan ve çamlık bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 4.3 m² yeşil alan düşmektedir.

5.1.4 Çepni Mahallesi

Çepni Mahallesi 451 ha. alan üzerine kurulmuş olup, 2014 yılında yapılan nüfus sayımına göre mahalle nüfusu 3.904 kişidir. Mahallenin en büyük yeşil alanı halkın daha çok rekreasyon alanı olarak kullandığı Hıdırlık Camii'nin çevresinde bulunmakta olan yeşil alandır. Mahalle sınırları içinde büyük alan kaplayan aşağı sanayi sitesi ve kent mezarlığı olan Ulu mezarlık yer almaktadır.

Çepni Mahallesi'nin Çorum kent merkezindeki konumu **Şekil 5.1'**de, mahallede bulunan yeşil alanların alansal büyüklük ve türleri **EK A'**da gösterilmektedir.

Çepni Mahallesi'nde toplamda 15.704 m² park alanı ve 14.275m² yeşil alan ve çamlık bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 4 m² yeşil alan düşmektedir.

5.1.5 Çöplü Mahallesi

Çöplü Mahallesi kentin en eski konut yerleşimlerinin bulunduğu mahalleler arasında yer almaktadır. 309 ha. alan üzerinde konumlanmakta olup, 2014 yılında yapılan nüfus sayımına göre mahalle nüfusu 2.560 kişidir. Kent merkezine çok yakın olmasına rağmen eski ve sıkışık tek binalar yoğunluğu dikkat çekmektedir.

Çöplü Mahallesi'nin Çorum kent merkezindeki konumu **Şekil 5.1'**de, mahallede bulunan yeşil alanların alansal büyüklük ve türleri **EK A'**da gösterilmektedir.

Çöplü Mahallesi'nde toplamda 8.222 m² park alanı ve 293 m² yeşil alan bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 3.2 m² yeşil alan düşmektedir.

5.1.6 Gülabibey Mahallesi

Gülabibey Mahallesi kentin güney doğu sınırında 321 ha. alan üzerinde konumlanmaktadır. 2014 yılında yapılan nüfus sayımına göre mahalle nüfusu 37.810 kişidir. Dağınık bir yerleşim yapısına sahip olan mahalle, kırsal kesimden oldukça fazla nüfus barındırmaktadır. Erkek sanat enstitüsü, makine meslek yüksekokulu ve sosyal sigortalar hastanesi mahallede yer alan önemli yapılar arasında yer almaktadır.

Gülabibey Mahallesi'nin Çorum kent merkezindeki konumu **Şekil 5.1**'de, mahallede bulunan yeşil alanların alansal büyüklük ve türleri **EK A**'da gösterilmektedir.

Gülabibey Mahallesi'nde toplamda 64.496 m² park alanı ve 11.175 m² yeşil alan ve çamlık bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 1.7 m² yeşil alan düşmektedir.

5.1.7 Kale mahallesi

Kale mahallesi adını, mahalle de konumlanan Çorum Kalesi'nden almaktadır. Çorum Kalesi'nin yapım tarihi kesinlik kazanamamakla birlikte Danişmentliler, Selçuklular ve Bizans zamanında yapıldığı bazı kaynaklarda yer almaktadır. Değişik zamanlarda onarım geçiren kalenin duvar kalınlıkları 2.40 m. yüksekliği de 7.35 metredir. Kale 80.00 x 80.00 m. ölçüsünde kare planlıdır. Sur duvarlarının köşelerine ve kapı üstlerine burçlar yerleştirilmiştir. Düzgün kesme ve kaba yontma taştan yapılmıştır. Bunların arasında Roma dönemine ait devşirme parçalar da kullanılmış, bu taşların bazıları üzerinde Grekçe yazılara rastlanmıştır.

Kale de ilk yerleşim Osmanlı döneminde görülmüş ve günümüzde de devam etmektedir (Url- 8).

227 ha. alan üzerine kurulmuş olan kale mahallesinin, 2014 yılında yapılan nüfus sayımları sonucunda nüfusu 18.686 kişi olarak belirlenmiştir. Mahallede farklı ölçekler de park ve yeşil alan örnekleri bulunmakta olup, aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Kale Mahallesi'nin Çorum kent merkezindeki konumu **Şekil 5.1**'de, mahallede bulunan yeşil alanların alansal büyüklük ve türleri **EK A**'da gösterilmektedir.

Kale Mahallesi'nde toplamda 35.698 m² park alanı ve 11.689 m² yeşil alan ve çamlık bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 1.9 m² yeşil alan düşmektedir.

5.1.8 Karakeçili Mahallesi

Kent merkezine yakın konumda 88 ha. alan üzerinde konumlanmakta olup, 2014 yılında yapılan sayımlara göre nüfusu 6.124 kişi olarak belirlenmiştir.

Mahalle de karma kullanım görülmekte olup, konut kullanımını yanı sıra kamu kurum ve kuruluşlarının çeşitli birimleri, fuar alanı, meslek yüksekokulu, kredi yurtlar kurumu ve il jandarma komutanlığı yer almaktadır.

Karakeçili Mahallesi'nin Çorum kent merkezindeki konumu **Şekil 5.1**'de, mahallede bulunan yeşil alanların alansal büyüklük ve türleri **EK A**'da gösterilmektedir.

Karakeçili Mahallesi'nde toplamda 89.516 m² park alanı ve 12.920 m² yeşil alan bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 14.6 m² yeşil alan düşmektedir.

5.1.9 Kunduzhan Mahallesi

Kunduzhan Mahallesi kentin en eski yerleşim alanlarından biri olup, kent merkezinde kentsel dönüşümün gerçekleştirildiği ilk mahalledir. 167 ha. alan üzerine konumlanan mahallenin 2014 yılı sayımlarına göre nüfusu 2.648 kişidir.

Mahalle de yeşil varlığının kıtlığı ve konut dokusunun yoğunluğu dikkat çekmektedir.

Kunduzhan Mahallesi'nin Çorum kent merkezindeki konumu **Şekil 5.1**'de, mahallede bulunan yeşil alanların alansal büyüklük ve türleri **EK A**'da gösterilmektedir.

Kunduzhan Mahallesi'nde toplamda 3.677 m² park alanı ve 3.300m² yeşil alan bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 1.3 m² yeşil alan düşmektedir.

5.1.10 Mimar Sinan Mahallesi

Mimar Sinan Mahallesi kentin en kuzey sınırında 560 ha. alan üzerine kurulmuş olup, 2014 yılı sayımlarına göre nüfusu 14.958 kişidir.

Mahalle sınırlarında konumlanan yeşil alanlar son 5 yıl içerisinde nitelikleri bakımından ciddi bir gelişim göstermiştir. Mahalle sınırları içerisinde Yukarı Sanayi Sitesi bulunmakta ve sanayi alanı içerisinde ciddi bir yeşil doku görülmektedir.

Mimar Sinan Mahallesi'nin Çorum kent merkezindeki konumu **Şekil 5.1'**de, mahallede bulunan yeşil alanların alansal büyüklük ve türleri **EK A'**da gösterilmektedir.

Mimar Sinan Mahallesi'nde toplamda 95.609 m² park alanı ve 1.033.950 m² yeşil alan, çamlık ve fidanlık bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 6.3 m² yeşil alan düşmektedir.

5.1.11 Ulukavak Mahallesi

Kentin kuzey batısında 393 ha. alan üzerinde konumlanmakta olan Ulukavak Mahallesi 2014 yılı nüfus sayımına göre 51.777 kişi nüfusu ile kentin en kalabalık mahallesidir.

Dağınık bir yerleşime sahip mahallede, farklı ölçekler de park ve yeşil alan örnekleri bulunmakta olup, aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Ulukavak Mahallesi'nin Çorum kent merkezindeki konumu **Şekil 5.1'**de, mahallede bulunan yeşil alanların alansal büyüklük ve türleri **EK A'**da gösterilmektedir.

Ulukavak Mahallesi'nde toplamda 120.538 m² park alanı ve 63.280 m² yeşil alan, çamlık ve fidanlık bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 2.3 m² yeşil alan düşmektedir.

5.1.12 Üçtutlar Mahallesi

Mahalle kentin kuzey doğusunda 170 ha. alan üzerine kurulmuştur. 2014 yılı sayımlarına göre nüfusu 20.879 kişidir.

Kentin kuzeyinde konumlanan genellikle tek katlı, bahçeli konut alanlarını ve kuzey yapılaşma gelişim bölgesini içerisine almaktadır. Kentte son yıllarda artan yapılaşma karşısında yeşil alan miktar ve niteliklerinde de ciddi bir artış görülmektedir.

Üçtutlar Mahallesi'nin Çorum kent merkezindeki konumu **Şekil 5.1'**de, mahallede bulunan yeşil alanların alansal büyüklük ve türleri **EK A'**da gösterilmektedir.

Üçtutlar Mahallesi'nde toplamda 79.431 m² park alanı ve 455.690 m² yeşil alan, çamlık ve fidanlık bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 3.8 m² yeşil alan düşmektedir.

5.1.13 Yavruturna Mahallesi

275 ha. alan üzerine kurulmuş olup, 2014 yılı sayımlarına göre nüfusu 7.636 kişidir. Kentte yeşil alan varlığı açısından en zayıf mahalleler arasında yer almaktadır.

Yavruturna Mahallesi'nin Çorum kent merkezindeki konumu **Şekil 5.1'**de, mahallede bulunan yeşil alanların alansal büyüklük ve türleri **EK A'**da gösterilmektedir.

Yavruturna Mahallesi'nde toplamda 1.704 m² park alanı bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 0.2 m² yeşil alan düşmektedir.

5.1.14 Yeniyol Mahallesi

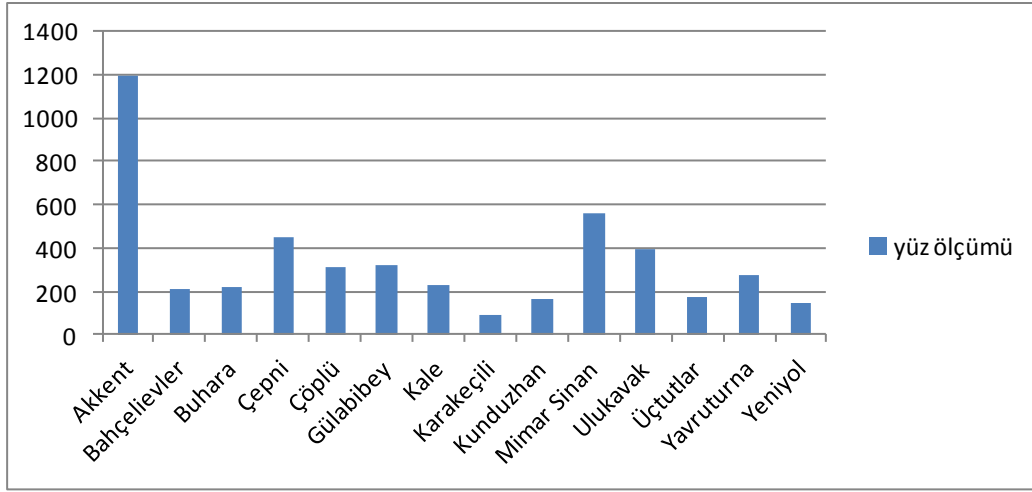
Yeniyol Mahallesi kentin en merkezi mahallesi konumunda olup, 147 ha. alan üzerine kurulmuştur. 2014 yılı sayımlarına göre nüfusu 1.575 kişidir. Kentin nüfus sayısı en düşük mahallesidir. Bunun nedeni mahallede ticaret fonksiyonlarının ağırlıklı olmasından kaynaklanmadır. Yoğun ticari ağın yanı sıra, Belediye Binası da mahallede konumlanmaktadır.

Mahallede konumlanan yeşil alanların oluşum zamanı, kent merkezinin oluşumu ile paralellik göstermektedir. Yoğun ulaşım ve ticaret ağının içinde kalmasına karşın yeşil alanlar varlığını sürdürmektedir.

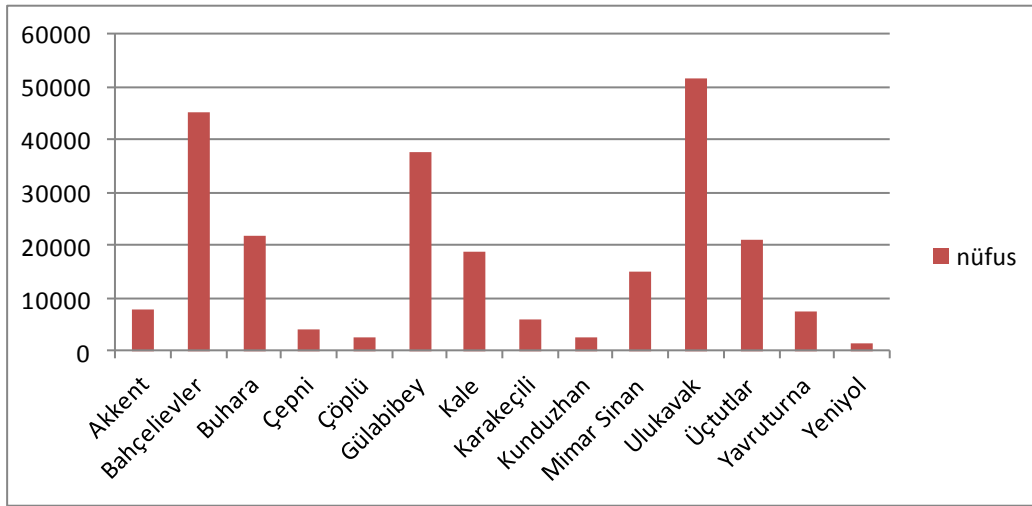
Yeniyol Mahallesi'nin Çorum kent merkezindeki konumu **Şekil 5.1'**de, mahallede bulunan yeşil alanların alansal büyüklük ve türleri **EK A'**da gösterilmektedir.

Yeniyol Mahallesi'nde toplamda 3.655 m² park alanı ve 214 m² yeşil alan bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 2.3 m² yeşil alan düşmektedir.

Veriler değerlendirildiğinde, yüzölçümü en büyük mahallelerin Akkent, Mimar Sinan ve Çepni Mahalleleri olduğu, nüfusun Ulukavak Bahçelievler ve Gülabibey Mahalleleri'nde yoğunlaştığı görülmektedir. Kentin yüzölçüm ve nüfus grafikleri **Şekil 5.2** ve **Şekil 5.3'**de görülmektedir.

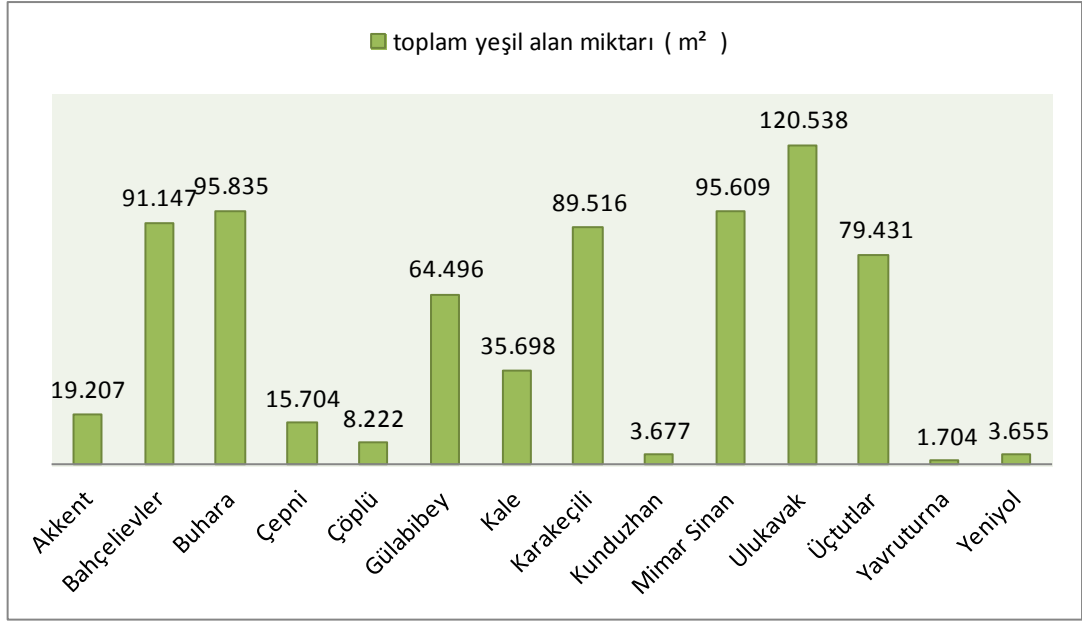

Şekil 5.2 : Mahalle yüzölçümleri.

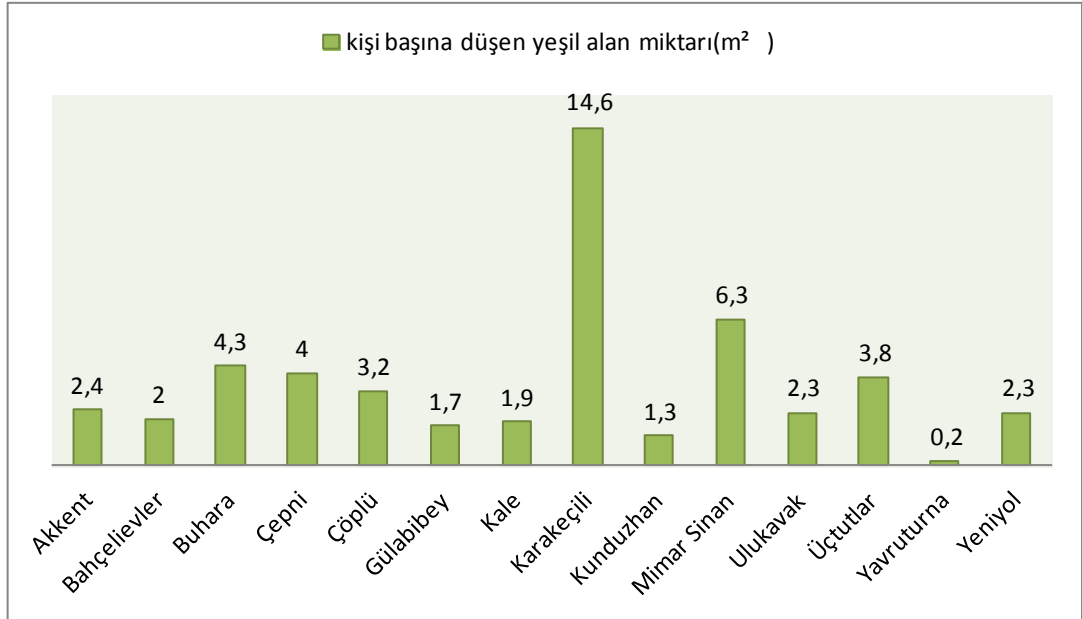

Şekil 5.3 : Mahalle nüfusları.

Kentte konumlanan yeşil alanlar mahalle ölçeğinde incelendiğinde en fazla park alanının Ulukavak Mahalle'sinde en az park alanının Yavruturna Mahalle'sinde olduğu görülmektedir. Yeşil alan dağılımına bakıldığında kişi başına düşen yeşil alan miktarı Karakeçili Mahallesi'nde en fazla, Yavruturna Mahallesi'nde ise en az değerdedir. Mahallere göre yeşil alan dağılımları ve kişi başına düşen yeşil alan miktarları **Şekil 5.4** ve **Şekil 5.5**'de görülmektedir.

Şekil 5.4 : Kent merkezindeki yeşil alanların mahallelere göre dağılımı.

Şekil 5.5 : Kent merkezinde kişi başına düşen yeşil alan miktarı.

5.2 Çorum Kent Merkezinde Bulunan Yeşil Alanların Dünya Standartlarına Göre Değerlendirilmesi

Çorum kent merkezinde park alanları, çoğunlukla çevresindeki konut alanlarına yürüyüş mesafesinde olup, küçük alanlar üzerine kurulmuştur. Toplamda 181 adet park alanı bulunmakta olup parkların alansal büyüklükleri 147 m² ve 71.143 m²

arasında değişmektedir. Kent merkezinde konumlanan park alanları Dünya standartlarına göre değerlendirildiğinde alansal büyüklüklerinin aşağı seviyelerde kaldığı görülmektedir. Çalışma kapsamında ,çeşitli standartlar incelenmiş, yapılan araştırmalar sonrasında Çorum kent merkezinde bulunan parkların gerek nüfus gerekse alansal büyüklük bakımından İsveç Standartları'na yakınlığı tespit edilmiştir. Flodin ve arkadaşlarının(1983) yılında oluşturduğu İsveç Standartları'na göre parklar; konut öbeği parkı (yaklaşık 0,5 ha), mahalle parkı (yaklaşık 10 ha), ve kent parkı (100 ha dan büyük), olmak üzere 3 gruba ayrılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda kent merkezinde 32 adet konut öbeği parkı örneği tespit edilmiştir. parkların mahallelere göre dağılımı, alansal büyüklükleri, yapım ve revize tarihleri **Çizelge 5.1**'de yer almaktadır.

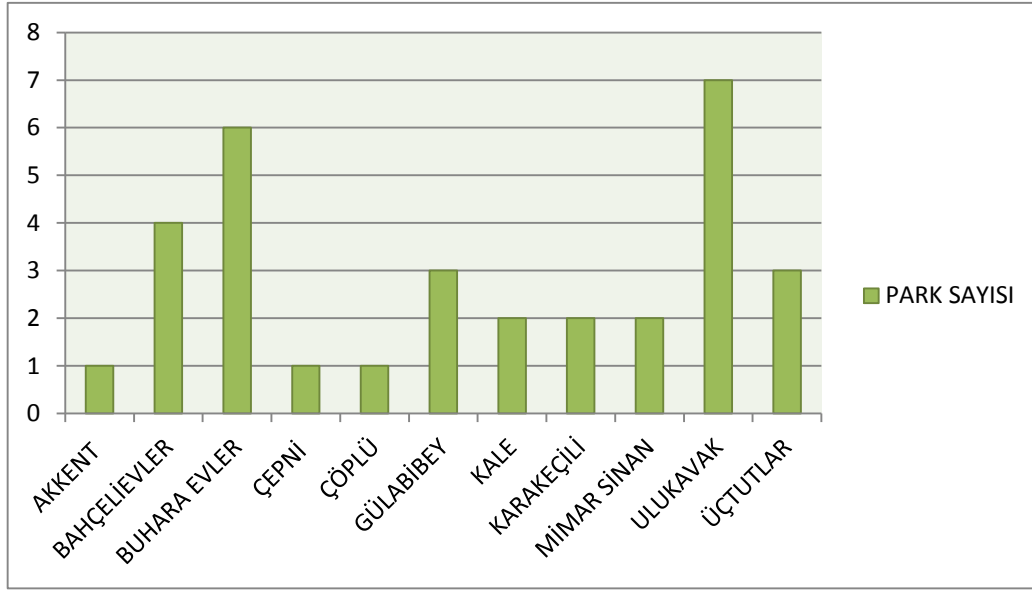
Çizelge 5.1 : Çorum kent merkezinde bulunan konut öbeği parkları..

MAHALLE	PARK	TOPLAM ALAN	YEŞİL	İLK YAPIM	REVİZE YILI
KARAKEÇİLİ	Kültür Park	71.143	42.587	2008	2008
MİMARŞİNAN	Bosna Parkı	66.271	38.838	1994	2012
KALE	Aşıklar Tepesi Parkı	46.293	28.364	2008	2013
BAHÇELİEVLER	Yunus Emre Parkı	39.590	17.551	1950	2012
ÜÇTUTLAR	Mehmetçik Parkı	28.493	16.732	2008	2008
BUHARAEVLER	Manas Parkı	17.497	12.090	1986	2008
GÜLABİBEY	Rüstem Eren Parkı	13.725	7.466	1997	2011
MİMARŞİNAN	Kuru Köprü Batısı Park	13.429	9.837	2008	2013
BUHARAEVLER	Buhara Evler 22. Sokak	13.180	9.470	2013	2013
BUHARAEVLER	Buhara 4.Cadde Park	13.009	11.441	1998	2011
BUHARAEVLER	Feyzullah Kırıkklık	12.331	5.884	2003	2012
ÇEPNİ	Hıdırlık Parkı	11.475	7.641	1992	2014
ULUKAVAK	İskilipli Atıf Hoca Parkı	10.010	4.704	2011	2011
GÜLABİBEY	Bağcılar 60. Sokak Park	9.894	7.528	2007	2013

Çizlege 5.1 (devam)

ÜÇTUTLAR	Belediye Sosyal Tesisleri Parkı	9.704	9.294	2005	2005
BAHÇELİEVLER	Hünkar Hacı Bektaş'ı Veli	9.170	5.170	2012	2012
ULUKAVAK	Adnan Menderes Parkı	9.119	5.153	1996	1996
BUHARAEVLER	Osman Gazi Parkı	8.324	6.937	1998	2014
ÇÖPLÜ	Namazgah Parkı	8.222	3.446	1992	2013
BAHÇELİEVLER	Pir Baba Parkı	7.248	4.674	1950	2012
ÜÇTUTLAR	Muratevler 6. Sokak Park Alanı	7.170	6.075	2013	2013
ULUKAVAK	Özgürevler Parkı	6650	3.672	2010	2010
KARAKEÇİLİ	Adil Candemir Parkı	6.612	2.741	1998	1998
AKKENT	Akkent 5. Sokak Parkı	6.597	703	2014	2014
ULUKAVAK	İbrahim Çayırı 20. Sokak	6.139	2.921	2008	2012
ULUKAVAK	Garantievler 5. Sokak (Dere	6.030	4.905	2014	2014
GÜLABİBEY	Müftü Mustafa Özel Parkı	5.827	4.191	1995	1995
KALE	Lozan Evler Parkı	5.812	3.906	1998	2012
BAHÇELİEVLER	Aşık Mahsuni Şerif Parkı	5.561	2.195	2003	2013
ULUKAVAK	Serap Sitesi Karşısı Park Alanı	5.552	5.077	2006	2012
ULUKAVAK	Tekceviz Parkı	5.400	3.101	2007	2007
BUHARAEVLER	Recep Yazıcıoğlu Parkı	5.398	2.268	2003	2013

Parkların mahallelere göre dağılımları incelendiğinde; Akkent Mahallesi'nde 1 adet, Bahçelievler Mahallesi'nde 4 adet, Buharaevler Mahallesi'nde 6 adet, Çepni Mahallesi'nde 1 adet, Çöplü Mahallesi'nde 1 adet, Gülabibey Mahallesi'nde 3 adet, Kale Mahallesi'nde 2 adet, Karakeçili Mahallesi'nde 2 adet, Mimar Sinan Mahallesi'nde 2 adet ,Ulukavak Mahallesi'nde 7 adet ve Üçtutlar Mahallesi'nde 3 adettir. Kunduzhan, Yavruturna ve Yeniyol Mahalleleri'nde konut öbeği standartlarında park alanı bulunmamaktadır.

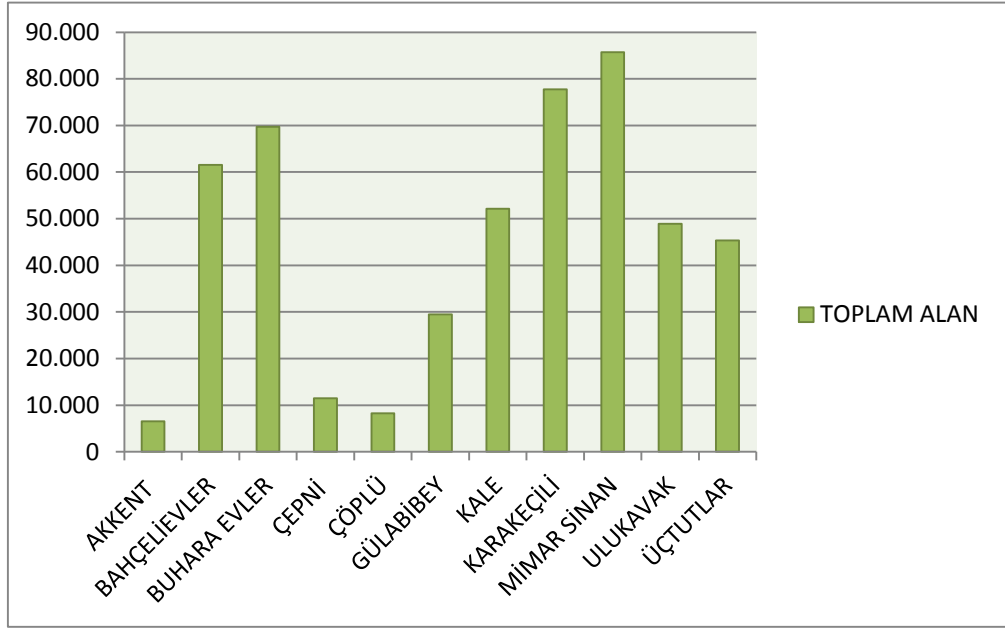

Şekil 5.6 : Konut öbeği parklarının mahallere dağılımı.

Konut öbeği parklarının alansal büyüklükleri 5.397m² ile 71.143 m² arasında değişmekte olup, nitelikleri bakımından da ciddi farklılıklar görülmektedir.

Alansal büyüklüklerine göre konut öbeği parkları, Kültür Park, Bosna Parkı, Aşıklar Tepesi, Yubus Emre Parkı, Mehmetçik Parkı, Manas Parkı, Rüstem Eren Parkı, Kuru Köprü Batısı Park Alanı, Buhara 22. Sokak Park Alanı, Buhara 4. Cadde Park Alanı, Feyzullah Kırıyıklık Parkı, Hıdırlık Parkı, İskilipli Atıf Hoca Parkı, Bağcılar 60. Sokak Park Alanı, Belediye Sosyal Tesisleri, Hünkar Hacı Bektaş'ı Veli Parkı, Adnan Menderes Parkı, Osman Gazi Parkı, Namazgah Parkı, Pir Baba Parkı, Murat Evler 6. Sokak Park Alanı, Özgür Evler Parkı, Adil Candemir Parkı, Akkent 5.Cadde Park Alanı, İbrahim Çayırı 20. Sokak Park Alanı, Garanti Evler 5. Sokak Park Alanı, Müftü Mustafa Özel Parkı, Lozan Parkı, Aşık Mahsuni Şerif Parkı, Serap Sitesi Karşısı Park Alanı, Tekceviz Parkı ve Recep Yazıcıoğlu Parkı'dır.

Parkların mahallelere göre toplam alanları; Akkent Mahallesi'nde 6.566 m², Bahçelievler Mahallesi'nde 61.568 m², Buhara Evler Mahallesi'nde 69.739 m², Çepni Mahallesi'nde 11.475 m², Çöplü Mahallesi'nde 8.222 m², Gülabibey Mahallesi'nde 29.445 m², Kale Mahallesi'nde 52.104 m², Karakeçili Mahallesi'nde 77.755 m², Mimar Sinan Mahallesi'nde 85.677 m², Ulukavak Mahallesi'nde 48.900 m², Üçtutlar Mahallesi'nde 45.366 m² dir. Konut öbeği parklarının mahallelere göre alansal dağılımı **Şekil 5.7'**de gösterilmektedir.

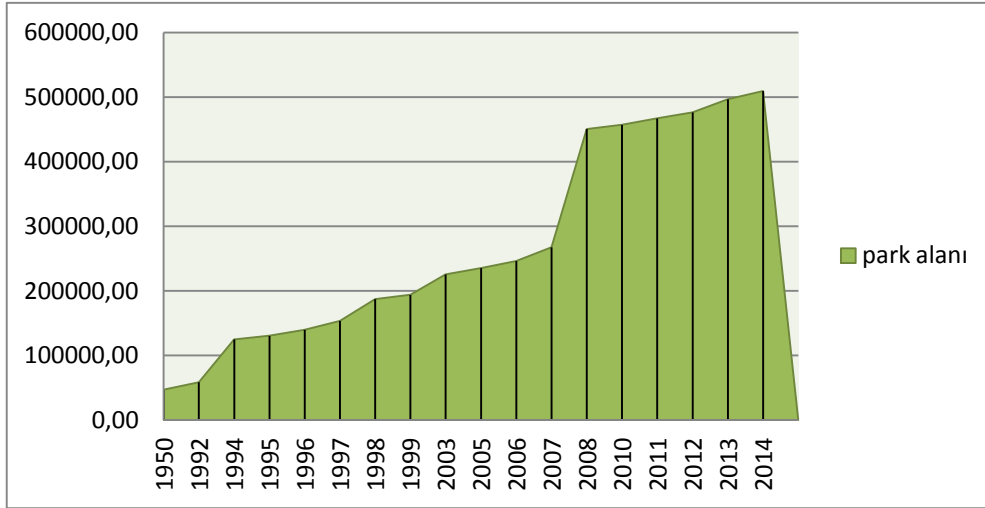

Şekil 5.7 : Konut öbeği parklarının mahallelere göre alansal dağılımı.

Parkların mahallelere göre dağılım grafiği incelendiğinde en fazla park sayının Buhara Evler Mahallesi ve Ulukavak Mahallesi’nde, en fazla park alanının ise Mimar Sinan Mahallesi’nde bulunduğu görülmektedir.

Edinilen veriler doğrultusunda bazı yıllarda standartlara uygun park yapımının bulunmadığı ve en fazla park yapımı ve yapılan parkların alansal büyüklüğünün en fazla olduğu yılın 2008 yılı olduğu görülmektedir.

1950 yılında 46.837 m² park yapılmış ve 2014 yılında bu rakam 490.845 m² değerine ulaşmıştır, alansal değişim **Şekil 5.8**’de görülmektedir.

Şekil 5.8 : 1950-2014 yılları arası konut öbeği parklarının alansal artışı.

5.3 Çorum Kent Merkezinde Bulunan Konut Öbeği Parklarının Nitelik Açısından İncelenmesi

Alansal büyüklüklerine göre konut öbeği parkları, Kültür Park, Bosna Parkı, Aşıklar Tepesi, Yubus Emre Parkı, Mehmetçik Parkı, Manas Parkı, Rüstem Eren Parkı, Kuru Köprü Batısı Park Alanı, Buhara 22. Sokak Park Alanı, Buhara 4. Cadde Park Alanı, Feyzullah Kıyıklık Parkı, Hıdırlık Parkı, İskilipli Atıf Hoca Parkı, Bağcılar 60. Sokak Park Alanı, Belediye Sosyal Tesisleri, Hünkar Hacı Bektaş'ı Veli Parkı, Adnan Menderes Parkı, Osman Gazi Parkı, Namazgah Parkı, Pir Baba Parkı, Murat Evler 6. Sokak Park Alanı, Özgür Evler Parkı, Adil Candemir Parkı, Akkent 5.Cadde Park Alanı, İbrahim Çayırı 20. Sokak Park Alanı, Garanti Evler 5. Sokak Park Alanı, Müftü Mustafa Özel Parkı, Lozan Parkı, Aşık Mahsuni Şerif Parkı, Serap Sitesi Karşısı Park Alanı, Tekceviz Parkı ve Recep Yazıcıoğlu Parkı'dır.

Konut öbeği parkları niteliksel açıdan, alansal büyüklükleri, yeşil alan varlıkları, su tüketimleri, barındırdığı bitki türleri, yaya yolları ve kaldırımların döşeme malzemeleri, çocuk oyun alanlarının durumu ve yüzey kaplama malzemeleri, spor alanları, su ögesi, ulaşım bağlantıları, bisiklet yolları, bisiklet otoparkları ve otoparkların varlığı başlıkları altında incelenmiştir.

5.3.1 Kültür Park

Kentin en büyük parkı olan Kültür Park, konum ve büyüklüğü sayesinde yıl içinde bir çok etkinliğe ev sahipliği yapmaktadır. Parkın hafta içi ve hafta sonu ziyaretçi sayısı arasında ciddi bir fark görülmektedir. Hafta sonları genellikle piknik, hafta içi ise özellikle evre mahallelerde oturanların yürüyüş amaçlı kullandığı bir parktır.

2008 yılında inşa edilen parkta çeşitli zamanlarda, yürüyüş yolu yüzey malzemesi değişimi, bitki dikimi gibi çeşitli yapısal ve bitkisel revizyonlar yapılmış olsa da yakın zamanda ciddi bir yenileme yapılmamıştır.

Parka ait niteliksel bulgular izelge 5.2’de, parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü Şekil 5.9’da görülmektedir.

Çizelge 5.2 : Kültür Park niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Karakeçili Mahallesi	Toplam alan: 71.143 m ²	Toplam yeşil alan: 42.587m ²	Günlük su tüketimi : 298.109 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Cedrus arizonica</i> , <i>Cupressus arizonica</i> , <i>Cupressus leylandii</i> , <i>Cupressus macrocarpa</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Picea pungens</i> , <i>Pinus nigra</i> , <i>Platanus orientalis</i> , <i>Prulus Serrulata</i>			
Kullanılan bitki türleri / çalılar : <i>Buxus sempervirens</i> , <i>Cercis siliquastrum</i> , <i>Juniperus horizontalis</i> , <i>Pyracantha coccinea</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : kilit parke			
ocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: EPDM	
Spor alanları : var / fitness aletleri		Su gesi / türü : var / ss havuzu ve eşme	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : 62	

Şekil 5.9 : Kültür Park uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.2 Bosna Parkı

Bosna Parkı Mimar Sinan Mahallesi'nin en büyük parkı olup, kentte en fazla sosyal donatı çeşitliliğini bulunduran park alanıdır. Bosna Parkı alanda bulunan bitki yoğunluğu ve çeşitliliği açısından büyük önem taşımaktadır. Bosna Parkı 1977 imar planında rekreasyon alanı olarak işaretlenmiştir. Parkın ilk yapım yılı 1994 olup, 2012 yılında revize edilmiştir. Hava fotoğrafları incelendiğinde alanda camii dışında bir yapılaşma görülmemektedir. 2012 yılında rekreasyon alanı yenilenerek bu gün ki halini almıştır. Bosna Parkı yenilendikten sonra, su gösterilerinin bulunduğu havuzlar, suya nazır gölgelikli oturma alanları, çocuk oyun alanları, seyir terasları, koşu parkuru, spor ve kondisyon alanları, kaykay pisti gibi donatılar içeren sosyal bir mekana dönüştürülmüştür. Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.3**'de , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.10**'da görülmektedir.

Çizelge 5.3 : Bosna Parkı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Mimar Sinan Mahallesi	Toplam alan: 66.271 m ²	Toplam yeşil alan: 38.838 ²	Günlük su tüketimi : 277.866 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Ailanthus Altissima</i> , <i>Cedrus arizonica</i> , <i>Cupressus arizonica</i> , <i>Cupressus leylandii</i> , <i>Cupressus macrocarpa</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Malus floribunda</i> , <i>Paulownia tomentosa</i> , <i>Picea pungens</i> , <i>Pinus nigra</i> , <i>Platanus orientalis</i> , <i>Prulus Serrulata</i> , <i>Quercus robus</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Hibiscus syriacus</i> , <i>Juniperus horizontalis</i> , <i>Rose sp</i> , <i>Thuja orientalis</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : Andezit plak, bazalt plak, beton küptaş, şap beton			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / dökme kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: var /EPDM	
Spor alanları : var / fitness aletleri, futbol sahası		Su ögesi / türü : var / süs havuzu ve çeşme	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : yok	

Şekil 5.10 : Bosna Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.3 Aşıklar Tepesi Parkı

Yıllarca atıl bir alan olarak bırakılan parkın, ilk düzenlemesi 2008 yılında yapılmış 2013 yılında revize edilerek bu gün ki halini almıştır. Yapılan revizyon sonrası park, özellikle güvenlik açısından ciddi şekilde iyileştirilmiş, kentsel donatı ve aktivite alanları yönünden çeşitlilik kazanmıştır.

Parkın bulunduğu noktaya yakın lokasyonlarda benzer büyüklük ve nitelikte başka bir park bulunmamaktadır, bu nedenle park yoğun kullanım potansiyeline sahiptir.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.4**'de , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.11**'de görülmektedir.

Çizelge 5.4 : Aşıklar Tepesi Parkı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Kale Mahallesi	Toplam alan: 46.293 m ²	Toplam yeşil alan: 28.364 m ²	Günlük su tüketimi : 198.548 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Acer negundo</i> , <i>Acer platanoides</i> , <i>Aesculus hippocastanum</i> , <i>Cupressus arizonica</i> , <i>Cupressus leylandii</i> , <i>Malus floribunda</i> , <i>Pinus nigra</i> , <i>Platanus orientalis</i> , <i>Prunus cerasifera</i> 'Pissardii nigra', <i>Robinia pseudoacacia</i> , <i>Tilia tomentosa</i> .			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Buxus sempervirens</i> , <i>Cercis siliquastrum</i> , <i>Juniperus horizontalis</i> , <i>Picea pungens</i> cv 'Globasa', <i>Pyracantha coccinea</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : granit küptaş, wash karo.			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: var /EPDM	
Spor alanları : var / fitness aletleri, futbol sahası		Su ögesi / türü : var / süs havuzu ve çeşme	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : var/35	

Şekil 5.11 : Aşıklar Tepesi Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.4 Yunus Emre Parkı

Kentin en eski park alanı, şimdiki adıyla Yunus Emre Parkı geçmişte Büyük Park ve Hıfısı Veldet Velidedeoğlu Parkı olarak bilinmektedir. Yapımı Cumhuriyet dönemine dayanan park 2013 yılında ki son düzenlemeden sonrki halini almıştır. Çeşitli yıllara dair hava fotoğrafları incelendiğinde alanın boyutu ve kullanım türünde bir değişiklik görülmediği saptanmıştır. Alandaki yoğun bitkisel doku, zaman içerisinde alanda yapılan tasarımsal değişikliklerin görülmesine engel olmaktadır.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.5**'de, parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.12**' de görülmektedir.

Çizelge 5.5 : Yunus Emre Parkı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Bahçelievler Mahallesi	Toplam alan: 71.143 m ²	Toplam yeşil alan: 42.587m ²	Günlük su tüketimi : 298.109 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Acer platanooides</i> , <i>Aesculus hippocastanum</i> , <i>Betula alba</i> , <i>Cercis siliquastrum</i> , <i>Cupressus arizonica</i> , <i>Picea abies</i> , <i>Pinus nigra</i> , <i>Picea orientalis</i> , <i>Picea pungens</i> , <i>Prunus cerasifera</i> 'Pissardii nigra', <i>Tilia tomentosa</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Berberis thunbergii</i> , <i>Euonymus japonica</i> , <i>İlex aquifolium</i> , <i>Rose sp</i> , <i>Thuja orientalis</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : granit plak,andezit plak, kilit parke, beton karo			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: var /EPDM	
Spor alanları : var / fitness aletleri		Su ögesi / türü : var / süs havuzu ve çeşme	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : yok	

Şekil 5.12 : Yunus Emre Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.5 Mehmetçik Parkı

Halk arasında park içinde yer alan İnci Restoran'dan dolayı İnci Park olarakta bilinmektedir. Park içinde bulunan spor sahaları ve yürüyüş parkuru özellikle çevre mahallelerde oturanlar tarafından yoğun olarak kullanılmaktadır.

Park 2008 yılında inşa edildikten sonra yapısal bir değişiklik yapılmamış, zaman içinde deforme olan yürüyüş yolu ve oyun grupları yenilenmiştir.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.6**'da, parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.13**'de görülmektedir.

Çizelge 5.6 : Mehmetçik Parkı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Üçtutlar Mahallesi	Toplam alan: 28.492 m ²	Toplam yeşil alan: 16.732 m ²	Günlük su tüketimi : 117.124 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Aesculus hippocastanum</i> , <i>Cedrus arizonica</i> , <i>Cedrus libani</i> , <i>Cupressus leylandii</i> , <i>Malus floribunda</i> , <i>Platanus orientalis</i> , <i>Tilia tomentosa</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Euonymus Japonica</i> , <i>Philadelphus coronarius</i> , <i>Rosa sp</i> , <i>Thuja orientalis</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : andezit plak ,bazalt plak			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: var /EPDM	
Spor alanları : var / fitness aletleri, mini futbol sahası, mini basketbol sahası		Su ögesi / türü : var / süs havuzu	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : var / 80	

Şekil 5.13 : Mehmetçik Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.6 Manas Parkı

1986 yılında yeşil alan olarak belirlenen park 2008 yılında inşa edilmiştir. 2008 yılından sonra yapısal bir değişiklik yapılmamış gerekli görülen yerlerde onarım çalışmaları yapılmıştır.

Parkta, organik bir formada parkı dolaşan yapay bir dere ve ahşap köprüler bulunmaktadır. Parkın, bitkilendirme açısından çok zayıf olduğu dikkat çekmektedir.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.7**'de, parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.14**'de görülmektedir.

Çizelge 5.7 : Manas Parkı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Buharaevler Mahallesi	Toplam alan: 17.497 m ²	Toplam yeşil alan: 12.090 m ²	Günlük su tüketimi : 84.630 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Acer negundo</i> , <i>Betula alba</i> , <i>Cupressus arizonica</i> , <i>Cupressus leylandii</i> , <i>Malus floribunda</i> , <i>Philadelphus coronarius</i> , <i>Pinus nigra</i> , <i>Prulus serrulata</i> , <i>Robinia pseudoacacia</i> , <i>Salix babylonica</i> , <i>Tilia tomentosa</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Philadelphus coronarius</i> , <i>Thuja orientalis</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : kilit parke			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: var /kiremit tozu	
Spor alanları : var / fitness aletleri		Su ögesi / türü : var / süs havuzu ve çeşme	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : yok	

Şekil 5.14 : Manas Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.7 Rüstem Eren Parkı

Parkın kurulduğu Alan 1987 yılında Askeri Güvenlik bölgesi olarak işaretlenmişzaman içerisinde farklı işlevlerde kullanılmış ve dönüşümünü park olarak tamamlamıştır. Belirli bir süre iş hanı olarak kullanılan alan, 2008 yılında imar planı revizesinde park alanı olarak işaretlenmiştir. 2010 yılında iş hanı yıkılarak park alanına dönüşüm başlamış ve 3 yıllık bir süreç sonrasında yapımı tamalanmıştır.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.8**'de , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.15**'de görülmektedir.

Çizelge 5.8 : Rüstem Eren Parkı niteliksel veri tablosu

Mahalle: Gülabibey Mahallesi	Toplam alan: 13.725 m ²	Toplam yeşil alan: 7.466 m ²	Günlük su tüketimi : 52.262 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Cedrus libani</i> , <i>Cupressus arizonica</i> , <i>Cupressus leylandii</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Picea pungens</i> , <i>Pinus nigra</i> , <i>Prunus cerasifera</i> 'Pissardii nigra', <i>Tilia tomentosa</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Berberis thunbergii</i> , <i>Euonymus Japonica</i> , <i>Juniperus horizontalis</i> , <i>Pyracantha coccinea</i> , <i>Rose sp</i> , <i>Thuja orientalis</i> , <i>Viburnum tinus</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : andezit plak, granit plak, bazalt küptaş, antik tuğla			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: var /EPDM	
Spor alanları : var / fitness aletleri		Su ögesi / türü : var / süs havuzu ve çeşme	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : var / 40	

Şekil 5.15 : Rüstem Eren Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.8 Kuru Köprü Batısı Park Alanı

Mimar Sinan Mahallesi sınırları içinde kuruköprü deresinin kenarında bulunan park 1977 imar planından beri park alanı olarak işaretlenmiş ve süreç içinde alan üzerinde her hangi bir yapılaşma görülmemiştir. Hava fotoğraflarından edinilen bilgilere göre, alanın 1976 yılında tarla vasfında olduğu, 2002 yılından itibaren ağaçlandırma çalışmalarının başladığı ve 2008 yılında kent donatıları ve yürüyüş aksları eklenerek park alanına dönüştürüldüğü görülmektedir. 2013 yılına kadar mevcut kullanımını koruyan park alanı 2014 yılında yenilenmiştir.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.9'da** , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.16'da** görülmektedir.

Çizelge 5.9 : Kuru Köprü Batısı Park Alanı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Mimar Sinan Mahallesi	Toplam alan: 13.428 m ²	Toplam yeşil alan: 9.837 m ²	Günlük su tüketimi : 68.859 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Acer negundo</i> , <i>Ailanthus Altissima</i> , <i>Cedrus arizonica</i> , <i>Cupressus arizonica</i> , <i>Cupressus leylandii</i> , <i>Malus floribunda</i> , <i>Morus nigra</i> , <i>Pinus nigra</i> , <i>Platanus orientalis</i> , <i>Prulus serrulata</i> .			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Juniperus horizontalis</i> , <i>Prunus cerasifera</i> 'Pissardii nigra bush', <i>Rose sp</i> , <i>Thuja orientalis</i> .			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : Granit ve bazalt küptaş, bazalt plak, andezit plak, kompozit deck, traverten.			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / dökme kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: yok	
Spor alanları : yok		Su ögesi / türü : var / süs havuzu	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : yok	

Şekil 5.16 : Kuru Köprü Batısı Park Alanı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.9 Buhara Evler 22.Sokak Park Alanı

Park alanı yapılaşmanın son yıllarda hızlandığı bir bölgede , 2013 yılında inşa edilmiştir. Park çevresinde bulunan araç park cepleri parkın ihtiyacını karşılamaktan öte çevre konutların ihtiyacını karşılamaktadır.

Park, yeşil dokunun ön plana çıkarılarak ve sert zeminlerin en aza indirilerek tasarlandığı kentteki sayılı parklardandır. Parkta geniş yeşil alanların bulunmasına karşın, bitkisel tasarımın çok zayıf kaldığı görülmektedir.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.10**'da , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.17**'de görülmektedir.

Çizelge 5.10 : Buhara 22. Sokak Park Alanı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Buharaevler Mahallesi	Toplam alan: 13.180 m ²	Toplam yeşil alan: 9.470 m ²	Günlük su tüketimi : 66.290 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Cercis siliquastrum</i> , <i>Cupressus arizonica</i> , <i>Malus floribunda</i> , <i>Pinus nigra</i> , <i>Platanus orientalis</i> , <i>Prulus serrulata</i> , <i>Prunus cerasifera</i> 'Pissardii nigra', <i>Tilia tomentosa</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Cornus alba</i> , <i>euonymus japonica</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : kilit parke			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: var /EPDM	
Spor alanları : var / fitness aletleri		Su ögesi / türü : var / süs havuzu ve çeşme	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : var/60	

Şekil 5.17 : Buhara 22. Sokak Park Alanı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.10 Buhara Evler 4.Sokak Park Alanı

Park alanı 4. Cadde boyunca doğrusal bir hat üzerinde konumlanmıştır. İlk yapım yılı 1998 olan park 2011 yılında yenilenmiştir.

Konutlar boyunca devam eden park, özellikle yakın çevre sakinleri tarafından yoğun bir kullanıma sahiptir. Parkın yaya kaldırımının paralelinde bulunması ve park içinde büyük taçlı gölge sağlayan ağaçların bulunması, alanı çekici kılmakta ve yaya yolu işlevinde de kullanılmaktadır.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.11**'de , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.18**'de görülmektedir.

Çizelge 5.11 : Buhara Evler 4. Cadde Park Alanı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Buharaevler Mahallesi	Toplam alan: 13.009 m ²	Toplam yeşil alan: 14.441 m ²	Günlük su tüketimi : 101.087 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Acer platanoides</i> , <i>Cedrus libani</i> , <i>Pinus nigra</i> , <i>Prunus cerasifera</i> 'Pissardii nigra', <i>Salix babylonica</i> , <i>Tilia tomentosa</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Pyracantha coccinea</i> , <i>Thuja orientalis</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : kilit parke			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi:yok	
Spor alanları : var / fitness aletleri		Su ögesi / türü : yok	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : yok	

Şekil 5.18 : Buhara 4. Cadde Park Alanı uydu görüntüsü ve genel görünüşü.

5.3.11 Feyzullah Kıyıklık Parkı

2003 yılında oluşturulan park alanı 2012 yılında yeniden düzenlenmiştir.

Parkın konumlandığı bölgede çok sayıda park mevcut olup, park bu parklar içerisinde en çok sosyal donatıya sahip olan Feyzullah Kıyıklık Parkı'dır. Park içerisinde kafeterya ve spor kompleksi bulunmaktadır.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.12**'de , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.19**'da görülmektedir.

Çizelge 5.12 : Feyzullah Kıyıklık Parkı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Buharaevler Mahallesi	Toplam alan: 71.143 m ²	Toplam yeşil alan: 42.587m ²	Günlük su tüketimi : 298.109 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Betula alba</i> , <i>Cedrus libani</i> , <i>Cercis siliquastrum</i> , <i>Cupressus arizonica</i> , <i>Cupressus leylandii</i> , <i>Morus nigra</i> , <i>Platanus orientalis</i> , <i>Prulus serrulata</i> , <i>Prunus cerasifera</i> 'Pissardii nigra', <i>Robinia pseudoacacia</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Alcea rosea</i> , <i>Euonymus Japonica</i> , <i>Pyracantha coccinea</i> , <i>Rosa sp.</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : washkaro			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: var /EPDM	
Spor alanları : var / fitness aletleri, basketbol sahası, mini futbol sahası		Su ögesi / türü : var / çeşme	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : yok	

Şekil 5.19 : Feyzullah Kıyıklık Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.12 Hıdırlık Parkı

Hıdırlık türbesinin bahçesinde konumlanan park alanının ilk yapım yılı 1992 olup, 2014 yılında yenilenmiştir. İnşası çok eskilere dayanan Hıdırlık özellikle dini aylar ve günlerde yoğun ziyaretçi potansiyeline sahiptir.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.13**'de , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.20**'de görülmektedir.

Çizelge 5.13 : Hıdırlık Parkı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Çepni Mahallesi	Toplam alan: 11.475 m ²	Toplam yeşil alan: 7.641 m ²	Günlük su tüketimi : 53.487 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Acer negundo</i> , <i>Aesculus hippocastanum</i> , <i>Cedrus arizonica</i> , <i>Cedrus deodora</i> , <i>Malus floribunda</i> , <i>Morus nigra</i> , <i>Picea abies</i> , <i>Platanus orientalis</i> , <i>Pinus nigra</i> , <i>Prunus cerasifera</i> 'Pissardii nigra', <i>Robinia pseudoacacia</i> , <i>Tilia tomentosa</i> .			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar:, <i>Juniperus horizontalis</i> , <i>Philadelphus coronarius</i> , <i>Pyracantha coccinea</i> , <i>Rosa banksiae</i> , <i>Spirea van houttei</i> , <i>Thuja orientalis</i> .			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : kilit parke			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : yok		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: yok	
Spor alanları :yok		Su ögesi / türü : var / Süs havuzu ve çeşme	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark : yok	

Şekil 5.20 : Hıdırlık Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.13 İskilipli Atıf Hoca Parkı

Park alanı zaman içinde farklı işlevlerde kullanılmış ve 2012 yılından itibaren park alanı olarak kullanılmaktadır.

1980 yılında Harita yüzbaşısı Ömer oğlu Osman tarafından oluşturulan kent haritasında alanın mezarlık olarak işaretlendiği görülmektedir. İlerleyen yıllarda çeşitli kullanımlara mekan oluşturan alan 2010 yılına kadar cezaevi olarak kullanılmış ve 2011 yılı itibariyle parkın yapımına başlanmıştır.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.14**'de , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.21**'de görülmektedir.

Çizelge 5.14 : İskilipli Atıf Hoca Parkı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Ulukavak Mahallesi	Toplam alan: 10.010 m ²	Toplam yeşil alan: 4.704 m ²	Günlük su tüketimi : 32.928 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Acer negundo</i> , <i>Acer platanoides</i> , <i>Cedrus atlantica</i> , <i>Cercis siliquastrum</i> , <i>Prulus serrulata</i> , <i>Quercus myrsinifolia</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Berberis Thunbergii</i> , <i>Buxus Sempervirens</i> , <i>Cornus alba</i> , <i>Euonymus Japonica</i> , <i>Juniperus horizontalis</i> , <i>Lavandula officinalis</i> , <i>Nandina domestica</i> , <i>Rosa sp.</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : andezit plak, bazalt plak, podima, granit			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: yok	
Spor alanları : yok		Su ögesi / türü : var / süs havuzu ve çeşme	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : var / 20	

Şekil 5.21 : İskilipli Atıf Hoca Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.14 Bağcılar 60.Sokak Park Alanı

Park alanının geniş bir oturma alanı olmasına karşın arazi yapısı nedeniyle belirli bir kısmı park, geri kalan eğimli kısmı ise ağaçlandırma sahası olarak kullanılmaktadır.

İlk yapım yılı 2007 olan parkın 2013 yılında yaya yolları ve oyun alanı yenilenmiştir.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.15**'de , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.22**'de görülmektedir.

Çizelge 5.15 : Bağcılar 60.Sokak Park Alanı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Gülabibey Mahallesi	Toplam alan: 9.893 m ²	Toplam yeşil alan: 7.528 m ²	Günlük su tüketimi : 52.696 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Cedrus libani</i> , <i>Cercis siliquastrum</i> , <i>Malus floribunda</i> , <i>Morus nigra</i> , <i>Pinus nigra</i> , <i>Prunus cerasifera</i> 'Pissardii nigra', <i>Prunus cerasus</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Thuja orientalis</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : kilit parke			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: yok	
Spor alanları : yok		Su ögesi / türü : yok	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : yok	

Şekil 5.22 : Bağcılar 60.Sokak Park Alanı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.15 Belediye Sosyal Tesisleri Parkı

Kentte konumlanan parklar içinde yenilenme gerekliliği en üst düzeyde olan park alanıdır. Parkta yapısal uygulamalar deforme olmuş, niteliğini tamamen kaybetmiştir.

2005 yılında yapılan park alanının yenilenme süreci, sosyal tesis binasının da yenilenmesi ile birlikte planlandığından atıl durumda beklemektedir.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.16**'de , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.23**'de görülmektedir.

Çizelge 5.16 : Belediye Sosyal Tesisleri Parkı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Üçtutlar Mahallesi	Toplam alan: 9.703 m ²	Toplam yeşil alan: 9.294 m ²	Günlük su tüketimi : 65.058 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Ailanthus Altissima</i> , <i>Cedrus arizonica</i> , <i>Cedrus libani</i> , <i>Pinus nigra</i> , <i>Robinia pseudoacacia</i> , <i>Salix babylonica</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : Rosa sp.			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : kayrak			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: yok	
Spor alanları : yok		Su ögesi / türü : yok	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : var/ 20	

Şekil 5.23 : Belediye Sosyal Tesisleri Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.16 Hünkar Hacı Bektaş'ı Veli Parkı

Park alanı belirli dönemlerde pazar alanı ve halı saha olarak kullanılmış ve 2012 yılında inşaatına başlanarak 2013 yılında park alanı olarak kente kazandırılmıştır.

Parkın bitişiğinde kadın kültür merkezi bulunmakta olup, gelen ziyaretçiler tarafından yoğun olarak kullanılmakta olan park, bir nevi merkezin bahçesi konumundadır.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.17**'de , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.24**'de görülmektedir.

Çizelge 5.17 : Hünkar Hacı Bektaş'ı Veli Parkı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Bahçelievler Mahallesi	Toplam alan: 9.170 m ²	Toplam yeşil alan: 5.170m ²	Günlük su tüketimi : 36.190 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Abies nordmanniana</i> , <i>Acer platanoides</i> , <i>Cupressus macrocarpa</i> , <i>Prulus serrulata</i> , <i>Prunus cerasifera</i> 'Pissardii nigra', <i>Picea pungens</i> ,			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Abelia grandiflora</i> , <i>Buxus Sempervirens</i> , <i>Euonymus Japonica</i> , <i>Rose sp</i> , <i>Wistera floribunda</i> , <i>Thuja orientalis</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : wash karo, bazalt küptaş			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk	Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: var /EPDM		
Spor alanları : var / fitness aletleri	Su ögesi / türü : var / süs havuzu ve çeşme		
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok	Otopark / adet : var / 28		

Şekil 5.24 : Hünkar Hacı Bektaş'ı Veli Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.17 Adnan Menderes Parkı

1996 yılında inşa edilen parkın, şu anda yenilemesi tamamlanmak üzeredir. Parktaki büyük ağaçlar ve yoğun yeşil doku dikkat çekmektedir. Parkın revizyonu bölge halkının kullanım alışkanlıkları ve mevcut yeşil doku dikkate alınarak yapılmaktadır.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.18**'de , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.25**'de görülmektedir.

Çizelge 5.18 : Adnan Menderes Parkı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Ulukavak Mahallesi	Toplam alan: 9.119 m ²	Toplam yeşil alan: 5.153 m ²	Günlük su tüketimi : 36.071 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Abies cilicica</i> , <i>Abies nordmanniana</i> , <i>Ailanthus Altissima</i> , <i>Picea orientalis</i> , <i>Pinus nigra</i> , <i>Tilia tomentosa</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Cotoneaster simonsii</i> , <i>Juniperus horizontalis</i> , <i>Philadelphus coronarius</i> , <i>Pyracantha coccinea</i> , <i>Spirea van houttei</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : wash karo			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: var /EPDM	
Spor alanları : var / fitness aletleri, basketbol sahası		Su ögesi / türü : var / çeşme	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : yok	

Şekil 5.25 : Adnan Menderes Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.18 Osman Gazi Parkı

Park alanının etrafı konut alanlarıyla çevrili olup, parkların yoğunluk gösterdiği bir bölgede konumlanmıştır. İlk yapım yılı 1988 olan park 2014 yılında yenilenmiştir.

Bölgenin en eski parklarından biri olan Osman Gazi Parkı'nın revizyonu sırasında eski akslar ve yeşil dokunun korunduğu görülmektedir.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.19**'de , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.26**'da görülmektedir.

Çizelge 5.19 : Osman Gazi Parkı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Buharaevler Mahallesi	Toplam alan: 8.324 m ²	Toplam yeşil alan: 6.937 m ²	Günlük su tüketimi : 48.559 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Cedrus libani</i> , <i>Elaeagnus angustifolia</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Picea pungens</i> , <i>Prunus cerasifera</i> 'Pissardii nigra', <i>Salix babylonica</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Ligustrum vulgare</i> , <i>Philadelphus coronarius</i> , <i>Thuja orientalis</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : washkaro			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: var /EPDM	
Spor alanları : yok		Su ögesi / türü : yok	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : yok	

Şekil 5.26 : Osman Gazi Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.19 Namazgah Parkı

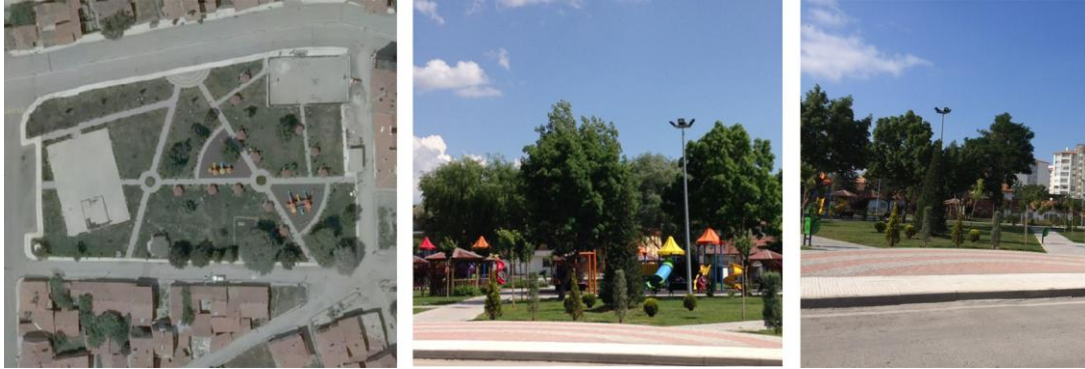
Namazgah ve park alanı yaklaşık 500 yıllık bir tarihe sahiptir. Bu günkü Namazgah'ın 1980'li yıllara kadar kullanıldığını söylenmektedir. Alana dair en eski bulgu, 1980 yılında Harita yüzbaşısı Ömer oğlu Osman tarafından oluşturulan kent haritasında görülmektedir. Harita da alan camii ve musalla arasında kalmaktadır. Tarihçesi konusunda net bilgiler bulunmayan Namazgâh'ın askerlerin sevk edildiği ve toplu halde cuma namazlarının kılındığı yer olduğunu söylenmektedir.

Çeşitli yıllara ait hava fotoğraflarına ve imar revizyon planlarına bakıldığında, 1976 ve 1990 yıllarında alanın serbest yeşil alan olarak kullanıldığı görülmektedir. 1992 yılında park, otopark ve konut alanı olarak işaretlenmiş, 1990- 2002 yılları arasında park alanı inşa edilmiştir. 1995 yılında yapılan revizyonda sosyal ve kültürel tesis alanı olarak işaretlenmiştir. İmar revizyonunu takiben 2006 yılında park alanının güneyinde güreş stadı inşa edilmiş, 2013 yılında park alanı için revize proje hazırlanmış, hazırlanan projede güreş stadının kaldırılarak namazgah inşası kararı alınmış ve 2013 yılında projenin uygulama çalışmalarının hemen öncesinde yıkımı gerçekleştirilmiştir. 2014 yılında park alanı yenilenerek, güreş stadının yerine namazgah inşa edilmiş ve yeşil doku ile çevrelenmiştir.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.20**'de , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.27**'de görülmektedir.

Çizelge 5.20 : Namazgah Parkı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Çöplü Mahallesi	Toplam alan: 8.222 m ²	Toplam yeşil alan: 3.446 m ²	Günlük su tüketimi : 24.122 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Acer negundo</i> , <i>Betula alba</i> , <i>Cercis siliquastrum</i> , <i>Cupressus arizonica</i> , <i>Cupressus leylandii</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Nandina domestica</i> , <i>Platanus orientalis</i> , <i>Prulus serrulata</i> , <i>Prunus cerasifera</i> 'Pissardii nigra', <i>Salix babylonica</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Buxus sempervirens</i> , <i>Cotoneaster simonsii</i> , <i>Pyracantha coccinea</i> , <i>Thuja orientalis</i> , <i>Viburnum tinus</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : kilit parke			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: yok	
Spor alanları : yok		Su ögesi / türü : yok	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : var /14	

Şekil 5.27 : Namazgah Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüşü.

5.3.20 Pir Baba Parkı

Pir Baba Parkı, Baha Çorbacıoğlu'nun ikinci başkanlık döneminde (1942- 1950 yılları arasında) kent mezarlığı üzerine kurulmuştur. Kentte mezarlıkların parka dönüştürülmesi uygulamasının kentteki tek örneğini oluşturmaktadır.

1956 yılı hava fotoğrafına baktığımızda alan üzerinde belirgin bir yeşil doku görülmemektedir. 10 yıl sonraki görüntü de alanın gridal bir yapıda ağaçlandırıldığı, ilerleyen yıllarda yeşil doku gelişerek devamlılığını sürdürdüğü görülmektedir. Çamlık 2012 yılında revize edilmiş, revize projede bitkisel dokuyu tahrip etmemek ve halkın alışkanlıklarını değiştirmemek adına eski akslar genel hatları ile korunarak

yenilenmiştir. Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.21**'de , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.28**'de görülmektedir.

Çizelge 5.21 : Pir Baba Parkı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Bahçelievler Mahallesi	Toplam alan: 6.650 m ²	Toplam yeşil alan: 3.672 m ²	Günlük su tüketimi : 25.704 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Abies cilicica</i> , <i>Abies nordmanniana</i> , <i>Cedrus arizonica</i> , <i>Cedrus libani</i> , <i>Cupressus leylandii</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Morus alba pendula</i> , <i>Picea orientalis</i> , <i>Picea pungens</i> , <i>Pinus nigra</i> , <i>Robinia pseudoacacia</i> , <i>Tilia tomentosa</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Euonymus japonica</i> , <i>Philadelphus coronarius</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : andezit plak, granit plak, bazalt plak, bazalt küptaş, wash karo			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / dökme kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: yok	
Spor alanları : yok		Su ögesi / türü : var / süs havuzu	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : yok	

Şekil 5.28 : Pir Baba Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.21 Murat Evler 6.Sokak Park Alanı

Park çevre yolu bulvarının güneyinde konumlanmakta olup büyük ibreli ağaçlarla çevre yolundan izole edilmeye çalışılmıştır. Oyun grubu ve oturma birimleri ağırlıklı alt kotta ve en iç noktada konumlandırılmıştır.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.22**'de , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.29**'da görülmektedir.

Çizelge 5.22 : Murat Evler 6. Sokak Park Alanı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Üçtutlar Mahallesi	Toplam alan: 7.170 m ²	Toplam yeşil alan: 6.075 m ²	Günlük su tüketimi : 42.525 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Cercis siliquastrum</i> , <i>Elaeagnus angustifolia</i> , <i>Malus floribunda</i> , <i>Prulus serrulata</i> , <i>Prunus cerasifera</i> 'Pissardii nigra', <i>Tilia tomentosa</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çahılar : , <i>Prunus cerasifera</i> 'Pissardii nigra'			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : kilit parke			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: yok	
Spor alanları : yok		Su ögesi / türü : yok	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : var/6	

Şekil 5.29 : Murat Evler 6.Sokak Park Alanı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.22 Özgür Evler Parkı

Kentinkuzey batı çeperinde konumlanan park alanı 2010 yılında yapılmıştır. Park yapılaşma oranının azaldığı çeperde konumlanmakta olup

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.23**'de , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.30**'da görülmektedir.

Çizelge 5.23 : Özgür Evler Parkı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Ulukavak Mahallesi	Toplam alan: 71.143 m ²	Toplam yeşil alan: 42.587m ²	Günlük su tüketimi : 298.109 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Aesculus hippocastanum</i> , <i>Malus floribunda</i> , <i>Pinus nigra</i> , <i>Prulus serrulata</i> , <i>Prunus cerasifera</i> 'Pissardii nigra', <i>Robinia pseudoacacia</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Cornus alba</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : kilit parke			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: var /EPDM	
Spor alanları : var / fitness aletleri, basketbol sahası		Su ögesi / türü : yok	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : yok	

Şekil 5.30 : Özgür Evler Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.23 Adil Candemir Parkı

Park alanı sellanın kurutulması ile bu alanın üzerine 1998 yılında inşa edilmiştir, yapımından bu güne herhangi bir yenileme yapılmamış olup, parktaki tahribat dikkat çekmektedir. Kafeteryası bulunan park özellikle yaz akşamları yoğun bir kullanıcı potansiyeline sahiptir.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.23**'de , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.32**'da görülmektedir.

Çizelge 5.24 : Adil Candemir Parkı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Karakeçili Mahallesi	Toplam alan: 6.612 m ²	Toplam yeşil alan: 2.741m ²	Günlük su tüketimi : 19.187 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Abies cilicica</i> , <i>Abies nordmanniana</i> , <i>Betula alba</i> , <i>Cercis siliquastrum</i> , <i>Elaeagnus angustifolia</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Paulownia tomentosa</i> , <i>Pinus nigra</i> , <i>Platanus orientalis</i> , <i>Robinia pseudoacacia</i> , <i>Salix babylonica</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Alcea rosea</i> , <i>Cotoneaster simonsii</i> , <i>Euonymus japonica</i> , <i>Juniperus horizontalis</i> , <i>Mahonia aquifolium</i> , <i>Philadelphus coronarius</i> , <i>Pyracantha coccinea</i> , <i>Rosa sp.</i> , <i>Thuja orientalis</i> , <i>Viburnum tinus</i> .			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : renkli beton			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: yok	
Spor alanları : yok		Su ögesi / türü : var / süs havuzu ve çeşme	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : yok	

Şekil 5.31 : Adil Candemir Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüşü.

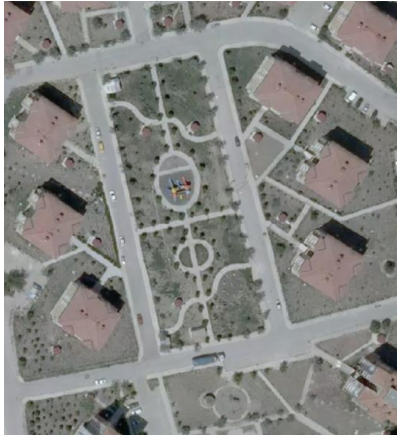
5.3.24 Akkent 4. Cadde Park Alanı

TOKİ konutlarının yapılması ile birlikte Akkent Mahallesi'nde park alanlarının oluşumu başlamıştır, park 2014 yılında yapılmış olan yeni parklar arasındadır. Akkent Mahallesi'nde konumlanan parkların genelinde yeşil dokunun ve bakım çalışmalarının yetersiz olduğu görülmektedir.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.25**'de, parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.32**'de görülmektedir.

Çizelge 5.25 : Akkent 4.Sokak Park Alanı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Akkent Mahallesi	Toplam alan: 6.566 m ²	Toplam yeşil alan: 703 m ²	Günlük su tüketimi : 4.921 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Aesculus hippocastanum</i> , <i>Cedrus arizonica</i> , <i>Elaeagnus angustifolia</i> , <i>Morus nigra</i> , <i>Prulus serrulata</i> , <i>Robinia pseudoacacia</i> , <i>Salix babylonica</i> .			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Cotoneaster simonsii</i> , <i>Euonymus japonica</i> , <i>Pyracantha coccinea</i> , <i>Rose sp.</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : kilit parke			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: yok	
Spor alanları : yok		Su ögesi / türü : yok	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : yok	

Şekil 5.32 : Akkent 4.Cadde Park Alanı uydu görüntüsü ve genel görünüşü.

5.3.25 İbrahim Çayırı 20.Sokak Park Alanı

İbrahim Çayırı 20.Sokak Park Alanı, Ulukavak Mahallesi'nde konumlanmaktadır. 2008 yılında kurulmuş olan park alanı 2012 yılında yenilenmiştir. Parkın kuzey, doğu ve batı sınırlarında 52 araçlık otopark bulunmakta olup park ziyaretçileri ve çevresinde bulunan konut sakinlerinin otopark ihtiyacını karşılamaktadır.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.26**'da , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.33**'de görülmektedir.

Çizelge 5.26 : İbrahim Çayırı 20.Sokak Park Alanı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Ulukavak Mahallesi	Toplam alan: 6.139 m ²	Toplam yeşil alan: 2.921 m ²	Günlük su tüketimi : 20.447 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Acer negundo</i> , <i>Cedrus atlantica</i> , <i>Cupressus arizonica</i> , <i>Ligustrum vulgare</i> , <i>Malus floribunda</i> , <i>Robinia pseudoacacia</i> , <i>Tilia tomentosa</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : Rose sp., Euonymus japonica			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : kilit parke			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: var /EPDM	
Spor alanları : var / fitness aletleri, basketbol sahası		Su ögesi / türü : var / süs havuzu ve çeşme	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : var /52	

Şekil 5.33 : İbrahim Çayırı 20.Sokak Park Alanı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.26 Garanti Evler 5.Sokak Park Alanı

Dere kenarında konumlanmakta olan park yakın çevresine yapılaşmanın artması ile birlikte 2014 yılında yapılmıştır. Dere ile park arasında her hangi bir ayırıcı bulunmamakta olup, kullanıcılar açısından tehlike oluşturmaktadır. Çocuk oyun alanı ve oturma mekanları dereden uzak konumlanmakta olmasına rağmen kullanıcılar açısından bu tehlike ortadan kalkmamaktadır.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.27**'de , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.34**'de görülmektedir.

Çizelge 5.27 : Garanti Evler 5.Sokak Park Alanı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Gülabibey Mahallesi	Toplam alan: 6.029 m ²	Toplam yeşil alan: 4.905 m ²	Günlük su tüketimi : 34.335 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Cupressus arizonica</i> , <i>Elaeagnus angustifolia</i> , <i>Picea pungens</i> , <i>Pinus sylvestri</i> , <i>Platanus orientalis</i> , <i>Prulus serrulata</i> , <i>Prunus cerasifera</i> 'Pissardii nigra', <i>Tilia tomentosa</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : -			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : kilit parke			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var/ kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: yok	
Spor alanları : yok		Su ögesi / türü : yok	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : var/ 16	

Şekil 5.34 : Garanti Evler 5.Sokak Park Alanı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.27 Müftü Mustafa Özel Parkı

Kentin eski parklarından biri olan Müftü Mustafa Özel Parkı 1995 yılında yapılmış, o tarihten bu güne herhangi bir yenileme yapılmamıştır. Parktaki yeşil dokunun korunarak, kentsel donatıların eklenmesi ve yürüyüş yollarının yenilenmesi kullanıcı konforu açısından faydalı olacaktır.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.28**'da , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.35**'de görülmektedir.

Çizelge 5.28 : Müftü Mustafa Özel Parkı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Gülabibey Mahallesi	Toplam alan: 5.827 m ²	Toplam yeşil alan: 4.191m ²	Günlük su tüketimi : 29.337 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Acer negundo</i> , <i>Cedrus arizonica</i> , <i>Cupressus arizonica</i> , <i>Platanus orientalis</i> , <i>Prunus cerasifera</i> 'Pissardii nigra', <i>Salix babylonica</i> , <i>Tilia tomentosa</i> .			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Ligustrum vulgare</i> , <i>Philadelphus coronarius</i> , <i>Pyracantha coccinea</i> , <i>Rosa banksiae</i> , <i>Spirea van houttei</i> , <i>Thuja orientalis</i> .			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : şap beton			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : yok		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: yok	
Spor alanları : yok		Su ögesi / türü : yok	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : yok	

Şekil 5.35 : Müftü Mustafa Özel Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.28 Lozan Evler Parkı

Park Lozan Evler Sitesi'nin batı sınırında konumlanmakta olup, yoğunlukla site sakinleri tarafından kullanılmaktadır. 1998 yılında yapılan park 2012 yılında yenilenmiş ve kentsel donatı sayısı artırılmıştır.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.29**'da , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.36**'da görülmektedir.

Çizelge 5.29 : Lozan Evler Parkı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Kale Mahallesi	Toplam alan: 5.812 m ²	Toplam yeşil alan: 3.906 m ²	Günlük su tüketimi : 27.342 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Acer negundo</i> , <i>Aesculus hippocastanum</i> , <i>Ailanthus Altissima</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Malus floribunda</i> , <i>Pinus nigra</i> , <i>Platanus orientalis</i> , <i>Tilia tomentosa</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Ligustrum vulgare</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : kilit parke			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: var /EPDM	
Spor alanları : var / fitness aletleri, mini basketbol sahası		Su ögesi / türü : var / çeşme	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : var/24	

Şekil 5.36 : Lozan Evler Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.29 Aşık Mahsuni Şerif Parkı

Bahçelievler Mahallesi'nin en çok kullanılan parklarından biri olan Aşık Mahsuni Şerif parkının ağırlıklı kullanıcıları orta yaş ve üzeri kullanıcılardır. Park güneyden kuzeye doğru hafif bir eğimle yükselmekte olup, eğim boyunca kademeli su ögesi kullanılmıştır. 1998 yılında ilk olarak yapılan park, 2012 yılında tasarımsal bir değişiklik yapılmadan ve mevcut yeşil dokuya zarar verilmeden yenilenmiştir.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.30**'da , parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.37**'de görülmektedir.

Çizelge 5.30 : Aşık Mahsuni Şerif Parkı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Bahçelievler Mahallesi	Toplam alan: 5.560 m ²	Toplam yeşil alan: 2.195 m ²	Günlük su tüketimi : 15.365 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Acer negundo</i> , <i>Betula alba</i> , <i>Cedrus libani</i> , <i>Cupressus arizonica</i> , <i>Elaeagnus angustifolia</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Morus sp.</i> , <i>Philadelphus coronarius</i> , <i>Picea pungens</i> , <i>Prunus cerasifera</i> 'Pissardii nigra', <i>Salix babylonica</i> , <i>Tilia tomentosa</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Euonymus Japonica</i> , <i>Juniperus horizontalis</i> , <i>Pyracantha coccinea</i> , <i>Spiraea vanhouttei</i> , <i>Thuja orientalis</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : washkaro			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: var /EPDM	
Spor alanları : Var / fitness aletleri, mini basketbol sahası		Su ögesi / türü : var / süs havuzu ve çeşme	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : yok	

Şekil 5.37 : Aşık Mahsuni Şerif Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.30 Serap Sitesi Karşısı Park Alanı

2006 yılında Serap Sitesi Blokları'nın güney doğusunda düzenlenen park alanı 2012 yılında yeniden düzenlenmiştir. Parkın konumundan kaynaklı, yoğun kullanıcıları site sakinleridir.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.31**'de, parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.38**'de görülmektedir.

Çizelge 5.31 : Serap Sitesi Karşısı Park Alanı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Ulukavak Mahallesi	Toplam alan: 5.552 m ²	Toplam yeşil alan: 5.077 m ²	Günlük su tüketimi : 35.539 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Aesculus hippocastanum</i> , <i>Cedrus atlantica</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Paulownia tomentosa</i> , <i>Picea orientalis</i> , <i>Pinus nigra</i> , <i>Prulus serrulata</i> , <i>Tilia tomentosa</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Pyracantha coccinea</i> , <i>Rosa sp</i> , <i>Thuja orientalis</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : kilit parke			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: var /EPDM	
Spor alanları : basketbol sahası		Su ögesi / türü : çeşme	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : yok	

Şekil 5.38 : Serap Sitesi Karşısı Park Alanı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.31 Tekceviz Parkı

Ulukavak Mahallesi'nde konumlanan park 2007 yılında yapılmış, sonrasında herhangi bir yeni düzenleme yapılmamıştır. Sosyal donatı ve bitkilendirme açısından zayıf olan parkta, geniş çim alanlara yer verilmiştir.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.32**'de, parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.39**'da görülmektedir.

Çizelge 5.32 : Tekceviz Parkı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Ulukavak Mahallesi	Toplam alan: 5.400 m ²	Toplam yeşil alan: 3.101 m ²	Günlük su tüketimi : 21.707 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Aesculus hippocastanum</i> , <i>Cercis siliquastrum</i> , <i>Pinus nigra</i> , <i>Prulus serrulata</i> , <i>Prunus cerasifera</i> 'Pissardii nigra', <i>Tilia tomentosa</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Pyracantha coccinea</i> , <i>Thuja orientalis</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : kilit parke			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / kare kauçuk		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: var /EPDM	
Spor alanları : yok		Su ögesi / türü : yok	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : yok	

Şekil 5.39 : Tekceviz Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.3.32 Recep Yazıcıoğlu Parkı

Buharaevler Mahallesi'nde konumlanan Recep Yazıcıoğlu Parkı 2003 yılında kurulmuş olup aradan geçen 10 yıl da deformasyona uğramış ve 2013 yılında yeniden düzenlenmiştir. Yapılan düzenleme sonrası park kentsel donatı yönünden zenginleştirilmiş, her yaş grubundan kullanıcı yoğunluğu artmıştır.

Parka ait niteliksel bulgular **Çizelge 5.33**'de, parkın uydu görüntüsü ve genel görüntüsü **Şekil 5.40**'da görülmektedir.

Çizelge 5.33 : Recep Yazıcıoğlu Parkı niteliksel veri tablosu.

Mahalle: Buharaevler Mahallesi	Toplam alan: 5.397 m ²	Toplam yeşil alan: 2.268 m ²	Günlük su tüketimi : 15.876 lt
Kullanılan bitki türleri / Ağaçlar : <i>Cercis siliquastrum, Cupressus arizonica, Elaeagnus angustifolia, Fraxinus excelsior, Paulownia tomentosa, Platanus orientalis, Tilia tomentosa</i>			
Kullanılan bitki türleri / Çalılar : <i>Pyracantha coccinea, Thuja orientalis</i>			
Yaya yolu ve kaldırımların döşeme malzemesi : beton karo, kilit parke			
Çocuk oyun alanı / yüzey malzemesi : var / beton		Yürüyüş yolu / yüzey malzemesi: yok	
Spor alanları : futbol ve basketbol sahası		Su ögesi / türü : yok	
Bisiklet yolu ve otoparkı : yok		Otopark / adet : yok	

Şekil 5.40 : Recep Yazıcıoğlu Parkı uydu görüntüsü ve genel görünüş.

5.4 Kent Park Projesi

Kentte artan nüfus ve yoğun çalışma temposunun getirdiği baskı rekreasyonel ihtiyaçları artırmaktadır. İhale süreci tamalanmış olan kent parkın uygulaması tamamlandığında yeni kent meydanı ile bir bütün oluşturarak kentte ki yeşil varlığına ciddi bir katkı sağlayacaktır. Kent Park, Hıdırlık ve yeni kent meydanının konumları **Şekil 5.41**'de numaralandırılmış şekilde görülmektedir.

Mevcut durumunda üzerinde kamusal ve özel yerleşimler bulunan alan kent içi en büyük yeşil alan dönüşüm örneği olarak tanımlanmaktadır.

- 1 numaralı alan imar planında kent meydanı olarak işaretlenmiş, mevcut kullanımında il özel idaresi binası bulundurmaktadır. 2015 nisan ayının sonunda kent meydanı projesi için il özel idaresi binası belediye devredilmiştir . Kent parkın inşa sürecinde meydanın projelendirmesi hedeflenmektedir.
- 2 numaralı alan Hıdırlık olup çevresi kent park projesinin promenadı olarak yeniden tasarlanmıştır. Projede çocuk oyun alanı, sergi ve satış birimleri, aks boyu devam eden havuzlar ve serbest oturma alanları tasarlanmıştır.
- 3. kısım Kent park projesine mekan oluşturmakta, projede yaklaşık 30 dönüm kent göleti, yeşil adalar ve kent terası, renk bahçeleri, spor sahaları, iskele ve restoran, seyir terasları, koşu, yürüyüş ve bisiklet parkurları, çocuk oyun alanları, kondisyon alanları ve piknik alanı bulunmaktadır.

Kentte mevcut bir meydan bulunmamakta, kentin landmarkı saat kulesi olarak tanımlanmaktadır. Saat kulesinin batısında yeni bir kent meydanı oluşturulması ve kentin güney batısında inşasına başlanmak üzere olan Kent Park projesi kentin gelişim planları arasında yer almaktadır.

Şekil 5.41 : Kent park ve yeni kent merkezinin konumu.

Yaklaşık 157 bin metrekare alan üzerinde kurulacak olan parkta çay bahçeleri, yürüyüş yolları, bisiklet yolları, çocuk oyun alanları, çocuklar için trafik eğitim parkı, açık hava konser alanı, amfi tiyatro gibi eğlence, spor ve dinlence gibi çok amaçlı bölümlerin yer alacağı belirtilmektedir. Halkın şehrin stres ve gürültüsünden uzaklaşarak nefes alabileceği bir mekan oluşturabilmek için tasarlanan Kent Park rekreasyon alanının ihale süreci tamamlanmış olup 2015 yılında inşasına başlanarak 3 yıllık süreç sonunda kente kazandırılması planlanmaktadır.

6. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Kent ve yeşil alan kavramını birlikte tanımlanması gereken kavramlardır. Yeşil alanlar, insan yaşamı ve gereksinimleri açısından büyük önem taşıyayan, yaşam kalitesi ölçütlerindendir. Kentlerde göç ve endüstrileşme sonucu hızla artan nüfus, yeşil alanlar üzerinde büyük tehdit oluşturmaktadır. Kent merkezlerinde sayıları hızla artan yapılar, yeşil alanları kent çeperine ötelemekte bu durum sonucunda çevresel ve estetik sorunlar ortaya çıkmakta ve yaşam kalitesi giderek azalmaktadır. Yeşil alanlar, kentsel kullanımlar arasında sirkülasyonu düzenleme, fiziksel konfor sağlama, kente estetik değer kazandırma, rekreasyon fırsatları sunma, gürültü ve kirliliği azaltma gibi birçok fiziksel ve ekolojik işleve sahiptirler. Bu işlevleri tam olarak yerine getirebilmeleri için kent bir sistem dahilinde planlanmalı ve belirli standartlara uygun olmalıdırlar.

Çorum kenti yapılaşma ve yeşil doku ilişkisi incelendiğinde, kentsel büyümeyle birlikte kent yapısının zaman içerisinde değişim gösterdiği görülmektedir. Bu süreçte kent merkezden çepere doğru fiziksel olarak genişlemiştir. Kent 17. Yüzyıl başlarından 19. Yüzyıl sonlarına kadar durağan bir yapı izlemiş, 19. Yüzyıl sonlarında kent sınırlarında büyüme gözlenmiştir. 19. Yüzyıl sonrası kentte oluşan yönetici merkez, göçmen mahalleleri, eğitim yapıları, askeri kışla ve ticari sermaye birikimi sonucu oluşan iş yerleri gibi öğeler ve kent nüfusundaki artışla birlikte kent hareket kazanmıştır. Bu hareketlilik zaman içerisinde artarak devam etmiştir. Çalışmada, kentteki yeşil alanların gelişimi 5 ayrı dönemde incelenmiş, inceleme sonucunda 1923-2015 yılları arası kentsel değişim ortaya koyulmuştur. 1923-1950 yılları arasında kentte ciddi bir nüfus artışı görülmemiş bu duruma paralel olarak kentte kısıtlı fiziksel büyüme ve gelişim görülmüştür. Yeşil alan oluşumları, mevcut parkın geliştirilmesi ve ağaçlandırma faaliyetleri ile sınırlı kalmıştır. 1950-1980 yılları kentin yapısının çok dinamik olduğu bir dönemdir. Hem nüfus hem de üretim yapısında önemli değişiklikler meydana gelmiş, sanayileşme konusunda ciddi adımlar atılmış ve kentin fiziki yapısında genişleme görülmüştür. Bu gelişmelerin aksine kentte yeşil alan oluşumunda ciddi bir artış görülmemiş, yapılan çalışmalar

bir önceki dönemle yakın benzerlikte seyretmiştir. 1980-1990 yılları arası durağanlık devam etmiş 1990 yılı itibari ile yeşil alanlar sadece insanların aktif kullanım alanları olarak düşünülmemiş, kent estetiğine değer katan unsurlar olarak da ele alınmıştır. Bu dönemde kentte irili ufaklı 34 adet ve toplamda 187.839 m² park oluşturulmuş, eski parkların bakım ve onarımı yapılmış ve ağaçlandırma faaliyetleri hız kazanmıştır. 2000'li yıllara gelindiğinde gelişim önceki yıllara oranla artarak devam etmiş 2000-2015 yılları da dahil olmak üzere 16 yıllık süreçte büyüklükleri 147 m² ile 71.143 m² arasında değişen 140 adet park inşa edilmiştir. Yıllara göre park yapım miktarları incelendiğinde en belirgin artışın 2008 yılında olduğu diğer yıllardaki oluşumların birbirine yakın değerler seyrettiği görülmektedir. 2014ve 2015 yılları ise en fazla çima alan oluşturulan yıllardır.

Kent merkezi Akkent, Bahçelievler, Buhara, Çepni, Çöplü, Gülabibey, Kale, Karakeçili, Kunduzhan, Mimar Sinan, Ulukavak, Üçtutlar, Yavruturna ve Yeniyol Mahallelerinden oluşmaktadır. Çalışmanın beşinci bölümünde 2015 yılında kentte 14 mahallede konumlanan park alanları ve diğer yeşil alanlar ortaya koyulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre mahalle bazında park alanları ve yeşil alan miktarları aşağıdaki şekildedir;

- Akkent Mahallesi'nde toplamda 19.207 m² park alanı ve 230.202 m² yeşil alan ve fidanlık bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 2.4 m² yeşil alan düşmektedir.
- Bahçelievler Mahallesi'nde toplamda 91.147 m² park alanı ve 822.139 m² yeşil alan, çamlık ve fidanlık bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 2 m² yeşil alan düşmektedir.
- Buharaevler Mahallesi'nde toplamda 95.835 m² park alanı ve 17.301 m² yeşil alan ve çamlık bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 4.3 m² yeşil alan düşmektedir.
- Çepni Mahallesi'nde toplamda 15.704 m² park alanı ve 14.275m² yeşil alan ve çamlık bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 4 m² yeşil alan düşmektedir.

- Çöplü Mahallesi'nde toplamda 8.222 m² park alanı ve 293 m² yeşil alan bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 3.2 m² yeşil alan düşmektedir.
- Gülabibey Mahallesi'nde toplamda 64.496 m² park alanı ve 11.175 m² yeşil alan ve çamlık bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 1.7 m² yeşil alan düşmektedir.
- Kale Mahallesi'nde toplamda 35.698 m² park alanı ve 11.689 m² yeşil alan ve çamlık bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 1.9 m² yeşil alan düşmektedir.
- Karakeçili Mahallesi'nde toplamda 89.516 m² park alanı ve 12.920 m² yeşil alan bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 14.6 m² yeşil alan düşmektedir.
- Kunduzhan Mahallesi'nde toplamda 3.677 m² park alanı ve 3.300m² yeşil alan bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 1.3 m² yeşil alan düşmektedir.
- Mimar Sinan Mahallesi'nde toplamda 95.609 m² park alanı ve 1.033.950 m² yeşil alan, çamlık ve fidanlık bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 6.3 m² yeşil alan düşmektedir.
- Ulukavak Mahallesi'nde toplamda 120.538 m² park alanı ve 63.280 m² yeşil alan, çamlık ve fidanlık bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 2.3 m² yeşil alan düşmektedir.
- Üçtutlar Mahallesi'nde toplamda 79.431 m² park alanı ve 455.690 m² yeşil alan, çamlık ve fidanlık bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 3.8 m² yeşil alan düşmektedir.
- Yavruturna Mahallesi'nde toplamda 1.704 m² park alanı bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 0.2 m² yeşil alan düşmektedir.

- Yeniyol Mahallesi'nde toplamda 3.655 m² park alanı ve 214 m² yeşil alan bulunmakta olup, mahallede bulunan aktif yeşil alanlar göz önüne alındığında, mahallede kişi başına yaklaşık 2.3 m² yeşil alan düşmektedir.

Kentte konumlanan yeşil alanlar mahalle ölçeğinde incelendiğinde en fazla park alanının Ulukavak Mahalle'sinde en az park alanının Yavruturna Mahallesi'nde olduğu görülmektedir. Yeşil alan dağılımına bakıldığında kişi başına düşen yeşil alan miktarı Karakeçili mahallesinde en fazla, Yavruturna mahallesinde ise en az değerdedir. Kentte bu güne kadar toplamda 802.398 m² aktif yeşil alan olduğu belirlenmiştir. Kent nüfusu ise 275.610 kişidir. Bu bağlamda, kent genelinde kişi başına 2,9 m² yeşil alan düşmektedir. Türkiye'de yeşil alan planlamasını yönlendiren yasal unsur, imar mevzuatıdır. Bu mevzuatta yeşil alanlara yönelik yaklaşım, kişi başına belirli büyüklükte (m²) yeşil alanın sağlanmasıdır. 2 Eylül 1999 tarih ve 23804 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelik'le kişi başına yeşil alan miktarı 10 m² 'ye çıkarılmıştır. Çorum kentinde sağlanan miktar bu değer çok altında kalmakta, kent ve kentli sağlığının iyileştirilmesi adına kente yeni yeşil alanlar kazandırılmalıdır.

Park alanları merkezde yapılar arasında sıkışmış, daha geniş yeşil alanlar (bağlık alanlar, mesire alanları, çamlık ve koruluklar) kent çeperi ve merkez sınırlarının dışına ötelenmiştir. Bu durum kentte yeşil bir aks oluşumunu engellemiştir. Kent için yeşil bir aks önerisi getirilmek istendiğinde, merkezde mevcut ve devam eden hızlı yapılaşma ise ileride oluşturulma olasılığını ortadan kaldırmıştır. Bu durumda yapılabilecek öneriler,

- İmar planında yer alan yeşil alanların uygulamaya dönüştürülmesi.
- Yapılaşmanın devam ettiği bölgelerde plan kararları aşamasında yeşil dokunun dahil edilerek ada bazında parçalı yerine bütüncül yeşil alanlar oluşturulması.
- Kent içinde zaman içerisinde oluşturulmuş, kentin gelişimi ile birlikte konumsal nedenler ve yenileme kaynaklı merkez dışına taşınan yapıların kaldırılması sonucu oluşturulan kent içi boşlukların kentsel yeşil alanlara dönüştürülmesi. (Çorum şehir stadyumu örneği)
- Yayalaştırılmış alanlarda yeşil entegrasyonunun sağlanması, boyutunda sınırlı kalmaktadır.

Kentte bulunan yeşil alanlar dünya standartlarına göre değerlendirildiğinde, parklar gerek nicelik gerekse nitelik bakımından standartların çok altında kalmaktadır. Parklar genellikle çevresindeki konut alanlarına yürüyüş mesafesinde olup, küçük alanlar üzerine kurulmuştur. Parklar 147 m² ve 71.143 m² arası büyüklükte olup, kentte birbirinden kopuk durumda konumlanmıştır. Flodin ve arkadaşlarının 1983 yılında İsveç için oluşturduğu standartlara göre parklar; konut öbeği parkı(yaklaşık 0,5 ha), mahalle parkı(yaklaşık 10 ha), ve kent parkı(100 ha dan büyük), olmak üzere 3 gruba ayrılmıştır.

Yapılan araştırma sonucunda kent merkezinde 32 adet konut öbeği parkı örneği tespit edilmiştir. Konut öbeği parklarının alansal büyüklükleri 5.397m² ile 71.143 m² arasında değişmekte olup, nitelikleri bakımından da ciddi farklılıklar görülmektedir. Alansal büyüklüklerine göre konut öbeği parkları, Kültür Park, Bosna Parkı, Aşıklar Tepesi, Yubus Emre Parkı, Mehmetçik Parkı, Manas Parkı, Rüstem Eren Parkı, Kuru Köprü Batısı Park Alanı, Buhara 22. Sokak Park Alanı, Buhara 4. Cadde Park Alanı, Feyzullah Kıyıklık Parkı, Hıdırlık Parkı, İskilipli Atıf Hoca Parkı, Bağcılar 60. Sokak Park Alanı, Belediye Sosyal Tesisleri, Hünkar Hacı Bektaş'ı Veli Parkı, Adnan Menderes Parkı, Osman Gazi Parkı, Namazgah Parkı, Pir Baba Parkı, Murat Evler 6. Sokak Park Alanı, Özgür Evler Parkı, Adil Candemir Parkı, Akkent 5.Cadde Park Alanı, İbrahim Çayırı 20. Sokak Park Alanı, Garanti Evler 5. Sokak Park Alanı, Müftü Mustafa Özel Parkı, Lozan Parkı, Aşık Mahsuni Şerif Parkı, Serap Sitesi Karşısı Park Alanı, Tekceviz Parkı ve Recep Yazıcıoğlu Parkı'dır.

Parklar nitelikleri bakımından incelendiğinde; kullanılan bitki türlerinin sınırlı sayıda olduğu, bakım çalışmalarının ise kaliteli bir yeşil alan oluşturma bağlamında oldukça yetersiz kaldığı görülmektedir. Yürütülen bitkisel uygulama çalışmaları, kentin dönemsel ihtiyaçlarına göre yapılmaktadır. Ayrıca uygulama kolaylığı, fidanlıkların bitki potansiyeli, bakım, maliyet gibi ekonomik açıdan bağlayıcı etmenler de bu konuda belirleyici olmaktadır. Durumun iyileştirilmesi adına, mevcut ve yeni oluşturulacak parklarda bölge iklimine ve ekolojik isteklerine uygun yeni türler eklenmeli, kentsel yeşil alan tasarım kriterleri çerçevesinde uygulaması yapılmalı, bakım çalışmaları programlı olarak gerçekleştirilmeli ve bakım yapan personeller bu konuda eğitilmiş olmalıdır.

Parklarda, sert yüzey alanlarının oldukça geniş olduğu ve park içi sirkülasyonu sağlayan yollar, oyun alanları ve yürüyüş yollarının neredeyse tamamının yapımında

geçirimsiz malzeme kullanıldığı görülmektedir. Uygulamalarda çoğunlukla beton zemin üzerine beton parke, bir kısmında aynı şekilde grobeton malzeme üzerine doğal kaplama taşları kullanılmaktadır. Mevcut parkların revizyonu ve yeni oluşturulacak parklarda, yeşil dokunun ön planda tutulması ve geçirimli kaplama malzemelerinin kullanılması önerilmektedir. Geçirimsiz beton çevresel ihtiyaçların arttığı günümüzde etkin bir araçtır. Yer altı suyunun yenilenebilmesi için yağın yağmur sularının yer altına sızması gerekmektedir. Fakat şehirlerde uygulanan geçirimsiz beton veya asfalt kaplamalar yağmur suyunun bir noktada toplanarak özel sistemler yardımıyla akarsulara, göllere veya denizlere aktarılmasını gerekmektedir. Geçirimsiz betonların kullanılması ile yağmur suyunun uzaklaştırılması için daha az su toplama sistemi uygulamak ekonomik açıdan da yarar sağlarken, asıl olarak yağmur suyunun yer altına mümkün olduğunca çabuk geçmesi kaynak sularının sürekliliği açısından çevresel değere sahiptir.

Kentlerde kent içi küçük park alanları dışında, kent halkının rekreatif ihtiyaçlarına cevap verebilecek kent parkları bulunmalıdır. Semt parkına göre daha kapsamlı donatılar içeren kent parklarının yer seçiminde yaya ulaşım süresi ön planda tutulmakla birlikte, araçla ziyaret edenler için yeterli park olanaklarını sunulmalıdır. Koşullar ölçüsünde akarsu, göl ya da deniz kıyısında planlanmaları önerilmektedir.

Çorum kent parkının, ihale süreci tamamlanmış olup uygulaması tamamlandığında, yeni kent meydanı ile bir bütün oluşturarak kentteki yeşil varlığına ciddi bir katkı sağlayacaktır. Yaklaşık 157.000 m² alan üzerinde kurulacak olan parkta çay bahçeleri, yürüyüş yolları, bisiklet yolları, çocuk oyun alanları, çocuklar için trafik eğitim parkı, açık hava konser alanı, amfi tiyatro gibi eğlence, spor ve dinlence gibi çok amaçlı bölümlerin yer alacağı belirtilmektedir.

Kentlerde her 100.000 kişi için 1 kent park önerisi getirilmektedir, Çorum gibi merkez nüfüsü 250.000'in üzerinde olan bir kent için 2. ve 3. kent park önerisi getirmek mümkündür. Bunun yanı sıra bulunduğu coğrafi konum ve sahip olduğu ticari imkanlar sayesinde çevre illerden sürekli ziyaretçi sağlanan bir kentte anakent parkı ve bölge parkı projelerinin ilerleyen yıllarda kentsel gelişim hızına bağlı olarak kent planlamasına dahil edilmesi kent merkezindeki yeşil alan eksikliğinin kentte oluşturduğu baskıyı hafifletecektir.

Bu alışma ile, orum kent merkezinde bulunan yeşil alanların alanlarının değişimi incelenmiş ve kent merkezinin değerlendirilmesi yapılmış, bir yeşil alan envanteri oluşturulmuştur.

Yapılmış olan bu çalışmanın, hızlı bir ivmeyle gelişen orum kentinde ileriki yıllarda yapılacak uygulamalarda ve kentin gelişim modelinin şekillenmesinde veri tabanı olarak kullanılabilmesi ümit edilmektedir.

KAYNAKLAR

- Akdoğan, G.,** (1984). Doğa Düzenleme, YTU Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Ders Notları, İstanbul.
- Aksoy, Y.,** (2001). İstanbul Kenti Yeşil Alan Durumunun İrdelenmesi, Doktora Tezi, İ.T.Ü., İstanbul.
- Albayrak, B.,** (2006). Çorum Kenti Mevcut Alan Kullanım Kararları ve Açık-Yeşil Alan Verilerinin Değerlendirilmesi Üzerinde Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Alpay, A.,** (2008). Uluslararası Osmanlıdan Cumhuriyete Çorum Sempozyum, Cilt: I, Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, Lider Matbaacılık A.Ş., Çorum.
- Altunkasa, F., Uslu C., Doygun H.,** (1995) "Adana Kenti Örneğinde Kişi Basına Düsen Açık ve Yeşil Alan Miktarlarının İdeal Normlara Ulaşımını Sağlayabilecek Çözüm ve Önerilerin Geliştirilmesi." I. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi 1 136-142.
- Altunkasa, M.F.,** (2004) . Adana'nın Kentsel Gelişim Süreci ve Yeşil Alanlar Çukurova Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü ,Adana Kent Konseyi Çevre Çalışma Grubu Bireysel Raporu, Adana, 23 s.
- Aylar, F.,** (2008), Çorum'un Genel Coğrafya Özellikleri, Coğrafyası, Tarihi, Kültürü ve Edebiyatıyla Çorum, Çorum Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, No:2, Çorum.
- Barbosa, O., Tratalos, J. A., Armsworth, P. R., Davies, R. G., Fuller, R. A., Johnson, P., & Gaston, K. J.,** (2007). Who benefits from access to green space? A case study from Sheffield, UK. *Landscape and Urban Planning*, 83(2), 187-195.
- Baud-Bovy, M., & Lawson, F.,** (1998). Tourism and recreation: handbook of planning and design. Butterworth-Heinemann Ltd.
- Beatley, T.,** (2012). Green urbanism: Learning from European cities. Island Press
- Çetiner, A.,** (1972). Şehircilik Çalışmalarında Donatım İlkeleri, İ.T.Ü. Matbaası, İstanbul.
- Çetiner, A.,** (1991). Şehircilik Çalışmalarında Donatım İlkeleri, İ.T.Ü.
- Çinici, B.,** (1996). Çorum Binevler (Gerçekleşen Bir Ütopya), Çinici Mimarlık Ltd., Ankara.
- Çorum Köylere Yönelik Hizmetler Müdürlüğü.,** (2006). Toprak ve Su Etüd Proje Şubesi, tarım servisi verileri, Çorum.

- Çorum Valiliği.**, (1938). Çorum'da Cumhuriyetin On Beş Yılı, Resimli Ay Matbaası, İstanbul.
- Çorum Valiliği**, (1976-2014). İl Yıllıkları, Çorum Valiliği Yayınları, Çorum.
- Çorum Valiliği**, (2000). Çorum Çevre Dergisi, Çorum Valiliği Yayınları, Çorum.
- Çorum Valiliği**, (2011). Çorum İl Çevre Durum Raporu, Çorum Valiliği Yayınları, Çorum.
- Çorum Valiliği**, (2015). Seçilmiş Göstergelerle Çorum, Çorum Valiliği Yayınları, Çorum.
- Deniz, A., Nakkaş, F.**, (2002). Çorum İli Tarım Master Planı, Tarım İl Müdürlüğü Yayını, Çorum.
- Dil, M.**, (2004). İstanbul'un Yeşil Alan Sisteminin, Planlama Kriterleri Açısından İrdelenmesi, *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü., İstanbul.
- Dündar, A.**, (2004).Çorum Cami Ve Mescitleri, Motif Yayınları, Ankara.
- European Commission**, (2010). World and European sustainable cities – insights from EU research, Brussels.
- Fuller, R. A., & Gaston, K. J.** (2009). The scaling of green space coverage in European cities. *Biology letters*, 5(3), 352-355.
- Gül, A., Kılıç, V.**, (2001). Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi A2, 1302-7085, 27-48.
- Hacettepe Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici A.Ş.**, (2011). Çorum Teknoloji Geliştirme Kuruluş Fizibilite Raporu, Çorum.
- Ilıca, A.**, (2006). Çorum Ulu Cami ve Vakıfları, Matsa Basımevi, Ankara.
- İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü**, (2014). Çorum ve Kültür, Çorum.
- Kadıoğlu, M.**, (2008). Küresel İklim Değişikliği Sempozyumu Bildiriler Kitabı, TMMOB Meteoroloji Mühendisleri Odası Yayını, Ankara.
- Keleş, R.**, (1998). Kent Bilim Terimleri Sözlüğü, İmge kitabevi yayınları, Ankara.
- Lee, A. C. K., Maheswaran, R.**, (2011). The health benefits of urban green spaces: a review of the evidence. *Journal of Public Health*, 33(2), 212-222.
- Onat, F.**, (1998). Yeşil Alan Kullanıcılarının Memnuniyetlerinin Değerlendirilmesi Beşiktaş İlçe Örneği, *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü., İstanbul.
- Öztürk, B.**, (2004). Kentsel Açık ve Yeşil Alan Sistemi Oluşturulması, Kayseri Kent Bütünü Örneği, *Doktora Tezi*, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Özüdoğru, A.**, (2008). Çorum Kültür Envanteri, İl Kültür Turizm Müdürlüğü, Çorum.
- Pamay, B.**, (1978). Kentsel Peyzaj Planlaması, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları, İ.Ü. Yayın No: 2487, O.F. Yayın No: 265, Çağlayan Basımevi, İstanbul.
- Rietdorf, W., Baeseler, H.**, (1979). Freizeitanlagen: Grundlagen, Anregungen u. Beisp. fd Planung, Gestaltung u. Baudurchführung.

Sabuncuoğlu, M. İ., (1973). Çorum Tarihine Ait Derlemelerim I-II & Maarif Hayatımız, Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, Tekmatsan Matbacılık A.Ş.,Çorum.

Seçkin, N.,P., Seçkin, Y.Ç., Seçkin, Ö.B., (2011). Sürdürülebilir Peyzaj Tasarımı ve Uygulama İlkeleri, Literatür Yayınları, İstanbul.

Şahinci, E., (1989). Çorum 19, Şahinci Kitapevi, Çorum.

Tarihi Kentler Birliği Tarihi ve Kültürel Mirası Koruma Proje Ve Uygulamalarını Özendirme Yarışması, Çorumda Yaşayan Tarih ‘‘Velipaşa Konağı’’, (2004). Çorum Belediyesi, Çorum.

Uzun, G., (1993). Kentsel Rekreasyon Alan Planlaması. Çukurova Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Ders Kitabı, No: 48, s.28, Adana.

Ünsal, O., (1990). Çorum Turizm Envanteri, Çorum İl Turizm Müdürlüğü Yayınları, Çorum.

WHO, (2012). World Health Statistics Report.

Williams, S., (1995). Outdoor recreation and the urban environment. Routledge.

Yıldızci, A. C., (1978) İstanbul’da Kentsel Doku ile Yeşil Doku Arasındaki İlişkiler ve İstanbul Yeşil Alan Sistemi İçin Bir Öneri, *Doktora Tezi*, İ.T.Ü., İstanbul.

Yıldızci, A. C., (1982). Kentsel Yeşil Alan Planlaması ve İstanbul Örneği, *Doçentlik Tezi*, İ.T.Ü., İstanbul.

5.Hitit Festival Komitesi., (1986). *Çorum Tarihi*, 5. Hitit Festival Komitesi Yayını.

Url-1 <<http://cityparksblog.org/2009/10/13/a-green-city-parks-in-curitiba-brazil/>> alındığı tarih 13.04.2015.

Url-2 <<http://www.dac.dk/en/dac-cities/sustainable-cities/all-cases/green-city/curitiba-the-green-capital/?bbredirect=true>> alındığı tarih 13.04.2015.

Url-3 <<https://traveltoparana.wordpress.com/2009/12/18/a-green-city-parks-in-curitiba-brazil/>> alındığı tarih 15.04.2015.

Url-4 < <http://rsbl.royalsocietypublishing.org/content/5/3/352.short>> alındığı tarih 17.04.2015.

Url-5 <http://corum.gov.tr/ortak_icerik/corum/jandarma/cografi.html> alındığı tarih 17.04.2015.

Url-6 < <http://www.nufusu.com/il/corum-nufusu> > alındığı tarih 18.04.2015.

Url-7 < <http://www.cografya.gen.tr/tr/corum/>> alındığı tarih 18.04.2015.

.

EKLER

EK A: Çorum kent merkezi yeşil alanları.

EK B: Çorum iline ilişkin kitaplar, resmi kurumların hazırlamış olduğu envanterler ve önceki yıllarda yapılan çalışmalar.

EK C:Çorum imar planı.

EK A: Çorum kent merkezi yeşil alanları.

Mahalle	Konum	Plan Türü	Toplam Alan (m²)	Yeşil Alan (m²)
Akkent	Akkent 14.Sokak Park Alanı	Park	4.465	3.253
Akkent	Akkent 2.Cadde Park Alanı	Park	4.772	3.075
Akkent	TOKİ Muhtarlık Karşısı Park Alanı	Park	3.404	2.934
Akkent	Akkent 5.Sokak Park Alanı	Park	6.567	704
Toplam Park Alanı			19.207	9.965
Akkent	Çevre Yolu Toptancılar Sitesi Önü Yeşil Alan	Yeşil Alan	15.154	15.154
Akkent	Tahıl Pazarı Girişi Yeşil Alan	Yeşil Alan	126	126
Akkent	TOKİ Cami Doğusu Yeşil Alan	Yeşil Alan	3.779	3.779
Akkent	TOKİFidanlık	Yeşil Alan	126.853	126.853
Akkent	TOKİ Muhtarlık Çevresi Yeşil Alan	Yeşil Alan	1.069	1.069
Akkent	Akkent 6.Sokak Fidanlık	Yeşil Alan	23.072	19.378
Akkent	Akkent 5.Sokak Fidanlık	Yeşil Alan	8.150	8.150
Akkent	Akkent 1.Cadde ve 2.Sokak Fidanlık	Yeşil Alan	51.999	51.253
Toplam Yeşil Alan			230.202	225.763
Bahçelievler	Yeşil Yurt 4.Sokak Park Alanı	Park	1.170	703
Bahçelievler	Dumlupınar Çocuk Parkı	Park	1.208	775
Bahçelievler	İpekliEvler 29.Sokak Park Alanı	Park	2.221	1.515
Bahçelievler	Bahçeli Evler Öğrenci Yurdu Üstü Park Alanı	Park	1.111	917
Bahçelievler	Belediye İşçi Blokları Yanı Park Alanı	Park	782	434
Bahçelievler	Çoraklık 49.Sokak Park Alanı	Park	1.935	1.220
Bahçelievler	Mehmet Akif Ersoy 14.Sokak Park Alanı	Park	858	605
Bahçelievler	Yunus Emre Parkı	Park	39.590	17.552
Bahçelievler	Pir baba Parkı	Park	7.248	4.674
Bahçelievler	Karşıyaka Parkı	Park	1.900	1.365
Bahçelievler	Barış Manço Parkı	Park	1.561	816
Bahçelievler	Aşık Mahsuni Şerif Parkı	Park	5.561	2.195
Bahçelievler	Beyaz Park	Park	2.780	2.088
Bahçelievler	Ali Kocabıyık Cami Yanı Park Alanı	Park	1.975	1.220

Bahçelievler	İpekli Evler 7.Sokak Park Alanı	Park	1.190	707
Bahçelievler	Sultan Ana Cemevi Derneği Yanı Park Alanı	Park	2.572	1.195
Bahçelievler	Hacı Bektaşî Veli Parkı	Park	1.455	1.455
Bahçelievler	M.Akif Ersoy 20.Sokak Park Alanı	Park	1.091	582
Bahçelievler	Hünkar Hacı Bektaş'î Veli Parkı	Park	9.170	5.170
Bahçelievler	Mehmet Akif Ersoy 6.Sokak Park Alanı	Park	2.690	2.073
Bahçelievler	Mehmet Akif Ersoy 18.Sokak Park Alanı	Park	1.690	1.347
Bahçelievler	İpekli Evler 56.Sokak Park Alanı	Park	1.390	1.007
Toplam Park Alanı			91.147	49.615
Bahçelievler	Bahabey Çamlığı Güneyi Orman Alanı	Yeşil Alan	101.000	101.000
Bahçelievler	Bahabey Çamlığı Mesire Alanı	Yeşil Alan	660.000	660.000
Bahçelievler	Şehitlik	Yeşil Alan	8.500	8.500
Bahçelievler	Bahar Caddesi Yeşil Bant	Yeşil Alan	1.099	1.099
Bahçelievler	Devlet Hastanesi Güneyi Yeşil Bant	Yeşil Alan	141	141
Bahçelievler	Doğum Hastanesi Güneyi Çamlık	Yeşil Alan	880	880
Bahçelievler	Melik Gazi Dere Üstü Yeşil Alanlar	Yeşil Alan	2.101	1.958
Bahçelievler	Öğretmenevi Önü Yeşil Alan	Yeşil Alan	271	246
Bahçelievler	Vali Konağı Önü Yeşil Alan	Yeşil Alan	404	381
Bahçelievler	Bahar Caddesi Öğrenci Yurdu Doğusu Yeşil Alan	Yeşil Alan	546	546
Bahçelievler	Elitpark Hastanesi Güneyi Yeşil Alan	Yeşil Alan	360	360
Bahçelievler	İpekli Evler 30.Sokak Çamlık	Yeşil Alan	1.158	1.158
Bahçelievler	Karşıyaka Parkı Güneyi Yeşil Alan	Yeşil Alan	1.116	1.116
Bahçelievler	Nadık Dumlupınar Camii Kuzeyi Yeşil Alan	Yeşil Alan	4.338	4.338
Bahçelievler	Rehabilitasyon Merkezi Yeşil Alan	Yeşil Alan	3.810	3.810
Bahçelievler	Sülüklü Evler 29.Sokak Fidanlık	Yeşil Alan	5.249	5.249

Bahçelievler	Sülüklü Evler 50.Sokak Fidanlık	Yeşil Alan	21.074	21.074
Bahçelievler	İpekli Evler Fidanlık	Yeşil Alan	10.091	10.091
Toplam Yeşil Alan			822.139	821.947
Buharaevler	Mahmut Evler 19.Sokak Park Alanı	Park	2.407	1.612
Buharaevler	Mahmut Evler 2.Sokak Park Alanı	Park	2.883	1.791
Buharaevler	Osman Gazi Parkı	Park	8.324	6.937
Buharaevler	Buhara 4.Cadde Park Alanı	Park	13.009	11.441
Buharaevler	Feyzullah Kırıkklık Parkı	Park	12.331	5.885
Buharaevler	Recep Yazıcıoğlu Parkı	Park	5.398	2.268
Buharaevler	Buhara Camii Yanı Park Alanı	Park	2.989	1.923
Buharaevler	Özel Hastane Önü Park Alanı	Park	5.397	3.748
Buharaevler	Buhara 5.Cadde Park Alanı	Park	1.025	798
Buharaevler	Manas Parkı	Park	17.497	12.091
Buharaevler	Selçuk 39.Sokak Park Alanı	Park	4.533	2.368
Buharaevler	Selçuk 33.Sokak Park Alanı	Park	1.476	1.089
Buharaevler	Buharaevler 22.Sokak Park Alanı	Park	13.180	9.470
Buharaevler	Mahmutevler 23.Sokak Park Alanı	Park	3.586	2.294
Buharaevler	İbrahimçayırı 30.Sokak Park Alanı	Park	1.799	1.192
Toplam Park Alanı			95.835	64.907
Buharaevler	Buhara 2.Cadde Yeşil Alanlar	Yeşil Alan	1.755	1.725
Buharaevler	Recep Yazıcıoğlu Parkı ile Osmangazi Parkı Arası Yeşil Bant	Yeşil Alan	1.180	1.106
Buharaevler	Buhara 5.Cadde Yeşil Alan	Yeşil Alan	1.500	1.500
Buharaevler	İlhan Gürel Caddesi Çamlık	Yeşil Alan	12.865	12.865
Toplam Yeşil Alan			17.301	17.196
Çepni	Hitit Park	Park	3.607	2.709
Çepni	Hıdırlık Parkı	Park	11.475	7.641
Çepni	Meydan Cami Arkası Park Alanı	Park	150	0
Çepni	Çepni Mahallesi Muhtarlık Yanı Park Alanı	Park	472	0
Toplam Park Alanı			15.704	10.350
Çepni	Çorum Esnaf ve Sanatkarlar Odası Bahçesi Yeşil Alanlar	Yeşil Alan	3.037	2.348
Çepni	Temizlik İşleri Müdürlüğü Bahçesi	Yeşil Alan	8.360	8.360
Çepni	Yunus Emre İş Merkezi	Yeşil	201	195

	Güney ve Kuzeyi Yeşil Alan	Alan		
Çepni	Ankara Yolu Çamlık	Yeşil Alan	2.677	2.677
Toplam Yeşil Alan			14.275	13.581
Çöplü	Namazgah Parkı	Park	8.222	3.446
Toplam Park Alanı			8.222	3.446
Çöplü	Ulucami Civarı Yeşil Alanlar	Yeşil Alan	293	148
Toplam Yeşil Alan			293	148
Gülabibey	Eski Muhtarlık Önü Park Alanı	Park	497	256
Gülabibey	Yeşil Camii Yanı Park Alanı	Park	150	--
Gülabibey	Mevlana Parkı	Park	1.739	1.160
Gülabibey	Vatan Caddesi Park Alanı	Park	853	518
Gülabibey	Bağcılar 31.Sokak Park Alanı	Park	1.390	1.130
Gülabibey	Kafkasevleri Parkı	Park	2.461	1.551
Gülabibey	Müftü Mustafa Özel Parkı	Park	5.827	4.192
Gülabibey	Hicret Park	Park	2.159	1.318
Gülabibey	Gülabibey Muhtarlığı Yanı Park Alanı	Park	1.328	978
Gülabibey	Bilali Habeşi Camii Yanı Park Alanı	Park	1.795	861
Gülabibey	Bağcılar Parkı	Park	2.597	1.468
Gülabibey	Kuru Köprü Doğusu Kanal Kenarı Park Alanı	Park	4.697	3.774
Gülabibey	Bağcılar 60. Sokak Park Alanı	Park	9.894	7.528
Gülabibey	Hasan Paşa Devlet Hastanesi Doğusu Park Alanı	Park	1.453	911
Gülabibey	Bağcılar 96. Sokak Park Alanı	Park	2.254	1.684
Gülabibey	Ertuğrul Gazi İlköğretim Okulu Yanı Park Alanı	Park	3.768	3.214
Gülabibey	Bağcılar 33. Sokak Park Alanı	Park	2.028	1.474
Gülabibey	Ekin 4.Sokak Park Alanı	Park	1.612	945
Gülabibey	Rüstem Eren Parkı	Park	13.725	7.467
Gülabibey	Kapaklı 15. Sokak Park Alanı	Park	2.524	1.772
Gülabibey	Kapaklı 37. Sokak Güneyi Park Alanı	Park	1.744	1.064
Toplam Park Alanı			64.496	43.265
Gülabibey	Abide Kavşağı Çevresi Yeşil Alan	Yeşil Alan	4.890	4.372
Gülabibey	Fevzi Çakmak Caddesi Yeşil Alan	Yeşil Alan	458	361
Gülabibey	Sosyal Evler 1.Cadde Yeşil Bant	Yeşil Alan	527	504

Gülabibey	Tarım Kredi Kooperatifi Karşısı Yeşil Alan	Yeşil Alan	70	163
Gülabibey	Telekom Kuzeyi Yeşil Alan	Yeşil Alan	106	105
Gülabibey	Velipaşa Konağı	Yeşil Alan	145	97
Gülabibey	Bağcılar Su deposu Civarı Yeşil Alan	Yeşil Alan	4.385	4.385
Gülabibey	Tedaş Doğusu Çamlık	Yeşil Alan	594	594
Toplam Yeşil Alan			11.175	10.581
Kale	Aksaray 3.Cadde Park Alanı	Park	737	483
Kale	Kale Parkı	Park	2.828	2.129
Kale	Mutlu Evler Parkı	Park	1.379	978
Kale	Hüyük Parkı	Park	2.151	1.344
Kale	Meram 4.Sokak Park Alanı	Park	1.075	698
Kale	Veysel Karani Parkı	Park	3.370	2.279
Kale	Lozan Evler Parkı	Park	5.812	3.907
Kale	Ata 16. Sokak Park Alanı	Park	982	598
Kale	Polis Lojmanları Yanı Park Alanı	Park	600	391
Kale	Zafer 2. Sokak Park Alanı	Park	613	314
Kale	Gelincik Sokak Park Alanı	Park	653	400
Kale	Aşıklar Tepesi Parkı	Park	13.725	28.364
Kale	Veysel Karani Parkı Güneyi Park Alanı	Park	724	456
Kale	Erdem SokakPark Alanı	Park	1.050	665
Toplam Park Alanı			35.698	41.378
Kale	Kıbrıs Caddesi Yeşil Alan	Yeşil Alan	173	158
Kale	Alaaddin Cami Yanı Yeşil Bant	Yeşil Alan	3.852	3.852
Kale	Eti 9.Sokak Yeşil Alan	Yeşil Alan	272	272
Kale	Lozan Evleri Parkı Karşısı Yeşil Alan	Yeşil Alan	268	268
Kale	Özörlüler Okul Güneyi Yeşil Alan	Yeşil Alan	4.797	4.797
Kale	Özörlüle Okul Güneyi Yeşil Bant	Yeşil Alan	553	553
Kale	Zafer 2. Sokak Yeşil Alan	Yeşil Alan	1.977	1.977
Toplam Yeşil Alan			11.689	11.021
Karakeçili	Vilayet Önu Park Alanı	Park	1.287	--
Karakeçili	Bayındır Parkı	Park	1.327	936
Karakeçili	Kültür Park	Park	71.143	42.588
Karakeçili	Adil Candemir Parkı	Park	6.612	2.742
Karakeçili	Valilik ÖnuPark Alanı	Park	4.230	1.815

Karakeçili	Çorum Park	Park	4.916	2.249
Toplam Park Alanı			89.516	50.329
Karakeçili	İmam Hatip Batısı Yeşil Alan	Yeşil Alan	135	119
Karakeçili	Daire Gaz Sahası Çevresi Yeşil Alan	Yeşil Alan	2.771	2.771
Karakeçili	Fuar Alanı Çevresi Yeşil Alan	Yeşil Alan	931	931
Karakeçili	Fuar Alanı Yol Kenarı Yeşil Bant	Yeşil Alan	281	281
Karakeçili	Park ve Bahçeler Müdürlüğü Çevresi Çevresi Yeşil Alan	Yeşil Alan	8.802	8.802
Toplam Yeşil Alan			12.920	12.904
Kunduzhan	Altın Park	Park	2.530	1.619
Kunduzhan	Devane Meydanı Park Alanı	Park	147	--
Toplam Park Alanı			3.677	1.619
Kunduzhan	Akşemseddin Caddesi Yeşil Alan	Yeşil Alan	3.300	3.300
Toplam Yeşil Alan			3.300	3.300
Mimar Sinan	Muhtarlık Yanı Park Alanı	Park	1.510	766
Mimar Sinan	Mimar Sinan Cami Yanı Park Alanı	Park	1.258	660
Mimar Sinan	Fevzi Çakmak 6.Sokak Park Alanı	Park	500	245
Mimar Sinan	Sefa Blokları Parkı	Park	1.232	781
Mimar Sinan	Mimar Sinan 4.Cadde Park Alanı	Park	2.134	1.621
Mimar Sinan	Fevzi Çakmak 15. Sokak Park Alanı	Park	2.364	1.345
Mimar Sinan	Mimar Sinan 11.Cadde Park Alanı	Park	1.318	983
Mimar Sinan	Kuru Köprü Batısı Park Alanı	Park	13.429	9.838
Mimar Sinan	Mimar Sinan 4.Cadde Park Alanı	Park	1.991	1.406
Mimar Sinan	Mimar Sinan 12.Sokak Park Alanı	Park	3.603	1.521
Mimar Sinan	Bosna Parkı	Park	66.271	38.838
Toplam Park Alanı			95.609	58.003
Mimar Sinan	Fatih Cami Batısı Yeşil Alan	Yeşil Alan	588	588
Mimar Sinan	Küçük Sanayii Sitesi Yeşil alanlar	Yeşil Alan	154.669	154.669
Mimar Sinan	Mimar Sinan Su Deposu Altı Yeşil Alan	Yeşil Alan	5.319	4.899
Mimar Sinan	Asfalt Şantiyesi Önü Yeşil Alan.	Yeşil Alan	2.828	2.828
Mimar Sinan	Erzurum Dede Civarı Yeşil	Yeşil	1.257	1.257

	Alan	Alan		
Mimar Sinan	Mimar Sinan 4.Cadde Yeşil Alan	Yeşil Alan	1.426	1.426
Mimar Sinan	Mimar Sinan 7. Cadde Yeşil Alan	Yeşil Alan	737	737
Mimar Sinan	Mimar Sinan 27. Sokak Yeşil Alan	Yeşil Alan	2.392	2.392
Mimar Sinan	Mimar Sinan Çocuk Kreşi Güneyi Yeşil Alan	Yeşil Alan	1.641	1.641
Mimar Sinan	KSS Batısı Türk Cumhuriyetleri Orman Alanı	Yeşil Alan	222.701	222.701
Mimar Sinan	KSS Güneyi Ağaçlandırma Alanı	Yeşil Alan	250.000	250.000
Mimar Sinan	KSS Kuzeyi Ağaçlandırma Alanı	Yeşil Alan	324.000	324.000
Mimar Sinan	Kss Kuzeyi Şantiye Arası Ağaç.Alanı	Yeşil Alan	60.000	60.000
Mimar Sinan	Mimarsinan 10. Cadde Atış Poligonu Ağaçlık Alan	Yeşil Alan	6.392	6.392
Toplam Yeşil Alan			1.033.950	1.033.530
Ulukavak	Köprübaşı Caddesi Park Alanı	Park	791	493
Ulukavak	Bayat Gedig iPark Alanı	Park	994	703
Ulukavak	Danışmend Gazi Okulu Arkası Park Alanı	Park	2.637	2.031
Ulukavak	Çamdeğirmeni 13.Sokak Park Alanı	Park	1.345	1.239
Ulukavak	Söğütlü 1.Cadde Park Alanı	Park	2.796	1.574
Ulukavak	Özgürevler 41. Sokak Park Alanı	Park	1.989	1.817
Ulukavak	Köprübaşı 35.Sokak Park Alanı	Park	2.500	1.460
Ulukavak	Çiftlik Çayırı 5.Sokak Park Alanı	Park	1.952	1.433
Ulukavak	Selçuk 8.Sokak Park Alanı	Park	2.160	1.608
Ulukavak	Çiftlik Çayırı 28.Sokak Park Alanı	Park	990	681
Ulukavak	Adnan Menderes Parkı	Park	9.119	5.153
Ulukavak	Bekir Baba Parkı	Park	1.479	875
Ulukavak	Varinli Cad. Parkı	Park	1.313	888
Ulukavak	Ejder Camii Yanı Park Alanı	Park	3.287	1.929
Ulukavak	Bedir Camii Yanı Park Alanı	Park	808	427
Ulukavak	İkbal Sitesi Parkı	Park	3.892	2.186
Ulukavak	Sakarya 15.Sokak Park Alanı	Park	284	82
Ulukavak	Tekceviz 29.Sokak Park Alanı	Park	4.185	3.999
Ulukavak	Buhara Caddesi Park Alanı	Park	1.473	734
Ulukavak	Gülşehir Parkı	Park	1.547	1.137

Ulukavak	Ahmet Gazi Parkı	Park	1.776	1.183
Ulukavak	Serap Sitesi Karşısı Park Alanı	Park	5.552	5.078
Ulukavak	Atalay 2.Sokak Park Alanı	Park	1.351	1.067
Ulukavak	Tekceviz Parkı	Park	5.400	3.102
Ulukavak	İbrahim Çayırı 20. Sokak Park Alanı	Park	6.139	2.921
Ulukavak	Atalay Kümeevler Trafo Yanı Park Alanı	Park	1.042	692
Ulukavak	İbrahim Çayırı 16.Sokak Park Alanı	Park	4.690	3.077
Ulukavak	Selçuk 2.Cadde Park Alanı	Park	3.400	1.605
Ulukavak	Özgürevler Parkı	Park	6.650	3.672
Ulukavak	Söğütlü Evler 23.Sokak Park Alanı	Park	1.944	883
Ulukavak	Köprübaşı 38.Sokak Park Alanı	Park	4.221	3.198
Ulukavak	Köprübaşı 15.Sokak Park Alanı	Park	2.057	1.029
Ulukavak	İbrahim Çayırı 6.Sokak Park Alanı	Park	1.965	1.289
Ulukavak	Söğütlüevler 19.Sokak Park Alanı	Park	1.450	935
Ulukavak	İskilipli Atıf Hoca Parkı	Park	10.010	4.705
Ulukavak	Üçevler Üçgen Park Alanı	Park	4.879	3.670
Ulukavak	Söğütlüevler 2.Cadde Park Alanı	Park	1.877	1.123
Ulukavak	Özgürevler 1-5. Sokak Kesişimi Park Alanı	Park	2.132	1.340
Ulukavak	Garantievler 5. Sokak Park Alanı	Park	6.030	4.905
Ulukavak	Söğütlüevler 56. Sokak Park Alanı	Park	2.431	1.731
Toplam Park Alanı			120.538	77.656
Ulukavak	Çiflik Mezarlığı Önü Yeşil Alan	Yeşil Alan	136	136
Ulukavak	Nasip Ekmek Fırın Arkası Yeşil Alan	Yeşil Alan	1.750	1.654
Ulukavak	Varinli Caddesi Çamlık Alan	Yeşil Alan	2.223	2.198
Ulukavak	Varinli Caddesi Yeşil Bant	Yeşil Alan	1.791	1.791
Ulukavak	Adnan Menderes Parkı Batısı Çamlık	Yeşil Alan	2.409	2.409
Ulukavak	Çevre Yolu Köprü Batısı Çamlık	Yeşil Alan	13.963	13.963
Ulukavak	Çevre Yolu Osmancık Köprü Batısı Yeşil Alan	Yeşil Alan	3.763	3.763
Ulukavak	Çevre Yolu Dere Kenarı	Yeşil	560	560

	Yeşil Alan	Alan		
Ulukavak	Çevre Yolu Köprü Doğusu Fidanlık	Yeşil Alan	1.751	1.751
Ulukavak	Çevre Yolu Osmaniye Köprüsü ile Uğur Camii Arası Yeşil Alan	Yeşil Alan	759	759
Ulukavak	İbrahim Çayırı Çeşme Yanı Fidanlık	Yeşil Alan	2.695	2.695
Ulukavak	İkram Petrol Arkası Çamlık	Yeşil Alan	11.722	11.722
Ulukavak	Körübaşı 27. Sokak Yeşil Alan	Yeşil Alan	285	285
Ulukavak	Melik Gazi Deresi Yeşil Alan	Yeşil Alan	4.567	4.567
Ulukavak	Özgürevler 41.Sokak Yeşil Alan	Yeşil Alan	504	504
Ulukavak	Silimkent Cami Yanı Yeşil Alan	Yeşil Alan	7.421	7.421
Ulukavak	Silimkent Dere Kenarı Fidanlık	Yeşil Alan	6.980	6.980
Toplam Yeşil Alan			63.280	63.158
Üçtutlar	Binevler 151. Sokak Park Alanı	Park	1.436	1.047
Üçtutlar	Binevler 3.Cadde Park Alanı	Park	583	445
Üçtutlar	Valide Sultan Camii Batısı Park Alanı	Park	459	459
Üçtutlar	Ahçılar 9.Sokak Park Alanı	Park	1.239	--
Üçtutlar	Binevler 18.SokakPark Alanı	Park	735	494
Üçtutlar	Slim Kent-Haskent 4.Sokak Park Alanı	Park	234	--
Üçtutlar	Muratevler 6.Sokak Park Alanı	Park	7.170	6.075
Üçtutlar	Binevler 49.Sokak Park Alanı	Park	1.865	1.606
Üçtutlar	Şehime Kayış Parkı	Park	3.380	2.551
Üçtutlar	Sella Kenarı Park Alanı	Park	2.081	1.612
Üçtutlar	Binevler 1.Cadde Park Alanı	Park	2.211	1.004
Üçtutlar	Ahçılar 4. Sokak Park Alanı	Park	962	914
Üçtutlar	Belediye Sosyal Tesisleri Parkı	Park	9.704	9.294
Üçtutlar	Emre Parkı	Park	1.802	1.503
Üçtutlar	Hız Ömer Parkı	Park	4.065	2.653
Üçtutlar	Mehmetçik Parkı	Park	28.493	16.732
Üçtutlar	Valide Sultan Camii Doğusu Park Alanı	Park	3.287	3.062
Üçtutlar	Ahçılar 22. Sokak Park Alanı	Park	1.542	940
Üçtutlar	Ahçılar 24. Sokak Park Alanı	Park	2.318	1.768
Üçtutlar	Ahçılar 1. Sokak Park Alanı	Park	915	561
Üçtutlar	Ahçılar 20. Sokak Park Alanı	Park	945	524

Üçtutlar	Ahçılar 7. Sokak Park Alanı	Park	1.225	723
Üçtutlar	Binevler 52. Sokak Park Alanı	Park	1.444	892
Üçtutlar	Anadolu 12. Sokak Park Alanı	Park	884	825
Üçtutlar	Binevler 116. Sokak Park Alanı	Park	450	335
Toplam Park Alanı			79.431	56.020
Üçtutlar	Anadolu Lisesi Kuzeyi Yeşil Alan	Yeşil Alan	907	650
Üçtutlar	Binevler 1.Cadde Yeşil Bant	Yeşil Alan	6.781	6.696
Üçtutlar	Binevler 3.Cadde Yeşil Bant	Yeşil Alan	1.789	1.789
Üçtutlar	Fatih Caddesi Trafo Yanı Yeşil Alan	Yeşil Alan	393	325
Üçtutlar	Güreş Eğitim Merkezi Yanı Yeşil Alan	Yeşil Alan	150	57
Üçtutlar	Hayvanat Bahçesi Önü Yeşil Alan	Yeşil Alan	332	332
Üçtutlar	Jandarma Altı Çeşme Yanı Yeşil Alan	Yeşil Alan	448	385
Üçtutlar	Jandarma Batısı Yeşil Alan	Yeşil Alan	1.307	1.307
Üçtutlar	Park ve Bahçeler Müdürlüğü Çamlık Alanı	Yeşil Alan	7.084	7.084
Üçtutlar	Park ve Bahçeler Müdürlüğü Yeşil Alan	Yeşil Alan	1.934	1.934
Üçtutlar	Yeni İtfaiye Önü Yeşil Alan	Yeşil Alan	2.395	2.395
Üçtutlar	İlhan Gürel Caddesi Yeşil Alanlar	Yeşil Alan	3.795	3.688
Üçtutlar	Ahçılar Fatih Sultan Mehmet Okulu Kuzeyi Fidanlık	Yeşil Alan	3.670	3.670
Üçtutlar	Binevler 113. Sokak Yeşil Alan	Yeşil Alan	270	270
Üçtutlar	Binevler 134. Sokak Yeşil Alan	Yeşil Alan	562	562
Üçtutlar	Binevler Baraj Çıkışı Yeşil Alan	Yeşil Alan	174	174
Üçtutlar	Binevler Kocatepe ilköğretim Okul Yanı Çamlık	Yeşil Alan	911	911
Üçtutlar	Binevler Su Deposu Çevresi Yeşil Alan	Yeşil Alan	2.924	2.924
Üçtutlar	Binevler Zikrullah Cami Çevresi Yeşil Alan	Yeşil Alan	730	730
Üçtutlar	H.z Ömer Cami Güneyi Yeşil Alan	Yeşil Alan	3.643	3.643
Üçtutlar	Huzur Evi (Belediye Sosyal	Yeşil	1.406	1.406

	Tesisler karşısı)	Alan		
Üçtutlar	Melikgazi Deresi Yeşil Alan	Yeşil Alan	431	431
Üçtutlar	Baraj İçi Mesire Alanı	Yeşil Alan	414.560	414.560
Toplam Yeşil Alan			455.690	455.923
Yavruturna	Ehlibeyt Cami Doğusu Park Alanı	Park	1.046	612
Yavruturna	Muhtarlık Yanı Park Alanı	Park	658	573
Toplam Park Alanı			1.704	1.185
Yeniyol	Hürriyet Parkı	Park	2.557	769
Yeniyol	Belediye Yanı Park Alanı	Park	1.098	--
Toplam Park Alanı			3.655	769
Yeniyol	Kültür Sitesi Altı Şelale Yanı Yeşil Alan	Yeşil Alan	214	165
Toplam Yeşil Alan			214	165

EK B: Çorum iline ilişkin kitaplar, resmi kurumların hazırlamış olduğu envanterler ve önceki yıllarda yapılan çalışmalar.

Çorum Tarihi ve Coğrafyası

- Bardakçı,** (1940-2012).Anadolu İsyancıları, İlk baskı:Rıza Koşan Matbaası
İkinci Baskı Postiga Yayınları Kurtiş Matbaacılık, İstanbul.
- Başaran, Ö.,** (1974).Tarihi ile Osmancık, Yargıçoğlu Matbaası, Ankara.
- Çorum Valiliği.,** (1938).Çorum'da Cumhuriyetin 15 Yılı, Resimli Ay Matbaası, İstanbul.
- Çorumun Coğrafi Vaziyeti,** yazar ve yayın yılı belli değil.
- Erkoç, E.,** (2001).Yirmi Birinci Yüzyılda Çorum İli ve İlçeleri, Kardeş Matbaacılık San ve Tic. Ltd.Şti, Çorum.
- Erkoç, E.,** (2009).Evliya Çelebi Seyahatnamesinde Çorum Yöresi,Çorum.
- Ertan, A.,** (2008).Milli Mücadele Döneminde Çorum ve Çevresi, Pegasus Görsel, Çorum.
- Gürsel, S.,** (1997).Çorum 1997,Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu,Kaynak Eserler Dizisi:4.
- İlter, F.,** (1988).Osmanlı Ulaşım Ağında Irmak Kenarı Bir Yerleşme:Osmancık, Cilt:I-II, Sayı:203
- İlter, F.,** (1992).Bir Anadolu Kenti İskilip,Türk Tarih Kurumu Yayınları,VI.Dizi-Sayı-40, Ankara.
- Kara, A.,**(2008).Osmanlı Teşkilat Yapısı İçerisinde Çorum Sancağı,IQ Kültür Sanat Yayıncılık, Çorum.
- ODTÜ Öğretim Üyeleri.,** (1985).Çorum Tarihi.
- Özüdoğru, A.,**(2008).Çorum(Coğrafyası Tarihi , Kültürü ve Edebiyatıyla), İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayın No: 2, Çorum.
- Ozulu, A.,** (2007).Çorum İl Genel Meclisi Tutanakları (1922-1925),İl Özel İdaresi Müdürlüğü Yayınları, Doğuş Ofset, Çorum.
- Sabuncuoğlu, İ.,**(2008).Çorum Tarihine **Anakök, T., Volkan, Ş.,** (1950).Çorum Tarihi1950 -Çorum, Çorum.
- Sabuncuoğlu, M.,İ.,** (1972).Çorum Tarihine Ait Derlemelerim, Kardeş Matbaası,Ankara.
- Şahin, H.,** (2012).Çorum Nüfus Defterleri (1937-1944),Çorum Belediyesi Kültür Yayınları,Ankara Okulu Basın Yayın Ltd. Şti., Ankara.

- Sakallı, B.,**(t.y.).Ankara ve Çevresinde Milli Faaliyetler ve Teşkilatlanma,T.C Kültür Bakanlığı, Kültür Eserleri Dizisi;210Ait Derlemelerim I-II ve Maarif Hayatımız, Çorum.
- Tuğrul, N.,** (1927-2006).Çorum Tarihi ve Coğrafyası,Çorum Vilayet Matbaası, Çorum.
- Yiğit, İ.,** (2007).Milli Mücadele Döneminde Çorum,Pegasus Görsel İletişim Hizmetleri, Çorum.

Çorum Yıllıkları

- Badeli, N., Erge., K.,**(2000).Osmancık Guide,R.K.Stüdyo Ajans Basım Tesisleri, İzmir.
- Komisyon.,**(1967).Çorum İl Yıllığı, Bilgi Basımevi,Dönmez Ofset, Ankara.
- Komisyon.,**(1973).Cumhuriyetin 50.Yılında Çorum 1973 İl Yıllığı,Ayyıldız Matbaası, Dönmez Ofset, Ankara.
- Komisyon.,** (1990).Çorum 1990 (İl Tanıtımı),Desen Matbaacılık Ltd. Şti,İki Nokta ERVA Bilgi Dağıtım ve Yayıncılık Tic. Ltd. Şti.
- Komisyon.,**(1995). Çorum(1995) İl Tanıtımı,Ünal Ofset Matbaacılık San, Ve Ltd. Şti. Ankara.
- Komisyon.,** (2002).Geçmişten Geleceğe, Etonya-Hüseyinabad Alaca,Vizyon Matbaacılık, Yozgat.
- Komisyon.,** (2003). Çorum İl Yıllığı,Tepe Ofset Ltd. Şti.
- Komisyon.,** (2003).Dünden Bu Güne Kargı,Kargı Kaymakamlığı.
- Sungurlu Kaymakamlığı.,** (2000).2000'li Yıllarda Bütün Yönleriyle Sungurlu.
- Uçakçı.,** (2004).Tarih Kültürü ve İnançlarıyla Sungurlu,Mavi Ofset Ankara.

Belediye Yayınları

- 21.Yüzyıla Girerken Çorum,** (2000).
- Alaca Belediyesi.,** (2000).3. Bin Yılın Eşiğinde Alaca,Mina Ajans, Ankara.
- Alakoç.,A., Bayrak., C.,** (1999).Çorum'da Cumhuriyetten Günümüze Belediyecilik, Mega Basım A.
- Basın ve Halkla İlişkiler.,** (2005).Çorum Belediyesi Kültür Hizmetleri,Yıldızlar Ofset Ltd.Şti,Ankara.
- Çorum Belediyesi 1. İstişare Toplantısı.,**(2003).Varan Matbaacılık, Ankara.
- Çorum Belediyesi 1975 Çalışma Raporu.,**(1975).
- Çorum Belediyesi 1979 Faaliyet Raporu.,** (1980).

- Çorum Belediyesi 1981 Yılı Faaliyet Raporu.**,(1981).
- Çorum Belediyesi 1996 Faaliyet Raporu.**, (1996).Norul Matbaacılık Ankara.
- Çorum Belediyesi 1998 Faaliyet Raporu.**,(1998).
- Çorum Belediyesi Hizmet Rehberi.**, (1995).
- Eğitim Kültür Ve Sosyal İşleri Müdürlüğü**, (1995). Çorum Belediyesi 1995 Yılı Faaliyet Raporu, Mina Ajans Basım Yayın ve Reklamcılık Ltd. Şti.Ankara
- Eğitim Kültür Ve Sosyal İşleri Müdürlüğü.**, (2001).Çorum Belediyesi 2000 Yılı Faaliyet Raporu, Tşof Plaka Matbaa,
- Ercan, M., Karshoğlu,S.,Alakoç, A.**,(2003).Herşey Çorum İçin,Pegasus Görsel İletişim Hizmetleri.
- Kurul.**,(2011).Çorum Belediyesi Değişim Başladı-Çorum Bizim Sevdamız,Atalay Matbaacılık Ankara.
- Osmancık Belediyesi.**, (2004).Nereden Nereye,1999-2004 Faaliyet Raporu,Yıl:9, Sayı:2,İmaj İç ve Dış Tic.A.Ş.Ankara.

Eğitim-Öğretim

- Arslan, M., Berberoğlu, M.,Eker, F., Çelikkol, H., Komisyon.**, (1984).Öğretmenim 24 Kasım 1984,Aydın Basımevi, Çorum.
- Aşıkoğlu, M., Yakar, İ., S., Çırakoğlu, K.,Ceylan, F.,Zorlu, O.,Ceylan, Ö., Ürünoğlu, A., M.**, Çorumda Oynanan Çocuk Oyunları,Bir Medya, Çorum.
- Çorum İl Milli Eğitim Müdürlüğü.**,(1999).İl Eğitim İstatistikleri.
- Hitit Üniversitesi.**, (2010).Uygarlığı Aydınlatan Bilgi Güneşi .
- Komisyon.**,(1993).Öğretmenim 24 Kasım 1993.Semih Ofset Matbaacılık San.Ltd.Şti.Ankara.
- Komisyon.**,(1998).Çorum İli Cumhuriyet Öncesi ve Sonrası Eğitim 1998-Çorum.
- Ozulu, A., Eftekin, N., Çağiran, M.,Burhanoğlu,A.,Komisyon.**, (1987). Öğretmenim 24 Kasım 1987.
- Sabuncuoğlu,İ.**, (1945).Çorum Maarif Hayatı Hakkında Bazı Notlar, Çorum İl Basım Evi.
- Şöförler Nakliyeciler Odası.**, (1995).Şöförün Eğitimi Kitabı,Kaymak Ofset Matbaacılık, Adapazarı.

Ekonomi

- Aksu, K., A.,** (1994).DPT-Çorum İli Raporu 1994,DPT (T.C Başkanlık Devlet Planlama Teşkiatı),Yayın ve Temsil Dairesi Yayın Şube Müdürlüğü Matbaa Birimi.
- Badur, Z.,** (1997).Kalkınmada Çorum Modeli,Nehir Ltd. Şti. Ankara.
- Bayaner, A.,**(1999).Çorum İlinde Yumurta Tavukçuluğunun Ekonomik Analizi.
- Kavak, İ.,**(2008).Çorum Zaman Gazetesi Eki.
- Kökocak, K.,**(2006).Üniversite Sanayi İşbirliği 2006,Lider Matbaacılık A.Ş.Çorum.
- KOSKEP.,** (1995).Yatırım Alanlarının Tespiti Araştırma Projesi -1-Sonuç Raporu:Çorum, Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı.
- OKA,** (2012).İşletmelerin Rekabet Gücünün Artırılması ve Dışa Açılmalarına Mali Destek Programı.
- Tanıktan, R.,** (ty.,).Tempo-A'dan Z'ye Çorum Rehberi.

Tarım

- Çorum İl Tarım Müdürlüğü.,**(2008).Çorumda Tarım,Lider Matbaacılık A.Ş,Çorum.
- Çorum Valiliği İl Tarım Müdürlüğü.,**(2007). 2007 Yılı Faaliyetleri, Pelin Matbaacılık, Çorum.
- Döngel, H.,**(2004).Mucize Bitki Kapari, Kardeş Matbaacılık, Çorum.
- Laçiner, S.,** (1995).Tarımdan Sanayiye 21. Yüzyılın Eşiğinde Anadolu Çiçek Açıyor- TOBB-1995,Yücel Ofset, Ankara.
- T.C. Tarım Ve Köy İşleri Bakanlığı Çorum İl Müdürlüğü 2000 Yılı Brifingi.,** (2001).

Kültür-Sanat

- Akkaya, A.,**(2011).Köylerimiz Geçmişten Günümüze Köy ve Soy Hikayeleri, Birlik Matbaası, Ankara.
- Albayrak, A., Solak, Ü., M.,Uhri, A.,** (2010).Deneysel Bir Arkeoloji Çalışması Olarak Hititi Mutfağı, Metro Kültür Yayınları.
- Arıncı., H.,R.,**(1934).Ülküç,Çorum Vilayet Matbaası.
- Başgelen, N.,** (1998).Bir Zamanlar Çorum, Arkeoloji Ve Sanat Yayınları,Ofset Yapımevi, İstanbul.

- Çorum Belediyesi Kent Arşivi**,(2010).Çorum Şer'ie Sicilleri Katalokları.
- Çorum Halk Evi**,(1993).Çorum Halk Evi Projesi, Çorum Vilayet Matbaası, Çorum.
- Çorum Valiliği Yayınları**, (2011).Çorum Mutfağına Güzelleme,Metro Yayınları.
- Erkoç, E.**, (2008).Anadolu'da Bir Köy Odası Hatışoğlu Konağı, Lider Matbaacılık A.Ş. Çorum.
- Güngör, A., Samsunlu, A.**, (2010).Çorum ÇEKVA Sanat Toplantıları, Çekva Çorum Eğitim Kültür Vakfı, Yayın No:4.
- Gürsel, S.**,(ty.).Çorum Ev Yemekleri,Gürsel Yayınevi, Merhaba Ofset, Çorum.
- Haksever, A.,C.**, (2009). Çorum Tarihi Ve Kültüründe Tasavvuf Geleneği, Varan, Ankara.
- İpek, Ö., Çilingir, B., İpek, H.M.,Çakar, M.,Taşhova, M.**, (ty.).Çorum Kültür Envanteri,T.C. Çorum Valiliği İl Kültür Turizm Yayınları.
- Karabıyık, H.**, (2005).Temettuat Defterlerine Göre Osmancık Kazasının Sosyal Ve İdari Yapısı,*Yüksek Lisans Tezi*,Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yakınçağ Bilim Dalı,Ankara.
- Kargı Kaymakamlığı Kargı Belediyesi –AÇED.**,(2012).Matbah-ı Kargı(Kargı Mutfağı Kültürü.
- Kolağasıoğlu, Z., A., D.**, (2009).Yirminci Asırda Çorum Tarihinden Notlar, Varan, Ankara.
- Küçükkoran, A., R., Tüfekçi, M., A., Dağ, H., Devrez, A.,Yaylacı, A., Denizhan, İ.**,(ty.).Geleneksel Kargı Panayırı.
- Serin, A.**, (1997). Çorum Erenleri, Yıldızlar Basın Yayın San. Tic. A.Ş.İstanbul.
- Sezgin, L.**, (2004). Çorum Halk Türküleri Ve Oyun Havaları, Aktüel Yayınları.
- Türkoğlu, A.**, (1995).Çorum İçin Ne Yapılırsa Azdır (4 Yılda Benim Yapabildiklerim).

Turizm

- İl Kültür Müdürlüğü Yayınları**, (1996).Çorum Turizm Envanteri.
- Demirel, E.**, (2010).Hitit Yürüyüş Parkurları.
- Demirel, E.**, (2010).Kızılırmak Havzası Gastronomi ve Yürüyüş Parkurları 2012,T.C.Çorum Valiliği Çorum İl Özel İdaresi Yayını.

- Ercan, M., Yiğit, İ.,** (2010).Çorum Medeniyetlerin Buluşma Noktası,Çorum Belediyesi Yayınları, Çorum.
- İpek, Ö.,**(2009).Çorum (2008-2009).
- İpek.Ö.,** (ty.,).Çorum Alacahöyük, Hattuşa, Yazılıkaya,Şapinuva,İncesu Kanyonu,İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.

Spor

- Çorum Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüğü.,**(1973).Çorum Sporunda 50 Yıl(1923-1973).

Halk Bilimi

- Altuntaş, Y.,Kahveci,M., Şahin, Y.,**(1996).Çorum İli Halk Oyunları Kıyafetleri Teknik Çizimleri,T.C. Kültür Bakanlığı Halk Kültürleri Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Bostan, O.,**(2004).Çorum Halk Oyunları,Milli Eğitim Bakanlığı Halk Oyunları Yarışması Derlemesi- Araştırması,Çorum.
- Çorum Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü.,** (2010).Çorum Halk Kültürü,Çorum Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayını, Yayın No:4, Sistem Ofset, Ankara.
- Mesci,Y., Çoban, Y.,** (t.y).TR 83 Bölgesi Amasya, Çorum, Samsun, Tokat El Sanatı Ürünleri Envanteri,Ajans Ltd. Şti.Ankara.
- Oğuz, M., Ö., Gürçayır, S.,**(2006). 2006 Yılında Çorum'da Yaşayan Aşık Sanatı.
- Oğuz, M., Ö., Metin, E.,** (2005). 2005 Yılında Çorum'da Yaşayan Geleneksel Meslekler.
- Oğuz, M., Ö.,**(2005). 2005 Yılında Çorumda Yaşayan Alkışlar-Kargışlar-Ninniler.
- Oğuz, M., Ö.,**(2005).2004 Yılında Çorum'dan Derlenen Efsaneler,Başak Matbaacılık, Ankara.
- Oğuz, M., Ö.,Beden, D.,** (2005).2005 Yılında Çorumda Yaşayan Geleneksel Çocuk Oyunları,Hittit Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Halk Bilim Topluluğu Yayınları.
- Oğuz, M., Ö.,Gürçayır, S.,**(2005).2005 Yılında Çorumda Yaşayan Köy Seyirlik Oyunları.

- Oğuz, M., Ö.,İşıkhhan, T.,** (2005).2005 Yılında Çorumda Yaşayan Geleneksel Kutlamalar.
- Oğuz, M., Ö.,Mormenekşe, F.,**(2005).2004 Yılında Çorum'dan Derlenen Temel Fıkraları,Grafiker Ltd. Şti.Ankara.
- Oğuz,M., Ö., Keskin,S.,**(2005).2005 Yılında Çroum'da Yaşayan İmgesel Yemekler.
- Oğuz,M., Ö.,**(2005).2005 Yılında Çorum'da Yaşayan Halk İnançları Ve Türbeler.
- Oğuz,M.,Ö., Aydoğan, E.,**(2004).2003-2004 Yıllarında Çorum'dan Derlenen Masallar,Gazi Üniversitesi Çorum Fen Edebiyat Fakültesi Türk Halkbilimi Topluluğu Yayınları, Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Matbaası, Ankara.

Kent Mimarisi ve Tarihi Yapılar

- Çinici, B.,** (1973).Çorum,Ajans Türk Matbaacılık Sanayi , Ankara.
- Dündar, A.,** (2004).Çorum Cami Ve Mescitleri, Motif Yayınları, Ankara.
- İl Özel İdaresi Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü.,** (2010).İl Özel İdaresi, Pegasus Görsel İletişim Hizmetleri , Çorum.
- Ilıca, A.,** (2006).Çorum Ulu Cami ve Vakıfları, Matsa Basımevi, Ankara.

İletişim

- Çekva.,** (2002). Çorum'lular Rehberi,(Çorum Eğitim ve Kültür Vakfı) İzmir Şubesi Yayını, Renk Yapımevi , Kral Matbaası, İstanbul.
- Çorum Sanayi ve Meslekler Kataloğu.,** (1995).
- Çorum Ticaret ve Sanayi Odası.,** (1995).
- Çorum TSO İş Rehberi.,** (2003).Everest Reklam, Matbaacılık, Pazarlama, Ltd.Şti.Malatya.
- Malkoç, S.,** (1990).Çorum Tanıtma Vakfı- Çorumlular Rehberi,Renk Yapımevi , Kral Matbaası, İstanbul.
- Taşkaya, G., Yılmaz, Y., Yüksel, Ö., Yüksel, M., Y.,** (1997).Çorum İletişim Ürün Ve Tanıtım Kataloğu.
- Tosun, S.,** (1998). 98 Dünya Çorum Adres Kitabı, ‘‘Globus’’ Dünya Basımevi, İstanbul.

Basın

- Ozulu, A.,** (2008).Çorum Gazetesi Çevirileri(1921-1926) I-II, Tekmatsan Matbaacılık, Çorum.
- Ozulu, A.,** (2012).Çorum Basın Tarihi Notları,Çorum Belediyesi Kültür Yayınları,Tekofset, Çorum.

Görsel Sanatlar

- Çalışan Çocuklar-Karikatür Albümü.,** (1998).Stil Matbaacılık, İstanbul.
- Çorum Haber.,** (1992).Basın Özgürlüğü ve Kadın- Karikatür Albümü,Aydın Ofset, Çorum.
- Çorum Belediyesi Albüm Dizisi 1.,** (1994). Bundan Başka Dünya Yok- Karikatür Albümü,Stil Matbaacılık A.Ş, Cartoon Yayıncılık, İstanbul.
- Çorum Belediyesi Yayınları.,** (2009).Çorumlu Şehitler ve Şehitlik Albümü, Pegasus Görsel İletişim Hizmetleri.
- Çorum Belediyesi Yayınları.,** (2010).Çorum Ünlü Ressamların Fırçalarından Tuvale Aktarılıyor,
- Çorum Belediyesi Yayınları.,** (2010).Çorumlu Şehitler ve Şehitlik Albümü.
- Çorum Belesiyesi.,** (2005).Hititler Karikatür Yarışması- Karikatür Albümü,Pegasus Görsel İletişim Hizmetleri,Çorum Belesiyesi Kültür Yayınları, Çorum.
- Çorum Gazeteciler Cemiyeti.,** (2006).Sürdürülebilir Kalkınma- Karikatür Albümü.
- Çorum Gazeteciler Cemiyeti.,** (2008).Yanacak mıyız- Donacak mıyız?
- Çorum Haber Gazetesi Yayınları 2 .,** (1993). İnsan ve Duyarlık-Karikatür Albümü,Çorum Haber 3. Ulusal Karikatür Yarışması.
- Çorum Ticaret ve Sanayi Odası.,** (1996).Bırakın Tarihimiz Bize Kalsın Karikatür Albümü, Stil Matbaacılık A.Ş, Cartoon Yayıncılık, İstanbul.
- Çorum Ticaret ve Sanayi Odası.,** (1997).Kentli Olmak Karikatür Albümü,Stil Matbaacılık, İstanbul.
- Çorumlu Tiyatrosunu İstiyor Platformu.,** (1998).Tiyatro, Çorum VII.Ulusal Karikatür Yarışması Albümü, Kardeş Matbaacılık Ltd. Şti.Çorum.
- Doğa Dostu Karikatür Grubu.,** (1996).Havadan Sudan Çizgiler- Karikatür Albümü,Kardeş Matbaacılık, Çorum.

- Oruç, E.**, (2009).Erdoğan Oruç Karikatürleri, Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, Naturanorm Sanayi ve Tic. Ltd. Şti. Çorum.
- Şen, D.**, (2009). Keşismeler-Resim Heykel Sergisi Albümü Genç Medya.
- T.C. Çorum Valiliği Koruma Vakfı.**, (2001).Çevre ve İnsan, 1. Çorum Fotoğraf Yarışması, Varan Ajans Matbaacılık, Ankara.

Fotoğraf Albümeri

- Çorum Belediyesi Kültür Yayınları.**, (2011).İğnenin Dilinden, Çorum Kız Teknik ve Meslek Lisesi,Bir Medya.
- Çorum Belediyesi Yayınları.**, (2008).1879’dan 1979’a Çorum Geçmiş Zaman Halleri.
- Çorum Belediyesi Yayınları.**, (2009). Tarihe Işık Tutan Çorum Fotoğrafları.
- Çorum Belediyesi Yayınları.**, (2010).Çorum Geçmiş Zaman Halleri.
- Çorum Gazeteciler Cemiyeti.**, (2010).Karikatür Yarışması.
- Çorum Gazeteciler Cemiyeti.**, (2011).En Güzel Haber Fotoğrafı-Çorum Fotoğrafları,Fotoğraf Albümü.
- Çorum Gazeteciler Cemiyeti.**, (2011).Karikatür Yarışması.
- Çorum Gazeteciler Cemiyeti.**, (2012).En Güzel Haber Fotoğrafı-Çorum Fotoğrafları Yarışması,Fotoğraf Albümü.
- Çorum Valiliği İskilip Kaymakamlığı.**, (2009).Resim Kent İskilip, İskilip ve Çevresi Fotoğraf Albümü,Çorum Valiliği İskilip Kaymakamlığı Kültür Yayınları.
- İskilip Kaymakamlığı.**, (1996). Tarihten Günümüze İskilip, Mavi Ofset.
- Müze Şehir İskilip- Fotoğraf Albümü.**, (2004).

Biyografiler

- Algül, H., Kara, M.**, (2000). Osmancık’ta Bir Müderrris Akşemseddin.
- Altıkardeş, İ.**, (2009).Çorum’da Bir Gönül İnsanı Hakkı Bilal,Özkan Matbaacılık, Araştırma Yayınları, Ankara.
- Altıkardeş, İ.**, (2010).Çorum ‘da Bir Gönül İnsanı Mehmet Kemal Erdin, Cem Veb Ofset, Araştırma Yayınları.
- Arısoy., A., N.**, (2007).Aşık Haydar Hayatı-Şiirleri Yalan Dünya Ne Dar İmiş,Ajans Türk Matbaacılık Sanayi, Ankara.
- Aşkar, M.**, (1996).İskilipli Şeyh Muhyiddin Yavsi- Hayatı Eserleri ve Tasavvuf Anlayışı, Vera Yayınları No:1, Ankara.

- Çevik,M.**, (2007).Aşık Sefil Ali Hayatı-Deyişleri, Lider Matbaacılık.
- Çorum Atatürk Lisesi Sanat Galerisi.**, (2009).Nilgün Ayşecik Çevik.
- Çorum Belediyesi Kültür Yayınları.**,(2008). Hasan TULUK.
- Erkoç, E.**, (2006).Çorum'un İlk Belediye Başkanı Mazlumoğlu Hacı Ağa.
- Erkoç, E.**, (1997).Çorum Evliyalari- Tezkire-i Makamat- Ali İzzet, Uyum Ajans, Ankara.
- Erkoç, E.**, (2002).Suheyb-i Rumi ve Rivayet Ettiği Hadisler,İlkadım Basımevi.
- Erkoç, E.**, (2003).Fahr'ül Muhaddisin Yusuf Bahri Efendi,Cengiz Matbaacılık, Çorum.
- Erkoç, E.**, (2004).Beşiktaş Muhafızı Yedi Sekiz Hasan Paşa ve Bir Devrin Hikayesi,Pegasus Görsel İletişim Hizmetleri,Çorum.
- Erkoç, E.**, (2008).Sahabe Evliya Ulema Yurdu Çorum,Çorum Belediyesi Kültür Serisi,Lider Matbaacılık A.Ş., Çorum.
- Erkoç, E.**, (2010).Necmi Şamlı (1923-1991).
- Gündoğar, M.**, (2007).Çocuk Yazınına Ses Olan Yazar,San Matbaası, Payda Yayıncılık,Kızılay, Ankara.
- Gürsel, S., M.**, (2008). Çorumlu'lar ve Çoruma Hizmet Eedenler,Gökkuşuğu Matbaası Bakırcılar Çarşısı , Çorum.
- Gürsel, M., S.**, (1997).Çorum'da Yatan Meşhur Yatırlar- Tezkire-i Makamat- Ali İzzet,İstikamet Ofset, Çorum.
- Güven , B.**, (2011).Bir Güzel İnsan Yaşayan Efsane Dr. Rıfat Patır, Tek Ofset, Tekmatsan Matbaacılık San ve Tic.A.Ş.,Çorum.
- Karaman, H.**, (2008). Bir Varmış Bir Yokmuş Hayatım ve Hatıralar, İz Yayıncılık, İstanbul.
- Karshoğlu, S.**, (2011). 30. Sanat Yılında Mehmet Memiş(Mehmet Rami) ve Talebeleri, Bir Medya 2011.
- Kazancı, A., L.**, (2009).Kendimi Anlatayım Dedim (Hayy'dan Geldim Hu'ya Gidiyorum, Nesil Matbaacılık, Ensar Neşriyat Tic. A.Ş.,İstanbul.
- Kırcı, A., Ö., Yiğit, İ.**, (2011).Sicil-i Ahval Defterlerine Göre Osmanlı İmparatorluğunda Çorum Devlet Adamları (1830- 1909 yılları arası),Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, Atalay Matbaacılı, Ankara.
- Özeskici, A.**, (2009). 40 Yıl Sonra Bünyamin Balamir.
- Ozulu, A.,Tütüncü, M.**, (2006).Hatıra Defterimdir,Lider Matbaacılık A.Ş.,Çorum.

- Sarıgöz, N.**, (ty.,). Unutma Unutturma.
- Şener, M.**, (2012). Abdullah İsmet EKER Parlamento Mektebinden Yetişen Bir Siyaset Adamı, Çorum Belediyesi kültür Yayını, Tekofset- Tekmatsan Matbaacılık San ve Tic. A.Ş., Çorum.
- Seydimliler Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği.**, (2004).Seyyid Murat ve Seydim Sultan,Lider Matbaacılık A.Ş., Çorum.
- Sılay, M.**, (2011). İskilipli Atıf Hoca (1876-1926), İstanbul Matbaacılık, Düşün Yayıncılık, Yayın No:183.
- T.C. Çorum Valiliği.**, (2012). Anlamalı Zamanlar 2011/2012.
- Tombuş, İ.**, (2001).Ben Kimim?,Özkan Matbaacılık, Ankara.
- Uzel, Ü.**, (2000). Korumasız Başkan,Aydın Ofset Çorum.
- Velidedeoğlu., H., V.**, (1971).Anıların İzinde.
- Yıldız, S.**, (2010).Muzaffer GÜNDOĞAR'ın Duygu Ve Düşünce Dünyası,*Mezuniyet Tezi*, Çorum.
- Yoksul, C.**, (2011). Ozani ve Şiirleri Üzerine, BRC Basım Matbaacılık Ltd. Şti., Ajans Yayınları No:23.
- Yolyapar, M.**, (1998).Bir Eski Zaman Şövalyesi Dr. Rıfat PATIR,İstikamet Ofset Çorum.

Dil-Edebiyat

- Arıncı, H., R.**, (1992).Çorum ve Havalisi Şairleri,Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Aytekin, F.**, (2003). Yar Diye Diye Çorum'lu Maniler,BRC Basım Mat. Ltd. Şti.Ajans Yayınları, Ankara.
- Cemal.**, (1926).Kurtuluş Yol - Türkün Yoludur,İçtimai, Fenni, Mesleki Halk Mecmuası.
- Çenesiz, İ.**, (2000). Doğruları Söyledim Dokuz Köyde Sevildim, Gürsel Yayınevi, Çorum.
- Çenesiz, İ.**, (2004). Pazartesi Günlüğü,Öncü Kitap, Ankara.
- Çenesiz, İ.**, (2004). Pazartesi Yazıları, Kardeş Yayıncılık, Ankara.
- Çimen, H.**, (2005). Çorumlu Efsane Ozan Deli Boran,Lider Matbaacılık A.Ş., Çorum.
- Çıplak, M., Ş.**, (2001).Osmancık'ta Erenler Durağı Koyunbaba, Basım Yayın Reklamcılık Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.İstanbul.

- **Çırakman, S.,** (1999). Ozanca Yaşamak Halk Ozanı Hüseyin ÇIRAKMAN Yaşamı Kişiliği ve Eserleri,Talmer Matbaacılık, Ankara.
- **Ercan, A.,** (1991).14. Yüzyıldan Günümüze Çorumlu Şairler, Teknografik Matbaacılık A.Ş., Yazıevi,İstanbul.
- **Erkoç, E.,** (2001). Nikonya'dan Çorum'a, Kardeş Matbaacılık, Gürsel Yayınevi, Çorum.
- **Erkoç, E.,** (2004).Elvan Çelebi,Elvan Çelebi Belediyesi Kültür Serisi:1,Pegasus Görsel İletişim Hizmetleri, Çorum.
- **Erkoç, E.,** (2005).Aşık Paşa ve Oğlu Elvan Çelebi, Pegasus Görsel iletişim Hizmetleri, Çorum.
- **Erkoç, E.,** (2011).Çorum Fatih Danişmend Ahmet Gazi (Tiyatr0- Üç Perde-On Bir Tablo),Tekmatsan Matbaacılık San ve Tic. A.Ş.,Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, Çorum.
- **Ertekin, E.,** (1971). Çorum'da Derlenen Maniler, Yeni Basımevi, Çorum.
- **Gösterir, İ.,** (2009). Örnekli Tanıklı Çorum Ağzı Sözlüğü, Naturanorm San Ve Tic.Ltd. Şti. Çorum.
- **Gösterir, İ.,** (2011).Ölüm Var Ayrılık Var Çorum Manileri,Atalay Matbaacılık San ve Tic. Ltd. Şti, Çorum Belediyesi kültür Yayınları.
- **Gündoğar, M.,** (1998).Şiir Diliyle Oğlanuçuran, Uyum Ajans, Ankara.
- **Gürsel, M., S.,** (2004). Menakıb-ı Koyunbaba, Gürsel Yayınevi.
- **Hakevi Dil ve Edebiyat ve Tarih Komitesi.,** (1938).Çorumlu,Sayı:1
- **Karabudak, R.,** (2006). Harf İnkılabının Çorum Basınındaki Yansımaları,Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*.A.K.Ü.
- **Kerman, T.,** (1997).Çorum Ağzından Derlemeler,Çorum Eğitim Kültür Vakfı, kent Basımevi,İstanbul.
- **Komisyon.,** (1958). Çorum'dan Sesler .
- **Leblebicioğlu, O.,** (2006).Oğuzname, Öncü Basımevi, Ankara.
- **Özçatalbaş, M.,** (1996). Şu Bizim Çorum (Devane Hatıraları),Yıldızlar Basın Yayıncılık, İstanbul.
- **Öztanıl, N.,** (ty.,).Sungurlu Bir Devri Yaşayanlar.
- **Ozulu, A.,** (2004).Hititler-Sorular ve Konu Başlıklarıyla,Alp Ofset, Çorumsiad Yayınları No:4, Çorum.

- Ozulu, A.,** (2006). Milli Mücadele Yıllarında Çorum Gazetesinde Yayınlanan Makaleler ve Şiirler,Lider Matbaacılık A.Ş., Çorum.
- Şahadoğlu, A., Ş.,** (ty.,). İnsan Sevgisi 2, Tuğra Ofset, Çorum Belediyesi Eğitim Kültür ve Sosyal İşler Müd. Yayınları, Çorum.
- Saraçer, C.,** (ty.,). Tarihsel Doku İçinde Unutulan Bir Kent Osmancık, Dört Renk Ltd, Şti.Can Ofset, İstanbul.
- Serin, A.,** (1995).Çıkırık'tan Esintiler, Şiirlerle Köy İncelemesi,Özener Matbaacılık.
- Taşhova, M., M.,**(ty.,).Sözlü ve Yazılı Kaynaklarda Çorum Halk Şiiri Antolojisi, T.C. Çorum Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları,Çorum.
- Tükengün, A.,** (2003). Kuşsaraylı Ozanlar Şiir Antolojisi, Öner Yayıncılık, Bursa.
- Yakar, İ., S.,** (2008).Çorum İli Aşıklık Geleneği ve Aşık Rıfat KURTOĞLU,Lider Matbaacılık A.Ş., Çorum.

Çorum Ticaret ve Sanayi Odası Yayınları

- Arolat, O., S.,** (ty.,). ÇorumSİAD-Çorum Sanayicileri ve İş Adamları Derneği, Globus Dünya Basımevi, İstanbul.
- ÇTSO.,** (1972).Çorum İlinin Sorunları III, Yayın No:3, Aydın Ofset, Çorum
- ÇTSO.,** (1988).Çorum İlinin Sorunları I , Yayın No:1, Aydın Basımevi,Ofset Tesisleri.
- ÇTSO.,** (1989).Çorum İlinin Sorunları II, Yayın No:2, Aydın Ofset, Çorum.
- ÇTSO.,** (1993).Çorum Ekonomisinin Dünü Bu Günü Yarını-1993, Yayın No:4, Çorum.
- ÇTSO.,** (1994).Kobilerin Dışa Açılmadaki Sorunları,Yayın No:5, Aydın Ofset, Çorum.
- ÇTSO.,** (1995).''Gümrük Birliği ve Anadolu Sanayinin Etkileri'' Konulu Konferans,Yayın No:6, Aydın Ofset, Çorum.
- ÇTSO.,** (1996).Yerel Yönetimler Ve Doğal Gaz,Yayın No:7, Aydın Ofset, Çorum.
- ÇTSO.,** (2002). Vaat Değil İcraat İstiyoruz, Çorum TSO.

ÇORUMSAİD Yayınları

- Çiftçi, F.,** (2005).İnceleme-49- Çorumsiad- Dünya Gazetesi Eki, Dünya Yayıncılık A.Ş., Dünya Basımevi, Bağcılar, İstanbul.
- Çorum Gelişim Raporu.,** (2005).
- ÇorumSİAD.,** (2002). İş Aleml Soruyor Milletvekili Adayları Yanıtlıyor.
- ÇorumSİAD.,** (2002).Enflasyon Muhasebesi.
- Kaptanoğlu, P., Vural , L.,** (2006).Q, Ergenlik ve Ergenle İletişim.
- Ozulu, A.,** (2005).Sorular ve Konu Başlıklarıyla Hititler.
- Tepençelik, F.,** (2003).Ek-1 Vergi Kanunlarında Yapılan Değişiklikler.

Hititoloji

- Alp, S., Süel, A.,**(1996).III.1996 Hititoloji Kongresi Bildirileri.
- Çorum il Kültür Müdürlüğü Yayınları 7.,** (ty.,) Zamana Direnen Hattuşa.
- Ethem , H.,** (1974).Boğazköy Metinlerine Göre Hititler Devri Anadolu'sunun Florası, Türk Tarih Kurumu Yayınları –VII-Dizi- Sayı:65.
- I. 1990 Hititoloji Kongresi Bildirileri.
- Sir, Gavaz, Ö.,** (2012).Hitit Krallarının Kült Gezileri- Ayinler, Ziyaret Merkezleri, Yollar ve Lokalizasyonla İlgili Yeni Gözlemler, Tekofset, Çorum Belediyesi Kültür Yayınları.
- Süel, A.,** (2005).V. 2002 Hititoloji Kongresi Bildirileri.
- Süel, A.,** (2005).VII. 2008 Hititoloji Kongresi Bildirileri(C.I-C.II)
- Süel, M.,** (1994).Ortaköy- Şapinuva(Arkeoloji Araştırmaları),Uyum Ajans, Ankara.
- Süel, M.,** (2008).Bir Hitit Baskenti Ortaköy- Şapinuva, Uyum Ajans, Ankara.
- Uluslar arası Hititoloji Kongresi Bildirileri

Sempozyumlar ve Paneller

- Çiçek, K.,** (2007). Baltacı Mehmet Paşa Sempozyum Bildirileri, Öztepe Matbaacılık Ltd. Şti. Araştırma ve Yayıncılık, Yakınçağ Kitaplığı:2, Çorum.
- Çorum İl Kültür Müdürlüğü.,** (2011). Kültür Sanat Dergisi, s:13, Pegasus Görsel İletişim Hizmetleri.
- Çorum İlahiyat Fakültesi.,** (2004).Osmanlı Döneminde Çorum (Sempozyum-01-03 Ekim 2004), Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi.

- Hitit Üniversitesi.**, (2010). Birlikte Yaşama Kültürü ve Hoşgörü,İlahiyat Fakültesi Yayınları, Öncü Basımevi, Ankara.
- İpek, Ö.**, (2011). 1.Çorum Kazı ve Araştırmalar Sempozyumu (02 Ekim 2010), Pegasus Görsel iletişim Hizmetleri, T.C. Çorum Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayın No: 5.
- İpek, Ö.**, (2012). 2.Çorum Kazı ve Araştırmalar Sempozyumu (02 Ekim 2010), Pegasus Görsel iletişim Hizmetleri, T.C. Çorum Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayın No: 6
- Kültür Bakanlığı .**, (1991).Türk Kültür Tarihi İçinde Çorum Sempozyumu Tebliğleri,Varan Matbaacılık San ve Tic. Ltd. Şti., Ankara.
- Söylemez, M., Okumuş, M., Yiğit, İ.**, (2008).Uluslararası Osmanlıdan Cumhuriyete Çorum Sempozyumu, Lider Matbaacılık A.Ş. Çorum.
- Uyanık, M.**, (1998).Türk Kültüründe İz Bırakan Alimler(Sempozyum: 23- 25 Mayıs 1997. İskilip.Türkiye Diyanet Vakfı, Yayın:20.

Sosyal Bilimler Enstitüleri Bünyesinde Tamamlanmış Tezler

- Acar, T.**, (1997). Hitit Sanatının Sanatıma Yansımaları, M.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:50,İstanbul.
- Akarsu, S.**, (2007). Hitit Tasvir Sanatında Boğa, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:220, Konya.
- Alemdar, D.**, (2006).Kizzuwatna Memleketi İle Hitit Devleti Arasında Yapılan Anlaşmalar, A.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:193, Ankara.
- Alkan, H., O.**, (2010). Geç Hitit Beyliklerinde Tabal Krallığı, Erciyes Üniversitesi, Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:74, Kayseri.
- Alparslan, Doğan, M.**, (1999).Hitit Bayram Ritüellerinde Geçen Bazı Eylem, Çağrı ve Sahne Oyunlarının Tasviri ve Yorumu, İ.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:140, İstanbul.
- Alparslan, M.**, (2000). Hitit Metinlerine Göre M.Ö. İkinci Bin Yılda Hitit-Ege Dünyası İlişkileri, , İ.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:80, İstanbul.
- Arslan, M.**, (2002). Türk Popüler Dindarlığı Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma: Çorum Örneği, E.R.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, s:240, Kayseri.

- Arslan, S.,** (2009).Yönetim Faaliyetlerini Harekete Geçiren Güç Olarak Otorite Kullanımı, Ortaya Çıkan Sorunlar, Çözüm Önerileri ve Çorum İli'nde Faaliyet Gösteren İş Örgütlerinde Bir Araştırma, P,Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:168, Denizli.
- Atlı, H., E.,** (2002).Hitit Heykellerindeki Sembollerin Yapıtlarına Yansımaları,MSGSÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:120, İstanbul.
- Aylar, F.,** (2006). Coğrafya Eğitiminde Alan Çalışmalarına Bir Örnek: Budaközü Çayı Havzasının Fiziki Coğrafyası, O.M.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Doktora Tezi*,s:250.
- Ayyıldız , S.,** (2007). Hitit Metinlerinde Alaşiya Ülkesi, A.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:213, Ankara.
- Bakır, T.,** (1998).Hitit Şahıs Adları ve Bazılarının Fonksiyonları Hakkında, Ankara Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:118,Ankara.
- Başol, S.,** (2006). Hitit Askeri teşkilatı Ve Sefer Organizasyonu, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:171, Denizli.
- Bengi, Y., D.,** (2010) Yazılı Belgeler Işığında Asur Geç- Hitit İlişkileri, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:144, İstanbul.
- Bilgin, M.,** (1996).Ekonomik Kalkınma Sürecinde Belediyeler (Çorum Belediyesi Örneği), S.D.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,
- Bozca, M.,** (2008). Eski Doğu Ve Batı Kavimlerinde Felsefi Düşünce (Sümer, Babil, Asur, Hurri, Hitit, Grek) , G.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:243, Ankara.
- Bulut, S.,** (2008). Batı Anadolu'da Ege Adaları Ve Kıta Yunanistan'da Ele Geçen Hitit Kökenli- Etkili- Eserler, ADMÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:214, Aydın.
- Çağlar, A.,** (1997). KİT'lerdeki Özelleştirmenin Verimlilik ve Karlılık Üzerindeki Etkileri (Çorum Çimento Fabrikası Örneği),Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:177, Kırıkkale.
- Çakar, M., Y.,** (2007). Türkiye'de 1980 Sonrası kırsal Kalkınma Uygulamaları ve Çorum İli Örneği, G.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, **Yüksek Lisans Tezi**, s:210,Ankara.

- Çakır, Ç.,** (2009).Hamaözü Çayı Havzası'nın (Amasya – Çorum)Fiziki Coğrafyası, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:149, Erzurum.
- Çavdar, Yener.,** (2001). M.Ö İkinci Binyıl Hitit Dönemi Boğa Tasvirleri Ve Anadolu Sanatındaki Yeri, , İ.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi* ,s:215, İstanbul.
- Çelebi, B.,** (2007). Anadolu'da Hitit Sosyal Yaşamında Kadının Yeri Ve Önemi, A.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:246, Ankara.
- Çelebi, E.,** (2010). Çorum'da Tekke Tarzı Şiir Gelenekleri Ve Temsilcileri, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:412, Kayseri.
- Çelik, Baklan, Cafiye.,** (2007).Çorum'lu Aşık Halil Erduvan ve Çırakları,Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:350,Ankara.
- Çiçek, N., M.,** (2009). Hitit İmparatorluk Dönemi Kaya Anıtları, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:139, Konya.
- Cılaz, D.,** (2006).Çorum İlinde Yaşayan Aleviler Üzerine Bir Araştırma, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:117, Sivas.
- Çog, M.,** (1997).20. Yüzyılda Çorum Tarihi ve İnanç Coğrafyası, F.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:129, Elazığ.
- Çolpan, N.,** (2008). Hititler'in Anadolu'ya Göçü Ve Çevre Kültürlerle Etkileşimi, G.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:178, Ankara.
- Coşkun, İ.,** (2007). Hitit Sanatında Lituus Tasvirleri, MKÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:115, Ankara.
- Dalbatan, N., F.,** (1996). Hitit Çağı Heykelcikleri, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:89,Ankara.
- Dedeoğlu, F.,** (2003). Hitit Krallık Dönemi Kuzey Suriye Yayılım Politikası, EÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:145.İzmir.
- Demir, K.,** (1995). Seramik Hitit Ritonlarının Plastik Açından İncelenmesi, T.Ü ,Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:49, Edirne.
- Demirtaş, İ.,** (2004).Hitit Çanaka Çömleğinin Biçimleri Bakımından Değerlendirilmesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:273,İstanbul.

- Dinçöl, B.,** (1988). Belgelere Göre Orta Hitit Döneminin Tarihsel Problemleri, İ.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:104, İstanbul.
- Dinçöl, B.,** (1991). Hitit Metinlerinde Geçen Baş Ve Ayak Kıyafetleri, İ.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Doktora Tezi*, s:119, İstanbul.
- Dişbudak, C.,** (2003). Uluslararası Göç, Ulus- Ötesi Girişimcilik ve Çorum'un Anadolu Kapları Haline Gelmesi, O.D.T.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Doktora Tezi*, s:243, Ankara.
- Doğan, E.,** (2009). 13 Numaralı (H. 1314/M. 1869) Çorum Şer'iyye Sicilinin Taranskripsiyonu Ve Değerlendirilmesi, E.R.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:298, Kayseri.
- Doğan, R.,** (1990). Amarna Çağında- Hitit Mısır İlişkileri S.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:129, Konya.
- Duran, Y.,** (2003). Hitit Dönemi Anadolu Coğrafyası'nın İncelenmesinde Yeni Bir Yaklaşım, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:100, Ankara.
- Eker, A.,** (2009). Hitit Seramikleri Ve Kullanım Amaçlarına Göre Sınıflandırılması, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:93, Konya.
- Ekiz, H., H.,** (1996). M.Ö. 2. Bin Hitit Dönemi Madeni İnsan Figürleri, H.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:159, Ankara.
- Ekmekçi, S.,** (2002). Türk Bankacılı Sektöründe Halkla İlişkiler Faaliyetleri ve Çorum İli Uygulaması, M.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:175, Muğla.
- Elmalı, A., O.,** (1991). Hitit'lerde Mitoloji, S.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:217, Konya.
- Eralp, G.,** (1991). Geç Hitit Devri Tasvirli Sanat Eserlerinde Aslan Motifi (2 Cilt), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Doktora Tezi*, s:553E, Ankara.
- Erbil, Y.,** (2005). Hitit Dönemi Su Kültürü. H.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:147, Ankara.
- Erhan, K.,** (2007). Mecitözü İlçe Merkezi'nin Coğrafyası, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:127, Erzurum.

- Ertan, A.,** (2008). Milli Mücadele Döneminde Çorum Ve Çevresi, Marmara Üniversitesi, , Sosyal Bilimler Enstitüsü, İ.Ü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:215, İstanbul.
- Gökçe, M.,** (1997).Gümrük Birliği'nin KOBİ'ler Üzerindeki Muhtemel Etkileri''Çorum KOBİ'leri Üzerinde Bir Araştırma'', Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:154, Kırıkkale.
- **Gökşen, A.,** (2007).Anadolu Selçuklu Beylikler Döneminde Çorum Şehri, F.Ü,
- Gönüllü, E.,** (1992).Hitit Seramiği ve Günümüz Endüstriyel Seramik Tasarımında Biçim İşlev İlişkisi, MSGS.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, s: 75, İstanbul.
- Güçerem, B.,** (2007). Hitit Ritüelleri Üzerine, A.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:284, Ankara.
- Güher, Y.,** (2008). Tekirdağ ve Çorum İllerinde Üretilen Buğday ve Çavdar Unlarında Aflatoksin Miktarlarının Belirlenmesi, N.K.Ü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:62, Tekirdağ.
- Gülser, İ.,**(1992). Hitit Sanatındaki Stilizasyonların Piktografik ve İdeografik Açıdan İncelenmesi, MSGSÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, s.t.t, s: 158, İstanbul.
- Gümüşçü, O.,** (1994). Boğazkale İlçesi (Çorum) Coğrafyası, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:204.
- Gündoğdu, A.,** (1989).Çorum'un İki Numaralı Şer'iyye Sicili Transkripsiyon ve Değerlendirme (H.1268-1280 M.1852-1863),Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s: 399, Ankara.
- Ilıca, A.,** (2001). Çorum Vakıfları, Uludağ Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, s:22, Bursa.
- İnanlı, İ.,** (2004).Hititlerde Madencilik. S.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:50, Konya.
- İpek, Ö.,** (1994).Çorum Müzesi Koleksiyonlarında Yer Alan M-Ö. 3 VE 11. Bine Ait Madeni Eserler, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:106. Ankara.
- İşık, E., E.,** (2003).Hititlerde Bir Kültür Objesi Olan Boğa Başı ve Boynuz Formunun Çağdaş Seramik Yorumları,H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:59,Ankara.

- Kabatiarova, B.,** (2006).Batı Suriye’de Geç Tunç Çağındaki Hitit Yönetimi Ve Mısır Etkisinin Yansımalarında Ugarit Mühür Başkalaşimleri, İDBÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:158, Ankara.
- Karabıyık, H.,** (2005). Temettuat Defterlerine Göre Osmancık Kazasının Sosyal Ve İktisadi Yapısı, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:103,Ankara.
- Karabudak, R.,** (2006).Harf İnkılabının Çorum Basınındaki Yansımaları, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:263,Afyon.
- Karagül, F., M.,** (1997). Hitit İmparatorluk Çapı Sonuna Kadar Anadolu’da Figür Kullanımı Ve Günümüzdeki Yorumları, MSGSÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:80, İstanbul.
- Karataş, M.,** (2007). Hitit Bayram Törenlerinde Yer Alan Bazı Görevliler, A.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:200, Ankara.
- Karauğuz, G.,** (1996).Hitit Coğrafi İsimlerinin Eski Anadolu Tarihi Açısından Önemi, S.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:146, Konya.
- Kazazoğlu, Taşman, N.,** (1994). Çorum İli İskilip İlçesi Geleneksel Kadın Giysileri, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:85.Ankara.
- **Kendirli, Çağırın, H.,** (2009). İşletmelerde Rekabet Tekniği Olarak Yenilik Ve Çorum’daki KOBİ’lerde Bir Uygulama Çalışması, G.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Doktora Tezi*, s:247, Ankara.
- Keskin, E.,** (2010). Çorum İli Ve Çevresinde Bulunan Bizans Dönemi Taş Eserler, H.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü , *Doktora Tezi*, s:349, Ankara.
- Kılıç, S.,** (2007). Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde İhracat Pazarlaması: Çorum Makine İmalat Sanayii’nde Faaliyet Gösteren Kobilere Yönelik Bir Uygulama, G.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Doktora Tezi*, s:218, Ankara.
- Kılıç, Y.,** (2002).Eski Mezopotamya ve Anadolu’da Aile Hukuku (Babil, Asur ve Hitit Devleti’nin Sonuna Kadar), G.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:152,Ankara.
- Kıvrak, A.,** (2000). Hitit Dönemi Kulplu Emzikli Seramik Biçimlerin Günümüz Formaları İle Karşılaştırılması, MSGSÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:99.

- **Kıymaz, N.,** (1990).KBo XVII-XXXIII Ve IBoT IV'DE Geçen Hititler Devri Anadolu'sunun Florası, Ankara Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:58,Ankara.
- **Kocaman, Erdil, S.,** (2006). Urartu Kültürü Üzerindeki Geç Hitit Etkileri, Marmara Üniversitesi, , Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:89, İstanbul.
- **Kolağasıoğlu, M., S.,** (2009). Hitit Çağında Orta Karadeniz Bölgesi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:79, Konya.
- **Korkmaz, Ş.,** (1995). H. 1225-1264 (M.1839-1847) tarihli Çorum Şer'iyye Sicili (Transkripsiyon ve Değerlendirme), G.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:690, Eskişehir.
- **Korkmaz, Şerif.,** (2003). Çorum 'un İdari, Sosyal ve Ekonomik Yapısı (Tanzimat-II. Meşrutiyet), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Doktora Tezi*, s:385, Ankara.
- **Kulakoğlu, F.,** (1997). Orta Anadolu'da Eski Hitit Krallık Çağ Seramiği, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Doktora Tezi*,s:357,Ankara.
- **Kurt, M.,** (1994).Geç-Hitit Şehir Devletleri Döneminde Asur Anadolu İlişkileri, S.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:90, Konya.
- **Mete, T.,** (1994),Hitit Çivi Yazılı Boğazköy Metinlerinde Geçen ‘‘Hesti ve ‘‘Hekur’’ Üzerine Yeni Görüşler, Ankara Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:47,Ankara.
- **Mete, T.,**(1994). Hitit Çivi Yazılı Boğazköy Metinlerinde Geçen ‘‘Hesti’’ ve ‘‘Hekur’’ Üzerine Yeni Görüşler, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:47,Ankara.
- **Murat, L.,** (1994).Hitit Metinlerinde Geçen ‘‘Yukarı Ülke’’(Kururu-ugutu) Üzerine Bir İnceleme, Ankara Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:213,Ankara.
- **Nalça, Ş.,** (1993). Başlangıcından Hitit Dönemine Kadar Anadolu'da Anatanrıça Kültü Ve Toprak İdol, M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s: 167, İstanbul.
- **Okçu, Murat.,** (1997).Örgütsel Değişim:Sivas ve Çorum Çimento Fabrikaları Örnek Olay İncelemesi, O.D.T.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:144, Ankara.

- Okur, S.,** (2006). Hitit Yazılı Belgelerine Göre Anadolu'da İktisadi Hayat, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:212, Elazığ.
- Önal, N.,** (2007), Hitit Metinlerinde Geçen Isuua Memleketi Üzerine Bir İnceleme, A.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:266, Ankara.
- Onurlu, Ş.,** (2004).Hitit Mimarisinde Sembol Mekan Ve Anlam,ODTÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:161,Ankara.
- Ortaarslan, Y.,** (2003). Seramik Sektör Analizi, Hitit Seramik Uygulanması, AKÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:104,Afyon.
- Özdemir, K.,** (1989).Çorum İli ve Turizm.İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:111.İstanbul.
- Özgül, E.,** (2008). Hitit Sanatı, AKÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:99, Afyon.
- Özkaral , C., T.,** (2007). Hitit Dünyasında Katipler Ve Günümüz Eğitime Katkıları, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:41, Konya.
- Özlu, İ.,** (1989).En Eski Çağlardan Hitit İmparatorluğu'nun Yıkılışına Kadar Anadolu Kadınının Sosyal, Siyasal ve Ekonomik Fonksiyonu,S.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:77, Konya.
- Peker, H.,** (2004).Hitit Egemenliğinden Assur İstilasına Kadar Yazılı Belgelere Göre Kargamış Tarihi, İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:113,İstanbul.
- Peker, H.,** (2009). Suriye Üzerindeki Hitit Hâkimiyetinin Kurulması: M.Ö. II. Bin Yılda Eski Yakınoğu da Süper Güçler Ve Küçük Devletler, İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:199,İstanbul.
- Polat, Ç.,** (1995).Çorum İli Ekonomisi:Sorunları ve Çözüm Önerileri A.N.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:91.
- Reyhan, E.,** (1994). Hitit İdari Sistemnde Yer Alan Yönetim Görevlileri, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:347,Ankara.
- Reyhan, E.,** (2002).Hitit Kaynaklarında Kizzuwatna'lı Bayan Mastigga'ya Ait Ritüel Metinler, Ankara Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Doktora Tezi*,s:328,Ankara.

- Şahin, A.,** (2000).Türkiye’de Kentleşmenin Yönetiminde Kent Yönetiminin Rolü Çorum Örneği: (1974-1994),İ.N.Ü., Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, s:321, Malatya.
- Şahin, S.,** (1993).Kızılırmak Üzerindeki İbik Boğazı (Osmancık Güneyi) ve Çevresinde Fiziki Coğrafya Araştırmaları, Ankara Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:105,Ankara.
- Şahinbaş, G.,** (1995).Boğazköy Belgelerine Göre Hititler Devrinde Anadolu’da Anatomi Ve Tıp, İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s: 325, İstanbul.
- Sandıkçioğlu, T.,** (2007). Hititler Döneminde Beslenme Ve Yeme İçme Alışkanlıkları, A.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:128, Ankara.
- Satıcı, E.,** (1990). Hitit’lerde Din Ve Tapınaklar, S.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:130, Konya.
- Savaş, S., Ö.,** (1992).Neşredilmiş Hitit Hiyeroglif Kitabelerinde Geçen Tanrı, Şahıs Ve Coğrafya Adları, Ankara Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:274,Ankara.
- Savaş, S., Ö.,** (1998). Çivi Yazılı Boğazköy Metinlerinde Altın, Gümüş ,Bronz, Kalay, Kurşun Ve Bunlardan Yapılan Alet Ve Nesneler, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Doktora Tezi*,s:279,Ankara.
- Savsar, C.,** (2005). Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde (Kobiler) Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Yeri Ve Önemi, Çorum İli’ndeki Kobi’lerde Tanımlayıcı Bir Araştırma, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İ.Ü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:141, İstanbul.
- Sayar, Ş.,** (1995). Tarih Öncesinden Hitit Uygarlığı Sonuna Kadar Anadolu Uygarlıklarında Toprak Boğa Formaları Ve Çağdaş Uygulamaları, M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s: 105, İstanbul.
- Seçkinli, T., M.,** (1992). Amarna Çağında Hitit Dış Siyaseti, , S.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:95, Konya.
- Şener, M.,** (2008). Çorum Mesubu İsmet Bey’in Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi’ndeki Faaliyetleri, İ.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İ.Ü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:329, İstanbul.
- Sevin, N., E.,** (2008). Çorum Şehri Mezar Taşları, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:331, Ankara.

- Sevinç, F., (1999).** Tasvirli Eski Hitit Kapları, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:96,Ankara.
- Sevinç, F., (2007).** Hititlerde Ölümlere Ve Yer altı Tanrılarına Sunulan Kurbanlar, A.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Doktora Tezi*, s:381, Ankara.
- Söğüt, H., E., (2001).**Çorum Yağlık Dokumalarının Renk Desen ve Kompozisyon Özellikleri Üzerine Bir Araştırma, G.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:192, Ankara.
Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:199, Elazığ.
- Taner, N., (2002).** Çorum'un 12 Numaralı Şeriye Sicilinin Transkripsiyon ve Değerlendirmesi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, s:459, Kırıkkale.
- Taş, İ., (1994).** Çivi Yazılı Boğazköy Metinlerinde Adı Geçen Masa Ülkesi Ve Kenti, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:171,Ankara.
- Taş, M., (2002).**Orta Anadolu Antik Dönem Hitit Kabartma Figürleri'nde Ritm, AİBÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:138, Bolu.
- Taşdöner, K., (2005).** Hititlerin Tarihinde Gaşkaları'nın Rolü Ve Önemi, Afyon Karahisar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:122, Afyon.
- Tekoğlu,S., R., (1989).** KUB LİV 1 Metnini de İçeren Hitit Metinlerinde Kendini Aklama Motifi, İ.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:0088, İstanbul.
- Temur, H., (1994).**Laçın İlçesi(Çorum) Coğrafyası, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:153, Ankara.
- Tokat, Ö., (2009).**IX. Dönem TBMM Çorum Millet vekilleri Ve Siyasi Faaliyetleri, S.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:103,Konya.
- Tümen, Genç, A., P., (2005).** Hitit Seramikleri, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:152, Isparta.
- Uçar, F., (2002).** Hitit Metinleri'nde Adı Geçen Kur Uru Saplıti (Aşağı Ülke). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:124,Ankara.
- Uçar, M., (2008).** Ulusallıktan Post Ulusallığa Geçiş Sürecinde Enformel Dayanışma Ağları: Çorum Örneği, A.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Doktora Tezi*, s:321, Ankara.

- Ülker, N.,** (2007). ‘Hitit Ders Kitapları’ Örneğinde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı Sürecine Çözümleyici Ve Değerlendirici Bir Bakış, İ.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:74, İstanbul.
- Umurtak, N., G.,** (1988). Hitit İmparatorluk Çağında İsuva ülkesi Çanak Çömleği Üzerine Bir Araştırma (Korucu Tepe, İmikuşağı, Pınartep, Çınaz I, Çınaz II, Yazıkönak ve Tilenzit Höyükleri) (2 Cilt).İ.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Doktora Tezi*, s:231, İstanbul.
- Uysal, M.,** (1991). Hitit Tabletlerinin Yeni Bir Sosyal Boyut Kazanması, H.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:61, Ankara.
- Yağlı, R., A.,** (2007). 75-127 Numaralı Muhimme Defterlerinde Çorum Sancağı, D.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:190, Kütahya.
- Yakar, M.,** (2004). Kargı İlçesi Coğrafyası, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:277,Ankara.
- Yakar, S., İ.,** (2007).Çorum İli Aşıklık Geleneği ve Aşık Rıfat Kurtoğlu, S.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:383, Sakarya.
- Yalçın, Ö., D.,** (2008). Çorum Müzesi Sikkeler Koleksiyonu’ndaki Roma Eyalet Sikkeleri ve Roma Dönemi Ekonomisindeki Yeri, A.Ü , Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:144, Ankara.
- Yaman , Bülbül, P.,** (2006).Hitit Dönemi Anadolu Coğrafyası, AKÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:118, Afyon.
- Yaman, Güloğ, H.,** (1990). **Hitit’lerde Aile Hukuku**, S.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:70, Konya.
- Yanar, U.,** (2004). Boğazköy Çiviyazılı Metinlerinde geçen Eski Hitit Devri Yerleşim Yerleri Hakkında Elde Edilen Bilgiler, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:180,Ankara.
- Yanar, U.,** (2004).Boğazköy Çivi Yazılı Metinlerinde Geçen Eski Hitit Devri Yerleşim Yerleri Hakkında Elde Edilen Bilgiler, Ankara Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:180,Ankara.
- Yaramış, A.,**(1993).Çorum ‘un H.1240-1254/M.1824-1836 Tarihli Şer’iyye Sicili’nin H.1240-1241 /M.1824-1826 Yılları Arası Traskripsiyon ve Değerlendirme, G.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:205.
- Yavuz, S.,** (2008). Dini Değerlerin Çalışma Hayatındaki Yeri: Sanayi işçileri Üzerinde Bir Araştırma(Çorum Örneği). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Doktora Tezi*, s:233, Ankara.

- Yiğit, T.**, (1989). Hitit Büyük Kentlerinde Samuha ve Lauazantıa'nın Lokalizasyonu İle Bu Şehirler Hakkında Elde Edilen Bilgiler, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:87,Ankara.
- Yıldırım, H.**, (2008). **I. Ve II. Dönem TBMM Çorum Milletvekilleri(Biyografi ve Faaliyetleri)**, S.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:145, Konya.
- Yıldız, B.**, (2007). Hititlerde Aile Hukuku, A.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:78, Ankara.
- Yıldız, F.**, (2001).Hitit Uygarlığı Seramiklerin Form, Dekor Ve Desenlerinin İncelenmesi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:134, Eskişehir.
- Yılmaz , Ö.**, (2002). Hitit Dönemi Kaya Anıtları, S.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:99, Konya.
- Yılmaz, M.**, (2002).Çorum İlinde Endüstri, A.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, s:248, Ankara.
- Yüzüncü, E.**, (1993). Devlet Adamı Ve Asker Olarak Hitit İmparatoru 1. Şuppiluliuma, S.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:102, Konya.
- Zoroğlu, U.**, (2010). Hitit Sanatında Sfenks, MKÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:270, Hatay.

Fen Bilimleri Enstitüleri Bünyesinde Tamamlanmış Tezler

- Adak, M.**, (1997). Kırsal Alan Planlamasında Politikalar, Çorum İli Örneği, G.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:84, Ankara.
- Akpınar, Z.**, (2004).Boğazkaya- (Mecitözü- Çorum) Bölgesinin Stratigrafik Ve Tektonik Özellikleri, Cumhuriyet Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü,*Yüksek Lisans Tezi*,s:72, Sivas.
- Albayrak, B.**, (2006). Çorum Kenti Mevcut Alan Kullanım Kararları Ve Açık-Yeşil Alan Verilerinin Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma, A.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:125, Ankara.
- Alkan , N., M.**, (2005). Çorum Organize Sanayi Bölgesi Afet Bilgi Sistemi Alt Yapısının Oluşturulması, İ.T.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:112, İstanbul.

- Apaydın, A.,** (1993). Derinçay Havzasının (Çorum) Hidrojeoloji İncelemesi, H.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:127, Ankara.
- Arıgün, Z.,** (2002). Çorum Mecitözü Doğusu İle Amasya- Doğanstepe Arasındaki Karstik Kaynakların ve Beke Kaplıcasının Hidrojeolojisi, A.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Doktora Tezi*, s:217, Ankara.
- Arslan, M.,** (1987). Çorum Toprak Sanayii Malzeme Sahası Olarak Sazköy Killlerinin Etüdü, G.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:35.
- Bahçevan, H.,** (1992).Çorum- Kargı Devlet Orman İşletme'sinde Otlatma Problemleri Ve Çözüm Yolları, İ.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s: Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:91, İstanbul.
- Besbelli, B.,** (2001). Bayat(Çorum)- Amasya Arasında Yer Alan Eosen İstiflerinin Sedimanter Jeolojisi, A.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Doktora Tezi*, s:244, Ankara.
- Böke, E.,** (2005). Delice (Kırıkkale), Ortakışla (Çorum) ve Salmanlı (Yozgat) Arasında Kalan Bölgenin Florası, Kırıkkale Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:102, Kırıkkale.
- Bostancı, F.,** (1989). Korunması Gerekli Tarihi Kentsel Dokulardaki Bozulma Nedenleri Ve İskilip Çarşı Mahallesinde Örneklenmesi, G.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:180, Ankara.
- Çeşmeci, M.,** (2007). Çorum İlindeki Tavuk Çiftliklerinin Atıklarının Yer altı Suyu Kirliliğine Etkisi Ve Yapay Sinir Ağı Modellemesi, G.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:112, Ankara.
- Çorumlu, M., S.,** (2010). Çorum İli İskilip İlçesinde Yetiştirilen Bazı Yeşil Elma (Malus Communis L.) Çeşitlerinin Fenolojik Ve Pomolojik Özelliklerinin Belirlenmesi, Ordu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:107, Ordu.
- Demiryürek, E.,** (2006). Soğucak (İskilip- Çorum) Cu- Pu Cevherleşmeleri Ve Kökeni, İ.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:108, İstanbul.
- Doğan, V.,** (1990). Load and Convergence Measurements and Support Design at Longwall Faces of Alpagut- Dodurga Lignite (ADL) Mine, ODTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:114, Ankara.
- Dündar, P.,** (2009). Hattuşaş'ta Morfolojik Analizler, ODTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s: 140, Ankara.
- Duru, M.,** (1993). Ortaköy (SE Çorum) Yöresinin Jeolojik İncelemesi 2 Cilt,

- Eraslan , Saraçoğlu, B.**, (2010). Çorum İli Patates Üretim Alanlarında Gövde Kanseri Ve Siyah Kabukluluk Hastalığı Etmeni *Rhizoctonia Solani*'nin Yaygınlık Ve Anastomosis Gruplarının Belirlenmesi Üzerine Araştırmalar, GOP, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:52, Tokat.
- Eroğlu, F.**, (2006). Çorum İli Spalaks *Leucodon Nordmann, 1840*(Mammalia-Rodentia)'ların Karyolojik Ve morfolojik Analizi, Z.K.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:82, Zonguldak.
- Ertem, E.**, (1997). Compositional and Technological Characteristics Of Hittite Plainware Ceramics From Sites in the Kızılırmak basin: A Pilot Study, ODTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:93, Ankara.
- Fidan, H.**, (1992). Çorum İlinde Sığır Yetiştiriciliği Yapan Tarım İşletmelerinin Ekonomik Analizi Ve Hayvansal Ürünlerin Maliyet Unsurlarının Araştırılması, A.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:346, Ankara.
- Gevher, Şeker, N.**, (2010). Çorum İli Cerit Konağı Restorasyon Önerisi, G.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:457, Ankara.
- Gökök, E.**, (1993).Anadolu Uygarlıklarından Hitit'lerde Arazi Bıçimlendirme Ve Kullanım Yaklaşımının Belirlenmesi Amacıyla Boğazköy (Hattuşa) Arkeolojik Yerleşimi Üzerine Bir Araştırma, A.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:134, Ankara.
- Gökök, E.**, (1993).Anadolu Uygarlıklarından Hititler'de Arazi Bıçimlendirme Ve Kullanım Yaklaşımının Belirlenmesi Amacıyla Boğazköy (Hattuşa) Arkeolojik Yerleşimi Üzerine Bir Araştırma, A.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:134, Ankara.
- Güdücü, G.**, (2003).Şapinuva- Çorum Hitit Kenti Yapılarındaki Kerpiç Sıvaların Arkeometrik Yönden İncelenmesi, ODTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:125, Ankara.
- Güher,Y.**, (2008). Tekirdağ Ve Çorum İllerinde Üretilen Buğday Ve Çavdar Unlarında Aflatoksin Miktarlarının Belirlenmesi, NKÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s: 62, Tekirdağ.
- Gündoğan, İ.**, (2000). Beypazarı Ve Çankırı- Çorum Havzasındaki Üst Miyosen Yaşlı Evaporitlerin Jeolojisi, Mimeroloji- Petrografisi Ve Ekonomik Potansiyeli, DEÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, *DoktoraTezi*,s:254, İzmir.

- Gündoğdu, E., A.,** (2009). Çorum Güneybatısındaki Volkanik Kayaçların Jeolojik Ve Petrolojik Özellikleri Ve Alacahöyük Kazısında Jeoarkeolojik Çalışmalar, A.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Doktora Tezi*, s:212, Ankara.
- H.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi**, s:270, Ankara.
- Hosseini, S.,** (1992).Çorum Yöresinde Çeltik Tarımı Yapılan Toprakların Azot Formlarının Belirlenmesi, A.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:91, Ankara.
- Kansu, E.,** (1998). Sungurlu (Çorum) Çevresinde Jeolojik Haritalama İçin Landsat 5 TM Görüntüsü İle Uzaktan Algılama Çalışması, ODTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:117, Ankara.
- Karabıykoğlu, T.,** (2000).Çankırı –Çorum Havzası Kuzeybatı KENARI Pliyosen Birimlerinin Tektono- Sedimanter Evrimi, A.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:45, Ankara.
- Karadenizli, L.,** (1999).Çankırı- Çorum Havzasındaki Orta Eosen, Erken Miyosen Tortullarının Sedimentasyontolojisi, A.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:251, Ankara.
- Karaoğlu, M.,** (1999). TKİ Alpagut- Dodurga Linyitleri İşletmesi Şlamlarından Kömürün Kazanılması Osmangazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, s:73, Eskişehir.
- Karataş, Eken, S.,** (2007). Çankırı Ve Çorum İleri Çeltik (*Oryza sativa L.*) Ekim Alanlarındaki Bitki Paraziti Nematod Türlerinin Taksonomik Özellikleri, Yoğunlukları Ve Yaygınlıkları Üzerine Araştırmalar, G.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:144, Ankara.
- Karlı, Ş.,** (1996).Dodurga (Çorum) Yöresi Kömürlü Miyosen Çökellerinin Kil Mineralojisi,Cumhuriyet Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:81, Sivas.
- Kerman, Karshoğlu, N.,** (2010). Çorum İli Karabek Konağı Restorasyon Önerisi, G.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:338, Ankara.
- Kılıç, M.,** (2008).Tarım Arazilerinin Amaç Dışı Kullanımının Hukuki Ve Sosyo- Ekonomik Boyutları: Çorum İli Merkez İlçesi Toprak Sanayi İşletmeleri Örneği, A.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Doktora Tezi*,s:267, Ankara.
- Kırmızılağlu, D.,** (2008). Sağpazarı Ve Toyhane (Çankırı – Çorum Havzası) Antiklinallerinin Petrol Potansiyellerinin İncelenmesi, A.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:77, Ankara.

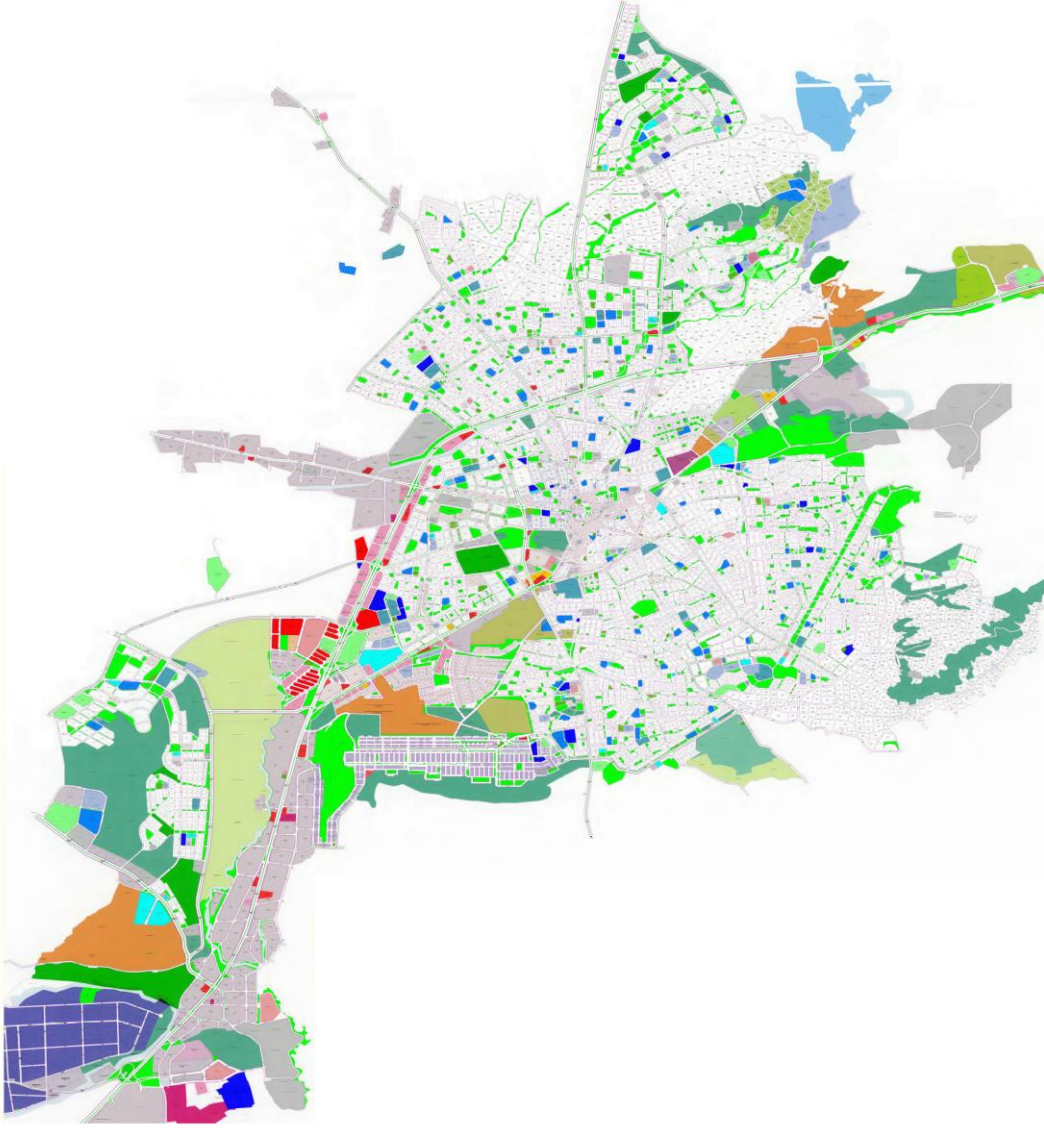
- Koçbay, A.,** (2003).Osmancık Çorum Yöresindeki Bazaltların Ayrışma Karakteristiklerinin Ve Derecesinin İncelenmesi, A.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Doktora Tezi*,s:146, Ankara.
- Koçbulut, F.,** (2004). Göynücek- Gediksaray Kuzeyinde (GB Amasya) Ezinepazarı- Sungurlu Fayı'nın Neoteknolojik Özellikleri, Cumhuriyet Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Doktora Tezi*, s:210, Sivas.
- Köroğlu, E.,** (2004). Çorum İli İskilip ceviz Popilasyonu İçerisinde Üstün Özellikli Ceviz Tiplerinin Seleksiyon Yolu İle Islahı, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:86, Tokat.
- Kuleyin, A.,** (1999). Çankırı – Çorum Havzası Klinoptilolize Tüfleri Kullanılarak Atık Su Ve Sızıntı Suyundan Amonyak Azotu, Kurşun Ve Kadmiyum Giderimi, OMÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:131, Samsun.
- Kurşun, E., S.,** (2000). Tarımda Üretici Birliklerinin Kurulması Ve Yapılanmasının Türk Tarımına Olan Etkileri Çorum Osmancık Çeltik Yetiştiriciliği, TÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:70, Edirne.
- Kurtaslan, T.,** (1997). Çorum İlinde Yumurta Tavukçuluğu İşletmelerinin Ekonomik Yapısı Ve Üretim Faktörlerinin Ekonomik Analizi, GOP, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:93, Tokat.
- Nişancı, R.,** (1998). Belediye Bilgi Sistemine Geçişte Mülkiyet Bilgilerinin İrdelenmesi: Çorum Belediyesi Örneği, KTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:110, Trabzon.
- Ocakoğlu, F.,** (1997). Çankırı Çorum Havzasındaki Lütesiyen Yaşlı Çökel Sistemlerinin Evrimi, İç Anadolu, Türkiye, H.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:158, Ankara.
- Özcan, S.,** (2002). Çorum İl Merkezinde Üretilen Katı Atıkların Bertarafında Alternatif Çözüm Önerileri, G.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:162, Ankara.
- Özçelik, Y.,** (1994). Laçın (Çorum- Türkiye) Alanının Tektonostratigrafisi, ODTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:134, Ankara.
- Özkoyunlu, S.,** (2007). Gölünyazı Gölü'nün (Çorum) Su Kalitesinin Fiziksel Ve Kimyasal Yöntemlerle Tespit Edilmesi Ve Göl Civarında Yaşayan Bazı Hayvanların Belirlenmesi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:66, Ankara.

- Öztaş, Y.,** (1998). Bayat(Çorum) Eosen Yaşlı Yoncalı Formasyonu'nun Petrol-Anakaya Özelliklerinin İncelenmesi, A.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:32, Ankara.
- Paksoy, S.,** (2000). Domuztepe'de (Karatepe) Bulunan Geç Hitit Dönemi Topraklarının Fiziksel, Kimyasal Ve Mineralojik Özellikleri, Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:47, Adana.
- Şahin, A.,** (2000). Türkiye'de Kentleşmenin Yönetiminde Kent Yönetiminin Rolü Çorum Örneği,(1974- 1999).İNÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Doktora Tezi*, s:312, Malatya.
- Şen, T.,**(2001). Arkeometride Bir Adım Olarak Hitit Tabletleri İçin Yazılım Geliştirme, ODTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:69, Ankara.
- Sülük, A.,** (2002). Çorum İskilip Koşullarında Bazı Ekmeklik Ve Makarnalık Buğday Çeşitlerinin Verim Ve Verim Unsurlarının Belirlenmesi Üzerinde Bir Araştırma, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:65, Tokat.
- Süslü, O., M.,** (2000). Adana – Çine Köyünde Yeni Bulunan Geç Hitit Dönemine Ait Bazalt Eserin Mineralojik Ve Mikromorfolojik Özelliklerinin Ve Kaynak Kayacının Saptanması, Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:47, Adana.
- Tepecik, A.,** (2007). Bayat (Çankırı- Çorum Havzası) Dolaylarının Jeolojisi Ve Tuz – Petrol İlişkilerinin İncelenmesi, A.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:56, Ankara.
- Tok, M.,** (1998).Çorum-Karhın Çayı Havzası Topraklarının Bazı Fiziksel Ve Hidrolojik Özellikleri İle Erozyon Eğilimi Değerlerinin Belirlenmesi Üzerine Araştırmalar, KTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,s:101, Trabzon.
- Tokay, F.,** (2001). Eskişehir Fay Zonunun İnönü – Dodurga Segmentinin Neotektonik Özellikleri, Osmangazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, s:67, Eskişehir.
- Tombuş, F., E.,** (2005). Uzaktan Algılama Ve Coğrafi Bilgi Sistemleri Kullanılarak Erozyon Risk Belirlemesine Yeni Bir Yaklaşım, Çorum İli Örneği, Anadolu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:87, Eskişehir.

- Toprak, S.,** (1996). Alpagut-Dodurga (Osmancık- Çorum) Bölgesi Çevresindeki Kömürlerin Oluşum Ortamları Ve Özelliklerinin Belirlenmesi, H.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:164, Ankara.
- Tuncer, Z.,** (2006). Çorum İlinde Katı Atıklar, Düzenli Depolama Ve Ayrıştırma Ünitelerinin Modellemesi, GÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:113, Ankara.
- Tüysüz, O.,** (1985). Kargı Masifi Ve Dolayındaki Tektonik Birliklerin Ayırdı Ve Araştırılması (Petrolojik İnceleme), İ.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Doktora Tezi*, s:450, İstanbul.
- Uçar, S.,** (2006). İskilip (Çorum) İlçesi Makrofungusları, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:59, Konya.
- Ufuk, İ., E.,** (2007). Çorum Hacıhamza'da Sit Koruma Projesi, İ.T.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:266, İstanbul.
- Urkan, V.,** (2007). Laçın- Oğuzlar (Çorum) Arasında Yeralan Magmatik Kayaçların Mineralojik- Petrografik, Jeokimyasal ve Petrojenetik Özellikleri, Cumhuriyet Üniversitesi, C.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:105, Sivas.
- Uysal, Ö.,** (2004). Çorum İli Boğazköy- Alacahöyük Milli Parkı Florası, OGÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:94, Eskişehir.
- Üzbey, S.,** (2009). Çorum İli Genelinde Faaliyet Gösteren Kömür Ocaklarındaki Radon Gazının Ölçülmesi, G.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:81, Ankara.
- Yıldırım, Ç.,** (2009). Çorum Yöresi Düşük Tenörlü Krom Cevherlerinin Zenginleştirilmesi, Dumlupınar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:83, Kütahya.
- Yıldırım, E.,** (2001). Çorum'da Üretilen Tuğla Atıklarının Tekrar Değerlendirilmesinin Araştırılması, G.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:110, Ankara.
- Yıldırım, T.,** (2004). Çavuşçayı Havzasının Batısının (Sungurlu) Hidrojeni İncelemesi, Anadolu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s: 111, Eskişehir.
- Yılmazçoban, M.,** (2006). Türkiye'de Geleneksel yayım Yaklaşımı İle Eğitim Ziyaret Yayım Yaklaşımının Karşılaştırmalı Analizi (Çorum Ve Sivas İlleri Örneği), GOP, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:122, Tokat.

- Zengin, M.,** (2006). Osmancık (Çorum) Kuzeydoğusunda Yer Alan Volkaniklerin Epitermal Cevherleşme Potansiyeli Ve Mavi Kalsedon Oluşumu, İ.T.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, s:106, İstanbul.

EK C: Çorum imar planı

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad : Alev Özdindar

Doğum Yeri ve Tarihi : Çorum/ 08.05.1988

E-Posta : alevozindar@gmail.com

Lisans : Peyzaj Mimarlığı

Mesleki Deneyim:

Peyzaj Mimarı Şaşkın Bakkal Peyzaj Tasarım ve Uygulama Ocak 2013-